

Triëdie
CONTINUATION
af
RELATIONERNE
Betreffende
Den Grønlandſke MISSIONS

Zilſtand

Og

Beſtaffenhed,

Forfattet i Form af en
JOURNAL
Fra Anno. 1739 til 1743.

Holden af
NIELS EGEDE,
Med hofſoged

DESIGNATION

Over den Grønlandſke Ungdoms Forfremmelse i Chriſtelia Kundſkab,
ſaa vel Døbtes ſom U-døbte Catechumenorum, v. d. Colonierne.

Chriſtians-Haab og Got-Haab,

Forfattet af Miſſionarierne der ſammeneſeds.

Diſtligede et Tilæg til dette Werk kaldet:

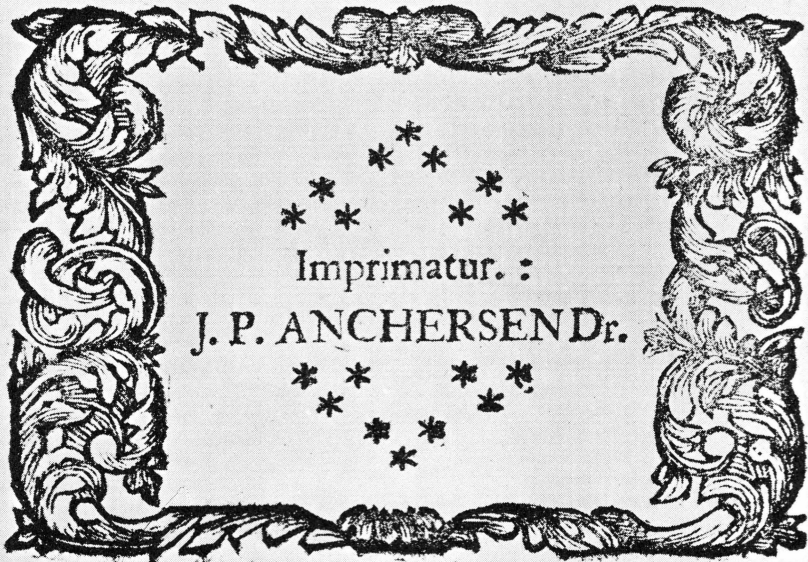
PROSOPOGRAPHIA KALALITAE,

Incolæ Grønlandiæ, epico Latino

ab OLAO LANGE,

Hvilket i Latiniſke Vers indholder ligefom et Compendium af heele Landets
Werkførseligheder.

Kjøbenhavn, trykt og ſoltes Lillies hos Johann Chriſtoph Gorch.

Imprimatur. :

J. P. ANCHERSEN Dr.

Fortale til Læseren.

Nærværende Relation er en Extract af en Journal, holden af Niels Egede, som Kiøbmand udi Grønland, hvilken som den Indeholder adskillige Discursjer, som han i værende Aar i Grønland, har ført med Grønlænderne (ogsaa Mandelige og Guddommelige Ting betreffende, hvorudi han, som velkyndig i det Grønlandske Sprog, udi Missionarierne Traværelse, eller i Mangel af dem, efter Begjær og givne Anledning, har maat underviise dem) da har jeg med Auteurs Tilladelse taget mig den Frihed, den til Trykken at befordre, forhaabendes herved at fornøye den christelig Læsere, som gierne seer og onsker Grønlændernes fremvæxt og Tiltagelse i christelig Kundskab. Man kan her see Grønlændernes Indfald, saavel ved Læsningen, som ved anden Conversation, som vidner om deres Begreb i Religions Sager; og skiont samme er ifkun ringe og oftest blandet med barnagtige og kiødelige Indfald, fremskinner dog her og der deres Høhyagtende for Gud og de guddommelige Sandheder, og derimod foragt til Aengefuterens Løgn og Bedragerier, hvorom de efter Haanden kommer jo meere og meere i Erfaring.

Hvad øvrigt som anføres, og er uden for aandelige og alvorlige Handlinger; Da er det kun indfaldende Giefferier, (hvor udi Autor iblant har maatte føye sig efter Grønlændernes Humeur) som den gunstige Læsere ville optage i bedste Mæening. Hvormed jeg med al Guds Raades Forønsfelse stedse forbliver

Kiøbenhavn, den 6. April
1744.

Den gunstige og christelige
Læseres,

Ørbødige og Pligtfuldige Diener
Johan Christoph Groth.

1738 (9).

Den 2den April.

Maatte jeg paatage mig anden gang en Rejse til Grønland, efter at jeg udi 3de Aar forgiæves havde søgt om Leve-Brød; Grønland kom mig da behageligere for end Fæderne-Landet, skjønt jeg udi 15 Aar havde udstaaet allehaande Ont der! Thi jeg merket at lide paa Sindet i Dannemarf var værre end at liide paa Legemet i Grønland; Havets Farlighed, Hunger og Frost var taaleligere for mig, end at oppebie andres Død, og endda være u-vis at faae det jeg søgte.

Der fulgte og en Præst med, navnlig Hr. Christen Drachard som skulle forblive der i Landet med mig, og afløse Hr. Andreas Bing.

Den 5te kom vi til Hals i Sjælland for at indtage Brænde og Proviant til Colonien Gothaab.

Den 14de begav vi os fra Sjælland, og satte Coursen til Grønland; GUD være vores Ledfagere og føre os vel og lykkelig, til vores forønskede Havn.

Majus.

Den 13de da vi var Staten-Huch nær omtrent 40. Miile paakom os en heftig Storm af S. D. som var overmaade stærk at ingen kunde bierge sig paa Dækket, da vi nu havde saaledes drevet i 3de Dage og Nætter og tænkte hver Tiime at skulle forgaae, paakom os end een større Angest, idet den eene Størtning efter den anden slog saa haard paa Skibet at det til Slutning kantzret af en forfærdelig Søe. Da nu ald Forhaabning for Menneskene var ude, gjorde GUD det saa, at en anden svar Søe sloeg Skibet til den anden Siide, at det reiste sig igien, men Masten tillige brækkede mit over, Waaden med ald hvad som var fast forret paa Dækket, bleve sønderlaget og kast over Borde. Som vi nu var i denne Fare og laae og drev som et Brag: loed GUD vejret jagte imod Afstenen. Genhver fand slutte hvad Glæde her fulgte paa, da vi havde seet Døden hver Tiime for Dynene og slap dog GUD skee Lov! saaledes af denne store Fare.

Den 15de saae vi Statenhuch, og en stor mængde Driv-Iis, da Præsten Hr: Drachard saae det blev han heel forfærdet for det Syn, og siden tillige med os andre gandske mistroftig, da vi havde nær sat til udi samme Iis, og Stormen atter begyndtes og Søen brusjede. Da Hr: Drachard nu fik see hvor Søen sloeg de fæle Iisbierger det eene paa det andet som var grusomt at see til,

jaa kunde jeg bedre trøste ham, siden det var et gandske usædvanligt Syn for ham; da vi nu atter saae Døden for Dye, søyede Vinden os lidet at vi med største Fare kom dog derfra igien.

Junius.

Den 2den kom vi ind paa Gothaabs Havn, og der fandt alle i live, hvor vi med dem og de med os glædes, og lovede GUD som friede os fra Faren og dem fra den Nød, som hellers for mangel paa Føde maatte hendet dem.

Den 7de kom en stor mængde Grønlændere til Colonien, da de fik at høre at jeg var kommen til dem igien, da havde de meget at fortælle som vilde blive for vidløftig at skrive. Jeg bad dem da at de ville antage Hr: Drachard som deres Lærer der nu var kommen at afløse den anden Præst Hr: Bing. Svortil de svarede at det vilde de gierne gjøre, men bad derhos at jeg ikke vilde forlade dem, som kiente dennem, og kunde tale med dennem, paa det at naar de andre ikke forstoed dem, jeg da kunde være deres Tolk.

Den 12te rejste jeg ind i Fiorden med Skipperen 3de Wiile fra Colonien for at give Rapport hiem, om der kunde sættes Beboere.

Den 14de kom vi hiem igien, og havde befundet mange gode Pladser, med Sætter og Dahler som vare begroede med smaa Træer og temmelig Græs, 3de Lag-Elver vare og paa samme Stæd, tillige med anden smaa Fiskerier med Lax, Torff og Rødfisk.

Den 25de havde vi en stor mængde af Grønlændere, hvor iblant var een Kone som havde toe Mænd, som er den første, baade jeg og Grønlænderne viste af; thi baade hun og hendes Mænd vare Angefokker. Da jeg havde talt noget for dem om GUD, og især om det 6te Bud, svarede de, at de ikke havde med Dievelen at gjøre, men allene med de Dødes Siæle, som de holt Samtale med, om de Ting som tiende til deres Bæste, og at hun havde for faae Dage siden været hos Jordens Moder, som hun kaldte Vor Hærrer, og spijet Helle-Flynder; Samme Jordens Moder sagde hun var stor og stærk, og stillede sig gandske Rasende an, tillige med hendes Bagt som bestoed af hviide Bjørner. Det første hun kom til hende bad hun hende at hun ikke vilde gjøre hende noget Ondt; thi hun vilde give hende sine Børn igien, naar hun fik nogen; thi hun var u-frugtommelig, hvorpaa hun strax loed hende viide at hun havde 2de Mænd, og skulde føde 10 Børn, og saa snart de vare fødte, skulde hun legge dem i een Tran Lampe saa døde de ikke, men hvis hun ikke loed dem blive til Angefokker skulde baade hun og Børnene døe. Da jeg nu straffede dem for saadant narreri og Loe, og sagde at de komme til Fanden, derjom de foer med Løgn, og bedroeg andre, deres enfoldige og lættroende Landsmænd, da blev de lidt bange og bad mig at jeg vilde viise dem den Vei, hvorledes de skulde komme til GUD, saa vilde de boe her i Nærværelsen hos mig, paa det de daglig kunde faae at viide hvad de skulde gjøre.

Den 29de var atter eendeel Grønlænder hos os for at handle, og da det var forrettet, bad Hr. Drachard at jeg vilde tale til dem, for ham, om

Himmelfens og Jordens Skabere, som jeg og gjorde, Hr. Drachard da for at øve sig i Sproget læste for dem af Bogen og siden Forklarede jeg dem det, der var mange som vilde gierne lære, mens beklagede sig at de havde deres Hiemme saa langt borte, og jagde til vore Naboer: I have meget got frem for os, og kand lære det som fører eder til Himmels, de taledede og indbyrdis med hverandre, med grædende Taarer, og helst Fruentimret, da jeg nu fornam deres Andagt, bad jeg dem at de ville komme og boe hos os saa skulde de ikke fattes for Underviisning, dersom de ikke selv vilde forsjømme det, de lovede at tilkommende Aar vilde de gjøre det om jeg vilde blive hos dem, og derpaa skiltis vi fra hinanden, og de takkede mig som havde nu underviist dem og skulde daglig have det i Huskommelse.

Julius.

Den 28de foyede Vinden sig, at vores Fæderne-Lands Skib gif til Sægls her fra, hvor med og fuldte Hr. Bing, hans Kiereste og Son, efter at hand havde været her udi 5 Aar. GUD være deres Ledsagere og føre dem vel og lykkelig Hiem.

Augustus.

Den 1ste efter at jeg nu havde affærdiget Skibet, lod jeg bygge et Huus af Torv og Steen til Skole-Børnene paa Grønlandst Maade, og som de selv vidste bedre besteed der med, lod jeg dem selv bygge og ordinere det som de vilde have det, dog som de syntes det var minagerligt og best beqvem til at beholde varme, og det i nærværelsen, paa det at det kunde blive desto mageligere for Præsterne.

Denne Maaned er ikke Pasieret noget som er værd at anføres, uden at her er holden Prædiken og Catechisation for Coloniens Mandskab, og for den Grønlandste Ungdom som var her ved Colonien, hellers maa jeg dog anføre dette som noget Merkeligt:

Sist i denne Maaned kom en Grønlaender langt Sonden fra, som var Vandstabt, hans Mave ragte lige fra hans Hals, og kunde jeg ikke føle til noget Bryst-Been paa ham, Albuen var nær ved Skulder-Bladet, Laarene var omtændt en fjerdedeel Men, og hans Høyde i sig selv var som et Ordenair Menneske. Hand taledede u-forstaaeligt, hans Kammerat sagde at han kunde spise 5 Sælhundede op i et Maaltid, de indbildte sig og, at han havde en Spaadoms-Land, og kunde sige tilkommende Ting. Hans Moder fortalste mig at da hun engang var paa Jagt, og af Mathed lagde sig ned ved en stor Steen for at faae hviile, Drømte hun at en Trold laae hos hende, og da hun af Alteration vognede var hun gandske mat, og merkte ved sig selv at hun var Besvangret!

Hun bad mig at jeg vilde tale til GUD for hende at den Vanstafte Son maatte enten blive som andre eller og maatte Døe thi hand fortæerte ald hendes Ejendom og tyset Livet af hans andre Søskende. Det kan jeg og sige at endskjønt de var fremmede og aldrig havde seet os før, hafde de saadan Fortroelighed til os at de daglig besøgte os for at høre tale GUDS Ord.

September.

Denne Maaned begynder med temmelig sterkt Kulde og Sneer saa at Grøn-
lænderne begynder at flytte til deres Winter-Huusse, for at Reparere dem.

Den 14de fulgte jeg med 4re Mand paa en Chaluppe, for at søge efter
Brænde, da vi var kommen 2 Miile bort, paakom os en stor Storm, saa vi
maatte rettere os til en liden De, hvor vi belagde vor Baad for at besee
Bejret, men som Fange-linien eller Louet som den var fortoyet med, var raa-
den, gik den itu og Baaden drev fra os til den anden De, og støtte op i en
liden Bugt, der stod vi, som man siger, som Baaden var fra os roed, der
maatte vi gaae og fryse 2de Nætter og Dage, uden at faae hverken Mad eller
Drikke. Den eene saae ynkkelig til den anden, og viste ingen udveje til at frelsis,
saasom der og heller ingen Grønlander boede i nærværelsen.

Omsider kom dog en u-formodendes roende ud paa sin Fangst, vi raabte
og skreeg da saa lenge indtil han hørte os, staffede vores Baad til os igien,
som havde dog ingen stor skade faaet, det lærte os at være forfigtigere en
anden gang.

Den 26de reiste jeg paa Handels-Togt med 2de smaae Fartøyer, da vi
var kommen 4re Miile bort paakom os en sterkt Mod-Vind med Sneer, saa vi
maatte til nærmeste De og der ligge under et gammel Sægel paa aaben Mark
indtil den 5te Dag da vi kom baade forfrosne og sultne til Grønlanderne,
som baade opvarmede os, og bespisede os med Sælhundekød, der smagede os
som de største Delicateser for den sultne Mave.

October.

Den 12te efter at jeg havde faaet Fartøyerne fulde, begav jeg mig paa
Hiem-Veyen, men det hente mig ligedan som før, at da vi omtændt var kom-
men 5 til 6 Miile bort, maatte vi forsøye os til en Bugt om Natten for
Blæst og sterkt Sneer-drev, hvor vi atter maatte blive i 8te Dage og ligge paa
aaben Mark, og for ikke at fryse ihjel maatte vi mest gaae baade Nat og Dag,
vel pakkede vi os tilsammen under et gammelt hynderrevet Sæyl, men maatte
op strax igien, deels for at faae nogen Varme i Kroppen, deels og for ikke at
blive under sneet, vi kunde ikke heller faae tillavet nogen varm Mad for os, men
maatte cede frosnen Brød og tygge Sis for Tørst, saadane mange Puster maae
en Kiøbmand ikke vegre sig fore i Grønland eftersom hand alle Tider maa
være ude, det skulle være mig en Fornøjelse at lide alt dette dersom jeg kunde
faae til slutning et roeligt stykke Brød.

Den 21de kom vi hjem til Colonien, hvad som hellers passerede med
Grønlanderne, var ikke noget merkeligt, de vare hellers meget begierlige efter
at høre GUDS Ord, som er det fornemste, hvorfor jeg og efter at handelen
var giort, reiste fra et Huus, til et andet, og Informerede dem, de kom og
jelsv for at hente mig til sig, da jeg straffede dem for deres Overtro, og tillid
til Menneskene og Dyrene, sagde de at de var undstykte eftersom de viste ikke
bedre; bad mig derfor at jeg vilde kortelig sige dem GUDS Billie, som jeg

og gjorde, i det jeg saa taliede, stod en Angekok op og siger; J maae visselig troe alt hvad hand siger, men dette lyver han dog, at der er ingen Sælhund i Himmelen, thi jeg var for en Fierding Aar siden i Himmelen og talede med GUD som har givet mig den Kundskab jeg har, da jeg nu spurte ham hvordan GUD var, sagde han; det er ikke for dig som en lærd Mand eller half Angekok at spørge om, din Fader havde først lært mig noget om GUD og da jeg siden exercerede mig til at være Angekok, saae jeg ham, som din Fader sagde, Han er stor og blank som Solen, og haver Lyd som Torden-Lyd, og undertiden som sterk Blæst, og var vanskelig til at forstaae for andre u-lærde, da jeg nu i de andres paahør straffede ham at det var umueligt for ham og de andre at fare til Himmels, fik jeg intet andet Svar af ham end at jeg skulde lære ham hvad jeg kunde, saa vilde han lære mig igien hvad hand kunde.

Den 29de rejste den anden Riobmand Sr. Gelmeyden Sonden efter paa Handling. Samme Dag kom nogle Grønlændere til os, og bad at jeg vilde tage den fremmede Præst Hr. Drachard med mig imorgen til dem og læse.

November.

Den 2den rejste jeg med Hr. Drachard til forovmeldte Grønlændere, som opholdt sig 2de Miil fra Colonien paa Gothaabs-De.

Den 10de kom vi hjem igien, Grønlænderne vare meget begierlige for at høre GUDS Ord, hvorføre Hr. Drachard og fandt sig meere fornøyet end han havde forestillet sig. Og siden han var nyelig kommen og ikke havde endda faaet ret Grund i Sproget, betiente han sig af mig, de spurte mig og om ikke GUD blev vred paa dem naar de arbejder og sover, thi da kunde de ikke love ham, men jeg svarede dem at det var noget som Gud selv havde ordineret til vor Bederpæggelse, og i Arbejde kunde man enda have Tankerne til GUD, de spurte ydermeere om det var nok om de havde ham i Tankerne naar de ikke med Ord kunde Friise ham, jeg svared dem at GUD havde Behag i begge Deele, naar det kommer af et oprigtig Hierte.

Den 23de kom handels Fartøyerne hjem igien med fuld ladning, Riobmanden fortalte og at de som boede der Syder, var nok begierlig efter at høre om GUD, og begiærte at han vilde komme tilbage til dem igien og tage Præsten med, at de kunde afbede den svare Blodgang, hos GUD, som de vare befængt med.

Den 25de rejste jeg atter Nordesten med 2de Chaluper for at handle, og kom den første Dag 3 Miile bort, og maatte legge til en De om Natten, hvor vi ikke leed det beste.

Den 26de føyede Vinden sig at jeg kom til Grønlænderne hvor vi have vores Handels-Pladzer, og er 9 Miile fra vor Colonie.

December.

Den 6 rejste jeg hjem igien, under veis maatte vi forblive i trende Dage paa Aaben mark, 2de af mine Folk fik Frost i deres Tæer og Fingre, og vi

maatte for resten udstaae meget Ondt. Hedningerne som opholdt sig hvor jeg var, bleve ganske misfornøiede over, at jeg vilde saa hastig forlade dem, Marsagen var at de vare meget svage af Blodgang, og mange af dem døde hvorfor jeg maatte gaae fra et Huus til et andet, hvor der hørtes Græden og Snylen, men saa snart jeg bad dem tie, saa taude de alle, jeg begyndte da at formanene dem til Taalmodighed, og sagde, at Gud nok vilde hielpe dem, hvorpaa de sagde alle: kand du ikke staae os ham at see, saa ville vi ikke slippe ham førend han lovede os enten at hielpe os nu eller og at vi ikke maatte komme til Torngarsuk, o: (Dixevelen.) Da svarede een Angekof: I farer vild allesammen. Jeg har været tiere hos Torngarsuk eller i Fandens Huus, end som i Himmelen, det vil jeg nok troe, sagde jeg; i Himmelen siger han er ingen føde at bekomme, men i Helvede er Sælhunde og Fiske nok, men vi lider Ondt for at faae dem, thi Fandens Ulde Moder er Herre over dem, men kand stee du meener, sagde han til mig, den anden Himmel, der er got at være; thi der har jeg hørt Fryde Sang af de døde Siæle, du lyver sagde jeg til ham, forjøg strax at fare lidt i Beiret, saa vil vi troe dig. Det var brav siger de andre, han indbilder os meget, og dersom du nu kand det du siger, saa lad os see din Konst. Da Kneegten hørte at jeg vilde see Prøve, blev han vred, og sticelte mig ud; hvor jeg som Magistrats Person i Grønland (med Permission at sige) ikke har mit gehver Forgiveness, ikke heller forsomte mig og pryglede ham af, da han raabte om Hielp, omkring satte mig over 50 Styk, som jeg jagede paa Flugten, i det kom nogle Qvinder og sagde til mig: vi kom ikke for at hielpe Angekoken, men for at stille eder ad, du er vor ene Trost, og du lærer os om GUD og trøster os uden Betalning, men denne han hejer kun for at fortiene noget, siden han ikke kand fange self, jeg merkede og siden at de holt meget af mig, fordi jeg jagede Angekoken bort af Landet, og siden læste for dem, mange af dem græde af Glæde og fornøiede sig udi det jeg sagde, jeg formanede dem og stedsje at blive ved.

Den 9 reiste jeg atter ud med Herr Drachard til nærmeste Grønlandenderne som opholdt sig, to Miile Vesten for Colonien, for at underviise dem.

Den 10 kom vi tilbage igien, da Herr Drachard imidlertid læste for dem, og bad mig sige til een gammel Mand, at han skulle i Besynderlighed takke GUD som havde givet ham mange Børn, der kunde forsjørge ham, naar han blev gammel og svag. Da svarede han strax Herr Drachard: jeg vil nok troe det du læser, thi jeg har hørt meget om GUD af den gamle Præst, men det du siger at GUD har givet mig Børn, er een stor Vøgn, thi jeg har selv gjort dem. Er det ikke sand, sagde han til sin Kone, da jeg blandt andet sagde at det var dog GUDS Gierning, og at der fandtes og de som var ufrugtommelige som Sara, og Elisabeth, om hvilken jeg og ved samme Leilighed fortalte ham, og nu omstunder og fantes mange, svarede han enten er de ikke rigtige Fruentimmer, eller og maae de være forhejret, som og een Tid hente mig, da jeg havde taget mig een smuk Pige, og hendes Forældre ikke vilde miste hende, men jeg som en brav Karl tog hende med Magt og førte

hende til mit hjem, og da jeg havde lagt mig hos hende og falt i een Slum hørte jeg Moderens Røst som nok var een Her, og da jeg vognede for at ville bestierne min unge Brud, var hun omstabt til een ung Karl hvorføre jeg strax jagede hende bort, hvad synes du derom? jeg svarede: det er Løgn og du har drømt, han sagde skulle jeg sove og drømme naar jeg gif paa Frierie det er ganske sandt du maa nok troe mig.

Den 19 reiste jeg ud med Herr Dhnjorg til dem som boer tre Miile ind i Baals Reviir, een hver af os paa sit Embede, efter at Herr Dhnjorg havde læst og underviist Ungdommen, sagde een ung Mand at han med sin Kone i vores Fraværelse læste for sig og deres Huusfolk, og naar de undertiden Kunde forsømme det, var det ligesom de havde gjort een Ulykke; Det maae nok være GUD som ængster os, naar vi veed hans Willie, og ikke gjør den. Jeg bifalt dem og sagde at GUDS Søn havde sagt at den som veed sin Herres Willie, og ikke gjør den, skal have mange Hug.

Den 24 Forlod vi dem gandske glade og fornøiede. Vi ender det gamle Aar, GUD skee Lov med Helbred og Sundhed, GUD unde os det samme i det nye.

1740.

Januarius.

Siden her indfalder nu mange Hellige Dage i denne Maaned, og ingen Reiser kunde skee, saa er da ikke noget Merkværdigt, som kunde anføres. Her er holden Prædiken, saa vel for os som for Grønlænderne, og er ikke nødvendigt at anføre, hvad Anmerkninger Grønlænderne gjør sig om disse Fæster, saasom de af andre tilforn ere anførte. Dette har de, blandt andet, spurt mig: om Christus ikke alligevel kunde frie Mennesken fra Dævelen, uden han skulle lade sig føde af dem, som ikke elskede ham, og hvorfor han ikke nu vilde komme til dem, for at lade sig see, og lære og helbrede dem, som han gjorde ved Føderne, de skulle bedre tage sig ham an og troe paa ham end de gjorde, men jeg svarede dem: at derfor havde GUD sendt dem omkring at lære som kunde underviise dem om de samme Ting; thi GUDS Søn jagde selv til dem: gaaer hen og lærer alle som ikke kiender mig, og døber dem, dersom de ikke troe eder saa troer de ikke heller mig; thi de skal ikke tale andet end som GUD selv har befaleet dem, men de svarede, at de troede nok, men dersom de omgiffes ham selv troede end da meere og saa hialp han dem nok, naar de trængte.

Februarius.

Den 7 reiste Herr Dhnjorg med fem Mand ud til nærmeste Grønlændere paa Embedes Beigne.

Den 14 kom han tilbage igien, og fortalte at der blev een død begravet som længe havde været syg, nærværende Benner som vare bedrøvede, trøstede han og læste for dem, saa de gavede sig til Freds, siden da hørte at de skulle staae op igien, og blive Guds Egne dersom de troede.

Den 21de reiste atter Herr Drachard ud med 4re Mand paa Umbedis Beigne, samme Dag som det var got Vejr vilde jeg roe udi min Grønlandste Baad, men efter gammel Sædvane var jeg atter ulykkelig, thi som der gik sterck Dinning af Søen paa Land, kom der een svar Søe og kandrede mig om, og slog mit Hoved imod Klippen saa Sandjerne forgik mig. Men til stor Lykke kom der een anden stor Søe, som kastede mig høyt paa Klippen, at min Baad gik i tu og jeg selv blev forslaget, baade i Hovedet og Rygen, og saaledes undkom jeg, Gud ske Lov! der fra med Livet. Det hente mig og een gang da jeg var paa Jagt og skød et meget stort Reensdyr, ikke til døde, men kunde ikke løbe stærkere, end jeg kunde naae det, og da jeg greb det om dets Bagbeen, slog det mig for Brystet, saa jeg viste ikke af mig selv, omfiden kom jeg mig igien, men saa intet Dyr, men følede desto meere til, at jeg havde været det for nær, saa jeg neppe kunde gaae hjem, efterjom jeg var to Meile til Sielsh.

Den 26. kom Herr Drachard hjem igien, der havde efter hans Sigelse, ikke synderligt tildraget sig, siden han ey er Sproget mægtig, uden han rofede dem at de var lærvillige. Indeværende Maaned har været temmelig Frost, nogle af Folket er befengt med Skorthug, idelig Besøg har vi haft af Grønlænderne, de gamle for at forhøve noget til Føde og Klæder, men Ungdommen for at lade sig underviise i deres Christendom.

Den 27 reiste jeg med Chaluppen til Grønlænderne for at handle og kom tilbage den 6te med lad Fartøyt, men som Vinden var imod, vilde jeg tage den beste Wei igiennem et Sund, men til al Uheld Stotte an, paa et blint Skier, Vandet falt idet samme og vi maatte staae den heele kolde Nat og ikke kunde røre os, efterjom der var Vand paa begge Sider hvor vi stoed, og Fartøyet var lidet. Hver kand tenke hvad Ondt vi maatte lide med Frost og Kulde, som trængte os i tolv Timer indtil Vandet voxte og lætte os af igien; Jeg havde og medens jeg var hos Grønlænderne undervist dem, og de fantes og lærvillige, uden nogle gamle Kiællinger, som vilde forføre andre med Overtroe; men de begynder alt temmelig at tage af.

Den 28 reiste atter Herr Ohnsjorg til Grønlænderne, jeg fulgte med for at handle, under veis lagde vi til Lands for at hvile os mod den stærke Blæst som stod af Fiorden, hvor jeg blev vaer en Hare som jeg og skød, men da jeg skulde gaae til Fartøyet igien, falt jeg ned af een Klippe, og slog mig meget haardt saa jeg ikke kunde komme mig for i een lang Stund, og Kulden trængede mig at jeg og fik lidt Frost i mine Tæer, men lod mig ikke merke med hvad mig var hent paa det de ikke skulle vende tilbage for min Skyld, at Hedningerne ikke skulle forjømmes.

Den 29 Kom vi tilbage igien, Grønlænderne bade at vi ikke maatte

tage ud i ondt Vejr, efterjom de holde saa meget af os, fordi vi lærde dem om GUD, een Pige kom og til mig, grædende og bad, at jeg vilde hielpe at begrave hendes Moder, som for nogle Dage siden var død, siden hun ingen Hielp havde, hvilket jeg og gjorde, og formanede hende at hun ikke skulle græde ey heller bruge de Superstitioner, som de bruger med deres Døde, hun lovede og aldrig at gjøre det meere, men ville allene troe og tale om GUD.

Martius.

Fra den 5te til den 14de havde jeg at oversætte nogle Grønlandiske Pjalmer og Bønner som Herr Ohnjorg og Herr Drachard havde bedet mig om.

Den 9 reiste Herr Drachard ud paa sit Embede, og kom tilbage den 15. igien, han havde to af Herrenhutterne med som roede for ham, de havde alle ageret Lærere, Grønlænderne fortalte mig siden, at de lærte dem anderledes og ikke som de har gjort tilforn, jeg siger til dem, at det har og været GUDS Ord, men de siger nej at de ikke forstoed dem, men at Herrenhutterne maae forføre den smaa Præst, saa kalder de Herr Drachard, sig til dem at de lærer os noget, som er forstaaelig.

Den 16de Foer Herr Drachard ud paa Embedes Veigne, efter Begier fulte jeg og med for at hielpe ham ved Sproget. Der var een Deel fremmede Grønlændere samlet, som og stod med deres Telter der for at fange Helle-Flyndre. Da nu Herr Drachard begyndte at læse, tog een til sin Tromme, og bad at de andre vilde høre paa ham og begynte at fixere Herr Drachard, ja bleev ved siden han formodet at ingen torde tiltale ham efterdi de vare saa mange. Hvorpaa jeg ikke forsonde mig, men tog Trommen bort og pryglede dem dygtig af, jeg fik vel nogle gode Drag over mit Hoved, men da de merkete at jeg fik Overhaand blive de saa ydmyge at jeg kunde faae dem til hvad jeg vilde, de undskyldte sig og at de ikke vidste bedre, og bad mig holde op igien, vore egne de kom strax for at stille os ad, og talede til de Fremmede, saa vi siden blive gode Venner igien, og reiste hjem den 21. dito.

April.

Den 5 kom nogle Grønlændere og fortalte os at de havde seet to Skibe passere Nord efter, og bad mig, at jeg vilde tage Præsten med mig og besøge dem, thi de længtes efter at høre om GUD.

Den 8 reiste Herr Ohnjorg ud til dem, der fulte og to Grønlændere med ham, som skulde agere Catecheter hos deres Venner, jeg havde og i Sinde at ville reiset med, men som jeg havde vriffet mit Been Dagen tilforn, da jeg var paa Jagt, maatte det heroe den Gang.

Den 14 kom de udfarne hjem igien, og medbragte Fugle, Vilt og Helle-Flyndre til mig, fra dem, som jeg tilforn havde tugtet, og lod sige, at jeg ikke maatte være meere vred paa dem, thi de andre havde fortalt dem at jeg havde aldrig gjort dem Ondt uden de først begynte, men alle Tider hialp dem naar de trængte og til Beviis, at jeg ikke heller var vred skulde jeg give dem Syenaaler og Kroger, som de og fik meere End de forlangte.

Den 25 reiste jeg ud paa den Lange Toigt Nord efter, og kom anden Dagen 8. Miile bort, hvor jeg blev vel imodtaget, om Aftenen da jeg vilde legge mig kom der een stor Mængde af Mænd, Qvinder og Børn, begjærede at jeg vilde tale om det som jeg forgangen Aar sagde dem, thi de har tit i Vinter tænkt derpaa. Jeg begynte da fra Verdens Skabelse intil Christi Udfangelse og Fødsel, og hvor store Ting, GUD havde Beviist Jøderne, og os alle, den Dag i Dag er, da spurte nogle mig ad hvorføre GUD havde saadan Kierlighed til dem, som var saadanne slemme Mennesker, thi GUD trænger jo aldrig til os, han maae være bedre end Forældre imod Børn? Jeg svarede: at GUD er langt bedre, og ret mageløs af Misfandhed, derfor vil han ikke at vi skal komme til Dævelen; derpaa begyndte en Kælling ved siden af mig, at mumle og brugte adskillige Grimasser og sagde: Tameisinnareit asseisigut operpugut, det er: bliv ved at elske os, vi troe, men jeg talte hende til og sagde at hun ikke skulle bæere sig saa naragtig ad, men bede med Andagt.

Den 28de reiste jeg længere Nord, og efterlagde min Handling hos een cærlig Mand, indtil jeg kom tilbage, han lovede og at passè redelig der paa.

Den 30 kom jeg til een Plads som kaldes Umanak og er 16. Miile fra Colonien, hvor der og boede endeel Mordere iblant andre skikkelige Folk, de tog og venlig imod mig, og havde stor Længsel at see mig igien; thi jeg havde været 4 Aar fra dem, Morderne omtændt 50. Mænd kom til mig strax, og bad at jeg vilde følge med dem, saa havde de noget at sige mig, som ikke mine Folk ej heller de andre maatte høre. Jeg blev vel noget ilde tilfreds dermed, men uforfærd fulgte dem op paa en høy Klippe, jeg veedste nok tilforn at de havde Ont i Sinde mod vore Folk, for den Uret som dem var skeed ved Colonien, aaret førend jeg kom anden gang til Landet! de bade mig sidde ned hos dem, og de satte sig rundt omkring mig, da stod en af dem op som nok for hans Mund skyld kunde være Procurator, og begyndte sin Tale saaledes. Vi haver handlet alletider ret, og kiendt din Fader og dig, de har aldrig gjort det som de paa Gothaab gjorde imod os, da vi havde slaget en Heye-Mester ihjel, gif de med Underfundighed og lod eders Folk, tillige med Herrenhutterne binde og slaae os, og maatte ligge med Jern paa, de gjorde stor uret, de havde selv først styrket os og sagt, at Heye-Mestere skulle døe, og den vi dræbte var een Morder, derfor dræbte vi ham, og vi havde og i finde at ville hevne os paa eder, var og allerede paa veyen, da vi hørde at Kiøbmanden med sine Folk var paa handel langt synden fra Colonien, og der var ikke flere hjemme end Præsterne med Kone Børn og to Mænd, men som vi kiendte dig, ville vi ikke gierne gjøre eders Folk Ondt, da jeg det hørde greb jeg til min Tolle-Kniv og spurde om de agtet at slaa mig ihjel for de andres skyld, og bad dem at de ville kun slaas redelig saa skulle jeg nok forsvare mig, da de det fornam sagde de at de ikke havde noget ondt i sinde mod mig, men de Præster og Herrenhutter kunde de ikke forglæmme som de mente havde gjort dem uret, jeg svarede at de havde gjort det for at hindre at de ikke skulle gjøre det meere, og dersom de ikke blev straffet saa kunde ingen være sikker paa sit Liv. I vort

Land var saadan Skif at naar nogen gjorde Dndt, saa blev de strax greben og sat i Jern indtil Dvrigheden gav Ordre at de skulde straffes, enten paa Livet eller med Pidsken, Brændemerke etc. Ligesom de havde fortient til. Præsterne gjorde det da til den Ende at eders Lands-Mænd kunde være sikker, og det burde være saaledes at hvo som slog hinanden ihjel, bare paa en Angefok's sigelse han skulde miste sit Liv igien, hellers holder de ikke op, om de skal gaae u-straffede, de meente igien at de havde lige saa stor Rettighed til at være Executeurs som vi. De bad mig derpaa at jeg vilde fortelle dem noget, thi de var saa ængstet indvortes, hvor paa jeg og strax talede saa vel om Gudelige Ting som om Verstlige Love og mest om det femte Bud, og da jeg med Alvorlighed fortalte det, kunde see stor Andægtighed blandt dem, og allersterkest iblandt dem som var befyldt for de slemmeste, ja Vandet trillede udaf deres Dnye, og de sagde: Sindet er glad og vores Indvolder er bedrovet, kom nu og følg med os til vore Telter paa det at vore Koner og Børn og de andre kand og høre noget; jeg fulgte alt med dem bag Bierget, og blev med Glæde imodtagen, de satte for mig frisk Keens-Dyr Kiød og Fisk at jeg endelig maatte Spiise, de fortalte strax de andre hvad jeg havde sagt dem paa Bierget, hvorføre de forlangde og at jeg vilde læse for dem som jeg og gjorde, da jeg nu havde endet, sagde de: Vi er udraabte for store Skælsmer, men vi troer nok at dersom vi havde haft saa længe Kundskab om GUD som de Kallalit der boer paa Gotthaab hos eder, havde vi for lang tid siden holt eders Skikke og Lærdomme, thi vi er nu alt bleven forandret, og du skal herefter ikke høre noget Dndt meere fra os.

Men om Aftenen da jeg havde lagt mig hos den Mand som havde fire Koner, og var derfor agtet for den Fornemste iblant dem alle, kom mine Folk til mig, som bestod af fire Mand og sagde; det gaar ikke godt til, thi her kom en stor Mængde af Grønscender, og staar nu ude og har megen Snak iblandt dem, de har alle Bue og Piiler, og strax kom atter en Pige som sagde til mig, de ere bange for dig og staar ude og gjør overslag om de tør angribe dig, thi jeg hørte at en af dem sagde: Det er ikke vor villie at gjøre Nese Dndt, (saa kalder de mig,) men hans Folk vilde vi nok i færd med, og en anden sagde: Lad os først see om vi kand faae Livet af ham siden kand vi nok faae Livet af hans Folk, thi vi har hørt sige at han kand ikke døe af Skud, og det bider ikke paa ham, mine Folk blev da saa forfærdet at de ry-stede, jeg stod derpaa strax op og tog min Kuiv i Haanden, hand med de fire Koner sagde til mig hvor vil du hen, jeg svarede at jeg ville ud og holde styr paa dem som ikke vil give mig roe at sove, han sagde, jeg vil gaae med, da jeg kom ud stod de alle i fuld Gevehr, jeg gif strax til dem, og spurdte: vil I paa Sagt siden I er saa udrustede, dersom I ikke gaar hver til sit hjem og lader mig have Matte-Roe, skal jeg sticere baade Mave og Larme af eder, tenker I at I ville slaae mig ihjel som intet skarpt bider paa, min Bert talede dem og til, og sagde at jeg var et skikkeligt Menniske, han vilde gierne unde mig sin Daatter om jeg vilde have hende, de svarede alle at de mente ikke

mig, jeg bad dem at de kun vilde føje sig hjem, ellers skulde jeg lære dem det, hvor paa de alle tog deres Bey bort og bad, at jeg vilde besøge dem om Morgen som jeg og gjorde, og derpaa gif vi hver til vores Herberge igien, men hvad de havde i sinde kunde jeg ikke vide. Men det kunde have været galt nok, hvis jeg ikke havde været saa resolvert, og talt saa store Ord.

Majus.

Den 3. Efter at jeg havde faaet min Baad lad, forføjede jeg mig paa Hiem-Beyen, men formedelst Contrair Vinde maatte blive paa en De hvor der stod tredive Familier, som var af dem der vilde have slaget os ihjel. Da jeg kom der, møtte mig fire Mænd som bad at jeg vilde blive hos dem, en af dem sagde: bliv hos mig, jeg er den største Herre og har fem Koner, de andre vilde og have mig og beraabte sig paa at de være saa anseelige at de havde tre a fire Koner, da jeg udvalgte mig den fornemste som havde de fem, blev de andre noget fortrydelige der over, og sagde, havde du kommet til mig skulde du have faaet ligget hos hvilken af mine Koner du vilde, thi jeg har aldrig været Jaloux men jeg betakkede mig for hans Godhed og sagde at det var ikke anstændigt, den GUD jeg ærede, og talede om, fordrog ikke saadant. Om Aftenen maatte jeg ud paa Marken at læse for dem, eftersom der var en stor mængde af Mennesker saa de ikke kunde faae Rum i Huuset, mange af dem kunde jeg see gæve slittig agt paa, men den Underviisning er ikke tilstrækkelig for saa kort Tiid, jeg vilde nok have haft en af Præsterne med, men var Om for at bede dem der om, siden de siger at de ikke har Kræfter at udstaae det Onde som Kiøbmændene maa lide. Siden blive vi de allerbeste Venner.

Den 5. forføjede jeg mig paa Hiem-Beyen, i følge med fem Kone-Baader, hvor iblandt var og nogle af dem som havde Ord for at være Mordere, de bade at jeg ikke vilde forlade dem, men hvor de satte deres Telte skulde jeg og forblive, paa det de kunde Profitere noget af GUDS Ord! hver Aften hvor jeg søgte Havn, satte de og deres Telter, og kom straks til mig og lod sig Underviise, hvor de og lod see stor Andagt, allerhelst Børn og Qvinderne.

Den 12. Som de nu var kommen til deres Stæd, hvor de agtede at forblive, skiftis vi ad, Qvinderne græde og beklagede sig for deres Reise-Kammerat, en Gammel Kone kom til mig i det samme, og sagde, vil du ikke at min Daatter maa følge med dig, thi hun græder og er gandske Bedrøved for du ikke vil have hende med, om ikke til Kone saa dog at hun maatte tiene dig, thi hun haver faaet saadan Længsel til GUDS Ord, men jeg undskyldte mig paa det at de andre ikke skulde have nogen Mistanke.

Den 13. kom jeg Hiem og havt imidlertid lidt meget Ondt, der til med havde jeg og sterf Bryste-Syge.

Den 23. udsendte jeg 4re Mand efter den Handel som jeg lagde efter mig 8te Miile Norden for os, thi jeg er endnu ikke ret friif.

Den 28 kom de Hiem igien, der nu den gamle Mand som havde det i forvaring, lod mig sige at han vilde boe ved Colonien, for at profitere af vores Nærværelse.

Junius.

Den 9. kom en mængde fremmede Grønlænder langt Synden fra, og agtede sig Nord til Christians-Haab, hvilke jeg leverede en Sæddel med til Hr. Alsbach, de spurde mig om den Sæddel kunde fortælle dem der Nord, at jeg vilde komme til dem i Sommer.

Den 15. ledsagede GUD vores forventende Fæderne-Lands Skib, som førtes af Jens Skausen, dermed kom en Præst navnlig Herr Sylo, som skulle af løse Herr Ohnsjorg, som da havde tiendt i 6 Aar ved Got-Haab, de havde og en Ordre til mig, at som der ingen Kiøbmand var ved Christians-Haab, skulle jeg forsøge mig der hen! det klingede ikke i Grønlændernes Øre, at jeg skulde forlade dem, som var saa got som opfødt iblandt dem, hver gang de siden saa mig saa græd de, allerhelst Fruentimmeret og Børn, som gemeenlig ere Hierteblod.

Den 19. begyndte vi først at løse Skibet, efter som det haarde Veir hidindtil havde forhindret det. Den heele Maaned havde vi alle tider Grønlænderne hos os, hvor iblant var en Familie som Herren-Hutterne havde Døbt Aaret tilforn, og nu var kommen tilbage, han fortalte, at han havde lært sine Lands-Mænd det samme som han var Underviist om, der var mange som troede, men som der Syder paa Landet er mange Angefokker, bliver de gode lættelig forførte siden de ere saa meget Let-Troende.

Julius.

Den 25. tog jeg afsted med Coloniens Folk, Grønlænderne kunde ikke bierge dem for graad, men forlod mig strax og begav sig til Fiels, hvor man kunde høre deres Græden og Hysten langt borte. Jeg begav mig da med en Chalupe med fire Mand paa min Reise, en stor deel smaae Baade gjorde mig geleide en Miils-Vej bort, hvor de skildtes fra mig Grædende.

Augustus.

Den 6. møtte jeg 9. Kone-Baader 30. Miile fra Gothaab, som agtede sig derhen, og vare komne Norden fra Christians-Haab, de fortalte mig, at der levede de alle med, de sagde og at de Præster som der opholte sig havde læst og undervist dem om een der heede GUD, de forlangede og at jeg vilde underviise dem, som jeg og gjorde, men som de samme ikke havde været længe ved Colonien, men havde deres Boeliger langt Sønder paa hvor der ingen Logier er, var de noget kolsindige, der var og to Angefokker iblant dem, som lastede mig fordi jeg ikke kunde fare til Himmels som de sagde de kunde, den eene sagde: at han havde været i Holland i Vinter, da han vilde fare til Himmels og blev forbildet i een Taage; der havde han seet at Hollænderne gjør Træ-Duffer som de blæjede Liv udi. Heraf kommer det sagde han, at eders Land er saa fuldt af Folk, jeg loe kun ad ham, og sagde: at han havde drømt, og ikke maatte bilde mig saadant ind, og derpaa begjærede at han skulle gjøre een Prøve paa saadan Himmelfart, men han undskyldte sig at han ikke var frisk.

Den 13. kom jeg til Sydbay som er 30. Meile Synden for Christians-Haab, hvor jeg atter treffede nogle Telter, disse Folk var meget Gudfrøgtige og deres Tale var mest om, hvorledes de kunde blive salige, de fortalte mig at de havde boed ved Colonien Christianshaab, og var der underviste, de bade mig og at jeg vilde lære dem noget, som jeg med stor Fornøielse gjorde siden jeg saae at de var reedelig, de sagde at de var kun paa Fangst, men vilde komme Nørd til mig igien mod Høsten.

Den 14. reiste jeg atter derfra, een Pige og Dreeng fulte med mig som vilde vise mig Beyen, og begierede at de maatte blive hos mig, for at høre GUDS Ord; thi sagde de, vi har forladt Fader og Moder allene for at lære og blive GUDS Børn.

Den 19. kom jeg til Christians-Haab, og blev meget glædelig imodtaget af alle, saa og af Hedningerne, som strax kom for at vilde see mig, som de havde hørt fortælle om. Jeg havde og strax adskillige Discurser med dem som de syntes vel om, og sagde det var got at vi fik dig hid til os, som forstaaer vores Sprog, vi elsker dig, elsk du os igien.

Den 24. begav atter de 4re Mand sig hjem igien her fra til Gothaab.

Den 25. fulte Hr. Wedzel med Assistenten til Ise-Fjorden for at underviise Hedningerne.

September.

Den 1. om Natten Kl. 12 kom vor Handels Jagt hjem igien, Hr. Wedzel fortalte, at der han havde læst for dem, spurte een ham ad, om han havde været i Himmelen og seet GUD? Siden han taler om ham; da han sagde nej, men havde det af GUDS Ord, som var skreven af hans Tienere, da svarede han ham igien, at han var bedre underrettet derom siden han kunde fare til Himmels, og under Jorden, hvor han kunde tale med Folket paa begge Stæder.

Den 6. foer jeg med to Mænd 3. Meile Synder efter for at forjage om der var Keensdyr, under Veis da jeg skulde springe af Sollen paa Landet til nogle Grønlændere som vilde tale med mig, gled jeg med Føden og falt og slog mig meget haardt imod Klippen, Flinten som jeg havde i Haanden, sprang af, og havde nær skut baade mig selv og de andre ihjel, som stod for at tage imod mig, de kom strax springende og tænkte at jeg var død, og raabte er han død? men da jeg talde til dem, sagde de det var vel du slap, kom nu op og læs for os, og tillige tak GUD som befriede dig. Da de nu havde tørret Blodet af mig, læste jeg for dem de 10. Bud med Forflaring efter deris Begier, de sagde, det er vanskelige Ting som GUD har budet, thi alt det, som du nu har sagt er vi allesammen ikke god for at holde, een Pige svarede at hun havde hørt det af min Broder tilforn, og det er vist, sagde hun, vi er alletider meere for Ondt end Got; thi det har GUD vist forud derfor har han givet os de Befalninger, og da jeg nu havde talt med dem og de vare fornøiede, toeg jeg bort igien.

Den 9. kom jeg hjem og havde faaet et Dyr, der var mange smukke Bladzger slette Marke, og ferste Bænde hvor der opholte sig stor Mængde graae Gies.

Den 10. lod jeg anlegge et lidet Batterie for Colonien, og opjatte en Flag-Stang til vor store Konge-Flag.

Den 12. gif jeg paa Jagt ved Colonien, tvende Grønclændere fulgte med mig, den ene bad mig at jeg vilde tage ham en Kone; thi han havde hørt sagde hand at jeg alletider var u-forfærd til at tage Jomfruer til andre, nu var der en smuk Pige der Nord som han gierne vilde have, men Moderen vilde ikke miste hende, bad mig derfor at jeg vilde slaae hende ihjel, saa vilde han betale mig der fore, hun har lenge fortiendt at døe sagde han! thi hun er en Trolde-Hexe, men jeg svarede ham at siden han havde Tanker til Datteren, saa var det kun et paaskud, Ney sagde han, jeg har selv seet at hun har gaaet med Spøgelse, og forhejet andre, og hun tiltaler baade os og andre naar vi vil læse, jeg lovede ham da Pigen, men sagde derhos at vi ingen slog ihjel paa løse Ord, og uden at have vores Konges Befalning derfor.

Den 20. da vi bryggede Dll til os, kom nogle Grønclænder, og spurte om vi lavede galt Vand til, thi saa kalder de all stærk Drik, siden de veed at naar nogen drikker for meget deraf, saa bliver de saa galne, de forundrede sig tidt over at den gemene Mand fandt finde Behag i, at være gal som de siger er saa hæsflig en Ting. En gammel Mand spurte mig samme Tid om det var sandt, som een Angefok havde sagt, at der skulde komme een Stjerne paa Besøg til dem, de vare alle bange, jeg spurte om de endnu var saa gal at de heller troede Angefokens Løgn, end os som talde GUDS Ord, de siger at de ere alle stikkelige Folk og troer alle Ting, som bliver dem sagt, men Angefokken begynder de at faaer leede til.

Den 21. Foer jeg ud paa Handels Tougt til Høstfjorden, Hr. Mtsbach fulgte og med paa Umbedes Beigne, der kom og nogle til mig, og bad at jeg vilde komme til een Enke og trøste hende; thi hendes Mand var for 2. Dage siden ihjelslaget af et Isbjerg, samme havde 3. smaae Børn. Da jeg kom ind i Huuset, laae hun plat ned paa sit Ansigt og græd, tillige med hendes Benner, som beklagede hende, jeg satte mig strax ned hos dem og talde til Enken og de andre, hvorpaa hun gav sig strax til Freds, og begjærede at jeg vilde komme tiere til hende; thi nu har jeg fornummet sagde hun: at Fremmede er langt bedre end mine Egne; thi de sidder kun og seer paa mig. Da jeg haver læst for dem, takkede hun mig og jeg forføyede mig til min Handling.

Den 25. kom vi tilbage igien, jeg havde og meget med een Illisetsok (o: en Høx Kieling) at bestelle, thi hun havde mange Anklagere, de bad at jeg vilde være tilstæde saa vilde de Steene hende; thi hun forfører Ungdommen og har dræbt mange med sit Hexerie, men jeg forbød dem at gjøre hende Dndt, og sagde derhos, at det var intet om, men de skulde kun holde sig til GUDS Ord, og ikke frygte for Høx Snak, thi det biider ikke paa nogen som holder sig til GUD, de svarede at du troer ikke førend du bliver forhejet af dem.

Den 27. foer atter Assistenten ud paa Handels Tougt Nord efter og Hr. Wedjel for at underviise de der boende Grønlandere.

Den 28. kom nogle Baader til os, de samme fatte deres Telter hos os, og agte sig Nord efter, i Morgen, de bad og at jeg vilde komme til dem for at fortælle dem noget, hvor paa jeg strax fulgte med, og gif i et Telt hvor Manden havde 3. Koner. Een stor Mængde fulgte og med. Da jeg nu havde fortalt dem, om GUD og deres Bankundighed om ham, endte jeg min Tale til den som havde 3. Koner og sagde: at det var ikke tillat at have flere end een, hvor over den første som var hans rette Hustru blev heel fornøjet og sagde, det er vist jeg lider mange gange Fortræd for de andres skyld, Manden svarede hende, saadan Mand vilde du nok have, og sagde til mig du burde ikke tale, slikt saa de hørde derpaa, nu er hun bleven storagtig over det.

Om Aftenen kom de atter til mig, hvoriblant var den 3die Kone som havde et blaåt slagen Dye, og bad mig at jeg vilde tale til hendes Mand for den Uret hende var vederfaret. Jeg sagde du har nok selv været skyld dertil, og du skulle lade blive at tage en anden Mand som havde Kone før; Hun tilstoed vel at skylden var noget hos hende, og sagde at da han bad hende sje hans Ege-Bælsk særdirig, da sagde hun: det kan din rette Kone gjøre, hvorpaa han strax sloeg mig; Manden sagde at han slog hende ikke saa meget for det, som for det hun brugte en slem og skiden Mund mod mig, jeg talede dem begge til, og sagde, at GUD vil ikke at de skal leve saa ilde, de lovede herpaa, herefter at leve stikkelig, og gif venlig og velforligte bort.

Sist i denne Maaned loed jeg et lidet Huus oprette af Torv og Steen, paa Grønlandsk maneer, til de her paa Colonien værende Børn og Catecheter, der kom og 4re Familier til os og begjærede at de maatte bygge dem et Huus ved siden af det andet, paa det at de og ved vores daglige Omgivelse kunde lære Guds Ord, og blive døbte, hvilket dem og blev tillat, og strax begynte at arbejde, jeg gav dem og nogle gamle Biekker til Tag, saa de blive heel fornøjede, de gif og strax til os Morgen og Aften for at undervises, Catecheten Jens Pederson gif og daglig til dem for at lære deres Børn at læse i Bog.

October.

Kom een ung Mand til mig fra Grøn-Øylænderne og havde med sig et Reskkind som han tilbød mig med disse Ord; Jeg veed at du er alt for net og reensærdirig til at gjøre det, jeg vil have gjort, min Kone er u-frugtommelig, du forstaaer mig nok, men hvis du ikke vil, da befal een af dine Matroser til at gjøre hende frugtommelig, da jeg nu straffede ham for hans u-blue Tale, svarede han, det er ingen Skam, hun er gift, og kand faae een af dine gifte Matroser, men da jeg nu overbeviste ham at det var Synd, og imod GUDS Willie, da siger han til mig det kand nok være sandt, men gif mig da noget Brændeviin, maaskee hun kand blive frugtommelig deraf, for 2 Aar siden gav din Broder een Brændeviin som var frugtommelig med een Scælhuud, og den forsvandt, thi han var een Mand, nu troer jeg nok siden hun

er een Kone, hielper det til at hun kand blive frugtommelig, jeg kunde ikke slippe ham førend han fik lidt Brændevin med sig.

Den 5. reiste jeg op til Fsefiorden for at sætte vor Handels Fartøi paa Land, og kom den 6. tilbage igien.

Bed Colonien stod der een stor Haaben Grønclændere, og biede efter mig, for at lade sig underviise om GUD, men Hoved Marsagen var denne, at de ville see mig, siden de havde hørt tale om min Stærke og om min Sagt, hvorfors jeg fik det Tilbud af een af de Rigeste Mænd at han vilde give mig hans Datter til Hustru. Jeg ikke kunde andet, end takke med Undskyldning, at jeg havde ikke Lust at gifte mig. Siden jeg og merkte at der var nogle som gierne vilde høre om GUD, læste jeg for dem om Apostelen Pauli.

Den 8. tog jeg ud paa Jagt, og havde 2. Grønclændere til at roe mig, og tillige at være mine Lædsjagere.

Den 12. kom jeg hjem igien, og havde ifkun faaet nogle Hare, medens jeg var paa Jagt høyt til Fielß, paafom mig Sneebøyer og Mørke, saa jeg blev forvildet, og gif og tomlet heele Natten og ey kunde see, men falt tidt ud for Bierger og sloeg mig saaledes at jeg omfider ikke kunde gaae, men lagde mig lidt paa Marken for at faae Hvile, men jeg kunde ikke bierge mig for Kulde, hvor jeg vente mig stoed Sneen mig i Dyne og ingen Mad havde jeg heller faaet, saa at jeg begynte at blive gandske afmægtig, stille kunde jeg ikke være, saa havde jeg fraasen ihjel, omfider begyndte det at Dages og jeg kom paa rette Vej til vores Telt, hvor mine Grønclænder sade og græd, de sagde at de tenkte at jeg var død, de havde gaaet en lang Tid og søgt efter mig og havde bedet GUD at han ville bevare mig, og troede at han gjorde det. Efter at de havde tracteret mig vel med Vand og Sælhundts Kiød forføhede vi os til Colonien igien.

Den 17. reiste jeg til Fse-Fiorden paa Handling, og forrettede tillige en Catechets-Embedede, her straffede de Unge de Gamle for deres Vantroes Skyld i min Paahør, og bad mig at jeg vilde sige dem Sandheden, hvor paa de og gav Agt, lovede vel at de vilde forbedre sig; Men de Unge svarede nu ere de meget skiffelige Folk saalænge som de hører paa eder, men naar han er borte saa leer I os ud, de forsvarede dem og gavede Skylden paa de gamle Kiællinger som alle Tider vil forføre dem, men herefter skulle jeg høre godt om dem.

Den 18. kom nogle fra Grønne-Eylænder, og bad os, at vi ville komme til dem og læse; men som jeg tilforn viste at der var nogle Angefoker, sagde jeg at vores Læsning nytter dem ikke; thi de tror dog ikke, visendes paa deres Angefoker; men de sagde strax at de har alt forlat dem saasom de fornemmer at de ifkun Fixjerer dem og ikke kand noget. Pauvia, saa kalder de min Broder, havde og hørt at de har gjort samme Bekiendelse for ham. Jeg lovede og at hvis de ville blive ved det jeg nu vil læse for dem, skulle jeg og Tidt komme til dem, og interviise deres Børn.

Den 26. tog Hr. Wedzel ud til nærmeste Grønclændere paa Embedes-Beigne, een af Matroserne fulste og med tillige den Grønlandske Catechet

Hans Pungejak for at gaae ham tilhaande. Da Grønlænderne stoed een gang og saae paa, at vi bagede Brød, sagde de: I har dog got frem for os at Maden bliver eder ført i Hænderne, og vi maae lide Sult og taale Dndt paa Søen hver Dag, jeg svarede dem, at det faaes ikke saa let, som de meener; thi Jorden maae arbejdes og saaes, Creaturene maae vartes med Føde, som skal samles om Sommeren, een anden svarede, at een Ungefok havde jagt: at Korn og Meel kunde vi samle op af Marken, og Dyrene gif saa tamme at vi kunde tage dem uden at gjøre os Umage derfor; men nu hører vi, sagde han, at de har løbet efter Sædvane.

Den 29. kom Hr. Wedzel hjem igien over Land, og beretted at de vare meget begiærlig for at høre ham, de Unge havde hver sin Bog som de gif og exercerede sig udi.

Den 30. blev 2. af vore Grønlændere en ung Karl og Pige efter vores Kirkes Ceromonie viide tilsammen, efter at de udi nogen Tid har havt Godhed for hinanden, der var og nogle Tilstæde som syntes underlig om, at da Bruden blev tilspurt om hun vilde have ham til Mand, og skulle sige Ja, thi det er een stor Skam for een Jomfrue om hun siger Ja, naar hun bliver tilspurt derom, da vi sagde at vi brugte saa hos os, sagte de, de maa da ingen Unseelse have, og da jeg fortalte dem at nu vare de sammen bundne at ingen Skilmisje kand skee imellem dem, uden ved Døden, thi Christne maa ikke bruge de Hedensk Skikke at stille sig ved sin Hustrue, da sagde en Fremmed, det er got for vore Fruentimmer, naar de hører at Manden maa ikke kaste sin Kone bort stiont hun er u-artig, saa kand de bruge saa slem Mund som de lyst, jeg formanede dem og sagde at GUD havde befalet dem og os alle at leve stikkelige.

November.

Den 1. havde der temmelig Sneed ned, hvor paa fulte sterf Frost og Blæst.

Den 2. Prædikede Hr. Wedzel, som var Allehelgens Dag, hvor da atter nogle Grønlænder komme Norden fra Ise-Jiorden, og fortalte at de havde om Matten hørt een sterf Bulder og Lyd som Torden, og om Morgenen da de stod op for at kiøre ud paa deres Fangst, blev de Vaer at Jorden sambt Sneen og Is var gandstke opgravet, og strax ved laae een stor Steen saa stor som et Huus, og de viste ikke hvor den var kommen der efter som Pladsen var slet og nær ved deres Huuse, og aldrig havde ligget der før; een af dem sagde jeg troer at GUD har lagt den der, efter som ingen Ting er umuelig for ham; spurte mig derpaa hvad jeg meente derom. At hvad jeg havde at siige hertil syntes de ikke om, men sagde det var ingen Torden GUD eene havde lagt den der, for at viise hans styrke.

Den 3. reiste atter Hr. Wetzell, med begge Catecheterne og en Matros ud til Nouk, som ligger en Miil fra Colonien, paa Embedes veigue.

Den 11 Reiste Hr: Alsbach ud med fiire Mand til en Grønlænder som boede 2 Miile Sonden for Colonien, paa sit Embede. Samme Aften som var Mortens Dag, trakterede jeg vores Coloniets Grønlændere med Stockfiske

og Tellelyst, samt Smør og Brød, som er en delicatessen for dem. Jeg fortalte dem at vi vare glade, fordi at paa denne Dag var der kommen en Lærer, som oplyste vore Forfædre om GUD, Himmels og Jordens Skabere; thi de vare og tilforn Hedninge og viste ikke om GUD, ligesom J. Den sagde de, var mangfoldig Tak værd, ellers havde vi nu ikke heller vist af GUD. Jeg svarede dem, at det var GUDS egen Befaling til sine Discipler at gaae hen i al Verden og lærer alle Folk, og nu har J ogsaa Lærere, men det vil blive eders Sag om J vil troe eller ikke. De sagde alle med en Stemme vi tror.

Den 12 blev der en Storm af S. D. og continuerede til den 15. og som den førde en Heede med sig fortærede den ald Sneen af Marken.

Den 17. kom Hr: Alsbach hjem igien og fortalte at Grønlænderne hvor han havde været, var ikke snyderlig for at have dem hos sig, og ey heller var de for at høre ham læse, Marsjagen var fordi baade vi og de kommer ifkun sielden til hinanden. Disse og frem for andre, forlode sig og meget paa Angekofferne, de fleeste Angekoffer her som jeg har kient, ere og komne derfra.

Den 21 reiste jeg over Land med Hr: Wetzal til Kouk, og kom der ikke førend om Aftenen; thi Sneen var dyb og gif os lige til Beltet.

Den 22 gif jeg over Land derfra til 2 andre Huuse, for at fornemme om der var noget at forhandle, men de sagde at de tør ikke sælge noget førend Foraaret, thi det hender sig ofte, at de lider Mangel om Vinteren. Jeg bad dem derfor at de ikke maatte sælge førend de vedste sig først at være forsiunte. De fortalte mig at i forrige Tider var langt bedre Fangst end nu, aarsagen, mente de var, at Jorden løb omkring og forvilde alle Sælhundene, jeg svarede dem, at Verden bevægede sig vel, men det hindrer ikke Sælhundene, og derfor var alle Ting ligevel i sin Orden, en Angekof sagde at han vilde fare til Himmels, og saa skulle han nok faae at viide Marsjagen dertil; men jeg bad ham at han vilde lade mig vide naar Himmel-Farten skulle stee; men han beloe mig, da jeg talede om GUDS underlige Gierninger! hvor for jeg lod ham vide, at hvis han ikke vilde lade sig overtale med det gode, men foragtede GUDS Ord, skulle han faae samme Tractament af mig som de andre Angekoffer og Løgnere har faaet, (nemlig Brygl.) Da han fornam at det var Alvor liste han sig bort, de andre sagde, det var tilpas; thi han vil Cojunere os andre, de bad derfor at jeg vilde blive ved at fortælle dem om Verdens Skabelse og hvorledes GUDS Son gif omkring og Helbrede Sygdommer, thi de havde hørt det tilforn af den forige Præst. Jeg fortalte dem det altsammen hvorpaa de sagde, nu er vi ligesom vi vare nyelig kommen til Verden. Kom tidt til os saa skal du see at vi Troe.

Den 23 gif jeg hjem igien over Land, om Aftenen kom 2de Baader fra He-Fiorden, de berattede at en Dreng ved navn Augustin som er Døbt, holder Bøn og Læser hver Dag for sine Lands-Mænd, hvor til de og vare meget villige at høre ham han har og lært dem lidet at læse i en Bog, thi skönt hand er selv ikke ret vel exaceret der udi enda, men gjorde det han kunde.

Den 27. kom Hr. Wedzel hjem igien, med den Matros som var hans Oppasjer; Jens Pedersen Catechet blev efter hos Grønlænderne for at underviise Ungdommen i at læse i en Bog, de ere alt temmelig Avanceret, efter hans Beretning, i den korte Tid hand har været hos dem, hver Fredag kommer han hjem, og gaar bort igien hver Mandag, han fortalte og at de havde jagt indbyrdes til hverandre, da der kom nogle fremmede paa Besøg til dem, at hvis jeg ikke var, ville de komme og Plyndre os naar de fattedes noget, men de torde ikke for mig, thi de havde faaet saadanne Tanker om mig, at siden jeg ikke døde at et Havel-Stud som jeg engang blev Studt med i mit Hoved u-forvarendes af en anden, da er jeg u-overvindelig og u-dødelig.

Den 29. reiste Hr. Alsbach ud til Grønlænderne som boe paa Nouk for at underviise dem af GUDS Ord.

Den 30. kom tvende Grønlænder fra Hvalfisk Vilcænderne; een af dem begierte at jeg vilde vise ham den Grønlænder i et Speil som havde taget hans Baade Redskab bort, og Appliceret det til Hæxerie, og nu er han bange for at han skal døe, jeg straffede ham for saadan Overtroe, men bad ham allene at troe paa Christum, saa skulle han nok fornemme at Trold-Folk ikke kunde skade ham, og til med sagde jeg er ingen Trold-Mand og kand vise igien. Han svarede, at dersom han ikke kom til nogen Skade skulle han hverken troe Angekøfer eller Trold-Hæxer. Jeg bad ham at blive fast ved det jeg havde lært ham. Om Foraaret kom han til mig, takkede for det jeg havde lært ham, og sagde, endnu lever jeg, jeg har gjort Troldfolk al den Fortræd som jeg kunde og der bed intet Dnt paa mig, GUD er mit Forsvar.

December.

Den 1. kom Hr: Alsbach hjem igien over Land, hvis han ikke havde haft en Matros med sig, som kunde hjulpet ham da han undervejs fik ondt, da havde han maat blevet paa Stedet; thi Sneen var dyb og tyk.

Den 3. kom Cateheten hjem igien, efter at han havde været borte udi 13. Dage, han fortalte, at de vare meget tienstagtige imod ham, og tiltalede deres Børn naar de ikke gav agt paa, naar han læste.

Den 5. gif atter Hr. Wedzel til de Grønlænder som boe paa Nouk, og kom den niende tilbage igien, han fortalte at han nu ikke kunde længere blive hos dem, thi der var baade Hunger og Frost, han kunde ikke nok som fortælle hvor Taalmodig de dog vare i deres Nød og Elendighed.

Den 11. gif jeg over Land til dem, siden de havde Bud efter mig, og der var en Shg som begierede mig til sig, og som jeg vedste at deres Shgdom bestod udi, at de vare forfulkne, tog jeg en liden Pøsse med gamle Erter, og nogle gamle casjerede Stok-Fisk med mig til dem, da jeg nu kom ind til dem fandt jeg alleene Børnene og Qvindfolkene hjemme; thi Mandfolkene vare paa deres Fangest, jeg tog da det jeg havde, og deelede det iblandt dem, og derpaa begyndte de alle at græde, der jeg spurde hvorfor de græd, sagde de det var af Glæde da du gav os denne Mad, og gid du aldrig maatte fattes,

de tog dem strax og lagde dem i sin Gryde for at lave noget til, til vore Mænd naar de komme jultne hjem.

Det vil blive glæde sagde de, naar de seer at vi har Mad til dem, de bad mig og at jeg vilde læse noget for dem, og kalde dem i goede Humeur; som jeg og gjorde og fortalte adskillige Ting, og mest om vore Ceremonier og Kirker, som de forundrede sig over og spurdte om de ikke kunde faae saadant Huus hos dem; da nu Mændene kom hjem, fortalste deris Qvinder dem strax hvad de havde faaet, hvorføre de inderlig takkede og sagde, de havde været ude hver Dag om Føden men har kun gandske lidet faaet, vi kalder og daglig paa GUD, sagde de, at han vil give os Føde, men vi merker ikke til hans Hielp, han maa være langt borte, at han ikke kand høre os, jeg svarede GUD hører alle Tider og det er intet skiult for ham, men han vil forsøge eder om i og vil holde fast ved ham og ikke vige fra ham i Nødens-Tiid, ja, sagde een, han forsøger os noget længe, vi kand sulste ihjel inden han kommer med Hielpen, men hans Datter talede ham til og sagde, GUD kand blive Bred paa os alle fordi du taler saa, han bad da at vi ville bede til GUD for dem, eftersom GUD kiender eder best, sagde han, jeg bad at de selv og skulde idelig kalde paa ham, og vi ville og bede paa eders Vejgne.

Den 12. gif jeg hjem og fik Frost i mit Kne da jeg uforvarendes falt ud for en Klippe og rev mine Klæder i stykker; thi Sneen gif los med mig da jeg gif i Brinken af fældet saa det nær havde kostet mit Liv.

Samme Dag gif Hr. Alsbach og Catecheten til samme stæd for at underviise dem, der var og tvende Huuse en halv Mil inden fore, som Catecheten skulde blive udi.

Den 16. kom Hr. Alsbach hjem igien fra Nouk, han fortalste at de var temmelig Avanceret i at Stave og at de ikke vilde blive af med ham, det teignede alt til for dem at de nu ikke meere leed saa sterck Hunger, saa de fik lidt hver Dag, og de glemte heller ikke at takke GUD derfor.

Den 17. kom tre Piger over Land fra Isse-Fiorden, og hafde ligget ude en Nat paa aaben Mark, hvorføre der var frøsjet stykker af Ansigtet og Kneerne paa dem.

De sagde, at deres Hensigt var alleene for at lade sig underviise om GUD, men der jeg sagde at de hafde ikke fornøden at gaae og sætte Hielpen til, vi skulde nok komme til dem til Foraaret, thi det var forlangt at gaae, men de sagde at Kroppen maa nok lide, naar de kun kand høre Guds Ord.

Den 21 kom atter Catecheten hjem igien, og havde 2. af sine Discipler med sig som baar hans Pagage.

Den 22. gif jeg Nord over Land, omtrent en Mil, for at eftersee om der var Lejlighed for at komme til Fisefiorden, men saae enda ingen Lejlighed, hvorfor jeg maatte vende tilbage efter at jeg hafde faldet 2de gange med Beenene igiennem Fisen, og mine Tæer frøs ganske Forderved, især den store Taae, hvor paa heele stykket er frøsjet ud. I disse Dage er og endeel Gronlændere frøsjet stykker af Ansigtterne. Og som jeg ingen Roe kunde have den

heele Nat igiennem, for Berk og Piine i mine Læer, og Frygt for at der skulle komme Koldfyrr i Foeden, som det og teignede sig lidt til; maatte jeg selv agere Chirurgus og sticere stykket ud, efter som der ingen anden var som kunde giøre det; Jeg havde og stærk Hoved-Piine af et Hagel som for 12. Mar siden blev indstødt i min Tinding, hvoraf jeg finder mest U-lejlighed mod stormende Vejr, saa jeg har alletider været u-lykkelig.

Den 28. kom nogle paa Bejog, for at fornemme om jeg var nær ved at døe, men da de merkede, at jeg gif oppe, bleve de glade, og formanede mig, at jeg ikke skulle være saa dristig, men see mig fore, den eene af dem fortalte at de hafde været fast 3 een Hvalfisk, hvor een forvoven Grønlander havde sprunget ham paa Ryggen af Fisken og holt sig fast, og da Fisken gif under med ham, havde han nær druknet, men kom omsider saa dybt at han ikke fandt til nogen hinder af Vandet for at qvæles, men kunde see lige over sig som en tyk Skye, medens Fiskene svævede længe der under, i følge med u-tallige andre Dyr, da fandt han det efter hans siigelse, ikke anderledes end han havde været paa Jorden, men da Fisken omsider gav sig op igien, og kom til den tykke Taage, vilde han til at qvæles igien, men kom dog med Livet oven paa Vandet, hvor der laae en Baad som tog ham ind, derfor sagde han, er det at alle Dyr kand trives i Vandet, thi det er ligesaa got at være langt under Vandet som paa Jorden.

Jeg bad derfor at han skulle gaae ned og boe der, siden det var saa got, hellers maatte han ikke bilde kloge Folk saadant ind, men han blev dog fast ved det han havde sagt.

Den 29. kom atter nogle fra Fissjefiorden, og forlangede at viide naar Solen var begyndt at gaae tilbage, de spurte og om, naar vore Matroser skulle blive galne; thi de har merket at veed Juule tider har de drukket sig fuld og gal, derfor meente de og nu at det skulde skee, men som her nu er mest Bønder har vi bedre faaet dem afvandt med saadant lidelig Bane, jeg sagde at de ikke skal blive galne, men glade, for Guds Søn var fød, som vilde frelse alle Mennecker, de bad da at de maatte blive hos os lidt for at høre om de Ting, som og blev dem tilstæd.

1741.

Januarius.

Den 10. kiørte Hr: Wetzel, til Grønlanderne, som opholder sig en Mil fra Colonien, for at underviise dem.

Den 12. kom han hjem igien, og fortalte at de gierne ville have at han skulle blive hos dem, men som han var bleven svag torde han ikke blive der længere.

Den 16. gif Alsbach, med een Matros over Land til Nouk paa Uembes veigne.

Den 17. kom han tillige med Catecheten hjem igien, han fortalte at de begynder nu at faae noget til Føde igien, og sagde, at de vare ikke imodstridige for at høre Guds Ord, de hafde og sagt til ham, at siden de bad idelig til GUD, derfor har han nu givet dem Føde, de bade og at vi ikke maatte forlade dem, thi de elskede os meget.

Den 19. kom atter nogle over Land fra Fis-Fiorden, som atter fortalte een u-rimelig Historie om een der nyelig havde været under Jorden, og spijjet Helleflynder med den store Qvinde under Jorden, og den samme skulle have sagt, at Fyderne i Fyderland skulle have gjort Abespild med det Speck, som kom fra Grønland forgangen Aar, derfor er nu Vejret saa u-roelig, og Sælhundene rømte fra Landet. Han fortalte og hvad Arbejde han har haft med samme Kicelling, for at overtale hende til at skaffe Sælhundene og Fiskene til Landet igien, og hvilken Farlighed han havde udstaaet paa Wejen igiennem Luften, da han agerede flyvende Fisk, thi hans Vej falt og hen under Vandet. Jeg spurte dem, om de var saa taabelig og troede saadant, som var den største Løgn, de svarede at de troede alle Menneſter. Om Aftenen da jeg havde fortalt dem baade gudelige og verdslige Ting, hvormed de vare særdeeles fornøyet. Da jeg hafde været paa Loftet for at hente dem noget Mad, fald jeg for Trappen og slog min skrøbelige Fod, som enda ikke var gandske tilgroed for ved, saa det Sidste blev verre end det Første, jeg fik ikke Søvn den gandske Nat af Verk og Piine, Beenet hævede gandske op saa jeg tænkte det skulle blevet min Død.

Den 20. Af det continuerlige stormende Vejrlig, som i denne Winter har været; har Grønlænderne gjort sig den Tanke, at det var Forvarsel for Domme-Dag, og den Elendighed som dem skulle forrestaae, de vare saa Gudfrygtige at de bade og læste hvor de gik, mange Fremmede som ikke kunde andet repiterede stedse **Fader Vor**, og bad mig at jeg vilde underviise og trøste dem noget. Der var saadan Hunger iblant nogle af dem, at de maatte slagte deres Hunde og æde.

Den 22. om Aftenen kom trende Slæder over Land fiørende, saasom Fisen ej kunde bære, den eene havde for nogle Dage siden mist sin Med-Hustru, og tænkte at hun var kommen til os, Aarsagen sagde han var at hans rette Kone havde befalet hende at bereede nogle Skind; men hun vilde ikke og brugte en slem Mund, hvorfor hand gav hende blaae-slagne Dyne, og der paa løb hun bort, jeg tilstalte ham derfor, at det var aldrig got naar de havde fleere end en Kone, han sagde: Du haver fordervet dem med din Væsning, og nu ere de jaloux paa hinanden, og efterdi hun nu er borte, vil jeg ikke meere have hende, jeg bad ham at han hverken maatte tage hende ey heller andre; thi da blev det aldrig got, han sagde: at det skal blive derved, men jeg troer nok, at den eene er og bliver Herre over mig, endstiont jeg slaaer dem.

Den 25. gif vore Grønlændere, tilligemed Catecheten Hans Pungejak,

over Land til Iisefjorden, og med samme Lejlighed fik Ordre til at læse for sine Landsmænd. Vore Folk begynder alt at tage til af Skorbud; de curerer dem med at glide paa Skiud need af Biergene, og at gaae paa Jagt.

Den 29. kom 2de Mænd fra Nouk og begjærede hielp, at de maatte faae noget til Føde, saa vilde de betale det igien i Foraaret, de klagede dem at fiden Bejret var saa u-beständig kunde de ikke komme paa Søen og forhverve deres Føde.

Den 30. da vi havde læst og underviist dem i Guds Ord, gav jeg dem nogle casseerte Erter og lidt Gryn, hvorfor de takkede og sagde at de ikke skulle forglemme denne Belgierning, og derpaa droge de glade og fornøiede hjem.

Februarius.

Den 3. var jeg paa Nouk, og befant dem i samme elcendige Tilstand, deres Hunde som de skulle kiøre med, vare og næsten bortdøde af hunger, om Aftenen silde begynte de at græde og beklage sig, for 2de Mænd som endda ikke var kommen af Søen, og meente at de vare druknet, eftersom den Tid var forløben som de plejer at komme. Jeg trøste dem det beste jeg kunde, og sagde at de har nok faaet noget at slebe paa, og derfor ikke kunde komme, de sagde det var ikke saa vel for os, og gid kun GUD vilde sende dem hjem, saa er vi fornøjet med at sulste, Konen og Søsteren til de udeværende sagde til mig, at de ikke kunde troe at GUD vilde straffe dem, baade med Hunger og Sorg; thi de som nu var ude har alletider elsket GUD, og troed paa ham, hand hielper dem nok, jeg had at de kun ikke vilde tvile paa Guds Barmhertighed, men kun troe at baade han kunde og vilde hielp dem.

Da de nu var i største Angest, og en var gaaen ud for Dørren, begyndte han at raabe: nu er de kommen til Stranden, og haver 3. Sælhundede og mange smaae Torff med sig; Men hvad glæde der blev, kand jeg ikke beskrive og strax de var kommen ind bad de mig at jeg vilde holde Bøn med dem, og takke GUD som var dem saa goed, de bad og at jeg vilde komme tidt til dem og lære dem.

Den 4. da jeg var kommen hjem, kom en til mig fra Iisje-Fjorden og bad mig at jeg vilde komme til dem og forsøge om vi ikke kunde fhyde en Hvalfisk, eller og at jeg i det ringeste vilde være med og holde styr paa dem naar de fik nogen, thi de har saadan Appetit sagde han, at de glæmmer at Bygcere ham til Lands, men den ene ligger paa den anden saa de ikke kand komme nogen Vej, derfor sagde hand, vil vi have dig til Herre over os, at du kand tistale os naar vi ikke gjør ret, thi alle Kallaler (saa kalder de sig), er hange for dig naar du er vred paa dem, jeg lovede og at ville komme saa snart min Foed var goed igien.

Den 9. reiste jeg derhen med Hr: Wedzel, men der lod sig ingen Hvalfiske tilshyne medens jeg var der, og var min Bestilling at gaae fra Huus til Huus, for at fortælle dem om vores Land, og hvordan der var Bygget store Huuse som ikke blev brugt til andet end at lære GUDS Ord ndi, hvor

Folk hver Søndag gik til, og hvorledes onde Mennesker blev straffed, da sagde en af dem, hand var og en af dem som straffede dem som gjorde ondt thi han havde slaget tre Hæxer eller Trol-Ricællinger ihjel, jeg sagde kandskee de var uskyldig, og derfor burde du at døe, men hand stod paa sin Ret, og sagde, at han ville skaffe mange Vidner som baade haver hørt og seet dem Trolle og Hæxer.

Den 12. reiste jeg tilbage igien og efterlod Præsten og en Matros, tvende Piger og en Dræng fulgte og med, for at ville blive en stund ved Colonien og lade sig underviise i GUDS Ord, og da vi kom omtrent en Miil bort falt den ene Pigen igiennem Isen, og som hun havde nær frosset ihjel for os, maatte vi søge til nærmeste Huus, og kom der uden stor skade af Kulden. Om Morgenen gik vi der fra og hjem efter, der var og en Kone som spurte mig, da jeg talte med dem om de GUDfrygtige at de levede vel og agtet alle Ting her paa Jorden for Skarn, sagde hun min Søn var alle tider et meget stikke- ligt Barn, saa jeg troer at han er i Himmelen, thi da han døde sagde han til mig, her er ikke godt i Verden at blive, men jeg agter at komme til en bedre Stæd.

Den 27. kom Præsten hjem, han kunde og fortælle at han havde For- nyelse der, siden de alle var meget begierlig efter GUDS Ord, der fulgte nogle med ham som agtet at blive ved Colonien nogle Dage, for at have meere Underviisning.

Martius.

Den 2. kom Assistenten fra Fise-Fjorden igien, og berætted at de havde fanget en Hvalfisk! men som de vare alt for hitfige paa den, skar de Hul paa Mavens saa den sank ned, de havde ikke heller spart sig selv, men skaaret hin- anden u-forstammet, dog ikke med fri villie; saa de fik ikke meere af den end de kunde æde i nogle Dage.

Den 6. gik Hr: Wedzel over Land til Nouk paa Embedes vejgne, og kom igien den Stende dito, han fortalte at de levede nu vel og fangede hver Dag til Føde, de takkede alle fordi vi havde Hjulpen dem i Nødens Tid som de ikke ville forglæmme, de har ikke heller glæmt at takke GUD som nu har Hjulpen dem.

Den 9. reiste jeg med Hr. Alsbach til Fise-Fjorden, hver paa sit Em- bede. Dagen der efter kom en Ung-Karl til mig og bad mig nu giøre som jeg tilforn havde Lovet ham, neml. at tage ham en Kone, pægende paa en som stod hos mig, jeg sagde: tag hende selv, den arme Pige blev derover saa bange at hun græd, sprang til mig, og bad at jeg vilde frie hende, thi hun vilde ikke gifte sig, han derimod som ikke kunde raade med hende, bad at jeg vilde tage hende med Magt og bringe hinde til hans Huus, og sagde at det var mig en stor Tort om jeg lod hende fare, og at jeg var en Eujon om jeg ikke tog hende, Pigen derimod da hun merkede at det nu stod i min Magt, græd og klappede mig at jeg dog ikke vilde føye ham, hun tilbød sig at ville Ar- bejde for ingen Betalning! og gierne vilde giøre hvad jeg befalede hende, saa

jeg havde ondt at giøre. Jeg Resolverede da til og tog hende og vilde bæere hende til hans Huus, han blev fornøyet, og hun derimod var særdeg at Daane, men som hendis Bøemodige Klagen, gif mig til Hjerttet, og jeg merkede at det var hendes reene Alvor at hun ikke vilde gifte sig, tog jeg hende tilbage igien, og sagde at hun ikke skulde tvinges til nogen, nu blev hun glad igien, og han brugte Mund og blev Bred, og maatte jeg denne gang taale at heede Gufon.

Den 13. reiste vi derfra over til Maclekaut, og kom den 19. tilbage igien til Issefiorden, der vilde de endelig indbilde mig at een Her havde forheret mig siden jeg havde faaet en Byld paa mit Kne saa jeg ikke vel kunde gaae, sigende til mig: holt nu med dem en anden gang, nu fand du see Frugten af det, jeg spurde om der ingen kunde faae ondt alligevel, een sagde, jeg saae at hun Herede paa dig i Jorgaars, da du fik den bedste Hund ihjel, som hørte hende til.

Den 23. medens jeg var ude med en Jolle i min Forretning, paakom mig en sterk Storm med Sne, saa vi maatte retere os til Land hvor Binden førte os hen, hvor vi med stor Møye fik den, vor Baad uskad paa Land, siden maatte vi gaae over til Grønlanderne om Matten i Sne og Mørke, en Miils Bey, de tvende af mine Folk fik Frost i deres Tæer saa de næppe kunde gaae hjem, og maatte jeg leede den eene heele Beyen.

Den 25. medens jeg var der, blev en borte i sin Kajak, de stykte en Angefok at han havde giort et Spøgelse og sendt ud efter ham, som havde Dræbt ham med sit Siim. Da jeg nu undskyldte ham, og sagde at saadant var ey til; Fortalte een mig at da han var liden gif hand med endel andre ud for at leege, da blev de vare en Angefok som sad ved Stranden og havde en half Verme som han pakkede fuld med Haar, Nægler, Græs, og Møse, og tillige mumlet over det, da han var gaaet bort, gif de der hen og fik at see at Halv-Vermen begyndte at krybe, da de havde forladt det af Forstrækkelse kom strax Angefokken og sagde, drag ud og bliv en Tupilek : et Spøgelse, strax sprang den i Vandet, denne mente de at han sendte ud naar han vilde stille nogen ved Livet, jeg sagde at hvis de troede paa Gud, saa havde de ingen Nød for Spøgelse, men alt hvad jeg sagde kunde ikke Hjælpe.

April.

Den 5. reiste jeg atter til Sissefiorden, Hr. Alsbach og Catecheten fulgte med, da de som opholte sig der, hørte at Catecheten skulle blive efter hos dem, bleve de fornøyet, og allerhelst de smaa Børn som tog imod os som vi havde været deres Forældre, de Gamle sagde nu er de glade og hjælper eder i alle Tilfælde, men saa snart i ere borte vil de hverken høre Fader eller Moder, hvad de befaler dem. Jeg talede dem til derfor og spurte om de havde glemmt det 4de Bud, de sagde nej; men de lærer os intet got derfor vil vi ikke adlyde dem.

Den 6. toeg jeg over til Maklykout, de kom strax og tog venlig imod os, den eene vilde heller have os hos sig end den anden, men vi toeg om-

fider Herberge hos den fornemste Mand, som da allereede havde lavet sit Huus til for os. De kom og hver Dag til os for at høre GUDs Ord, og mange af dem gav flittig agt paa, nogle sagde at de vilde gierne lære med, men som der var en Skielm iblant, der gjorde Viser og Sange om dem som ville lære, og skumlet alle tiider; bade de mig, at jeg vilde kalde samme Person for mig og straffe ham, da jeg skikkede Bud efter ham, kom han strax, mange af dem som han havde fixeret fulgte med for at høre hvordan det vilde løbe af, saa at heele Huuset blev fuldt, han satte sig strax ned, da jeg tistalede ham fordi han havde sungenet og narret dem som ville viide om GUD, begynte han først at nægte det, men da de andre overbeviste ham at han havde sagt det, kunde han ikke længere negte det, da jeg nu formanede ham ikke at gjøre saadant, og om han ikke selv vilde til Himmels, saa skulle han ikke hindre andre deri, han maatte vente Straf af GUD derfor; men han tistalede mig med vred Miine, og sagde, at alt det jeg havde lært var ikke sandt; thi Verden og alle Creaturer er af sig selv, og jeg var en Løgner; da jeg havde længe brugt gode Ord og Formaninger, og det altsammen ikke kunde hielpe, greb jeg til mit sædvanlige Middel og Karneslede ham dygtig og jagede ham paa Døren, og sagde at dersom han loed sig indfinde paa disse Stæder med sine Sange skulde han faae meere, de andre derimod takkede mig, og sagde at han meente jeg vilde bare bruge Mund med ham, og den havde han ligesaa god som jeg. Denne samme er og holt for den største Poet, og for een der har een mage-løs Tunge.

Den 10. Rejste Hr: Alsbach hjem med en Rone-Baad, siden han nu ikke kunde længere have dem samlet, saasom de vare adspredte efter deres Næring, og jeg havde dem iidelig i Arbejde med Handelen.

Den 12. Rejste jeg fra Maklykout over til Zisefiorden, der fulgte og en haab Grønlaendere med, hvor iblant var en Ungekok, forderst i Spitzten, og havde sin Tromme i Haanden, spillede og sang, da vi toeg igiennem de høye og fæle Zisbjergene, da jeg spurte de andre, hvorføre han gjorde det? siiger de at saalænge som han spiller og trommer, har Zisbjergene sin Lyft at see paa ham, og glemmer at falde ned og slaae Folk ihjel, da jeg nu spurte dem om de var saa taabelig at de meente, døde, og u-fornuftige Ting kunde have Skonsomhed, sagde de, at de høye Zisbjergene havde Forstand, thi de falder allerfærrest naar nogen farer imellem dem, jeg viste til Slutning intet andet at siige end at de var nu ligesaa kloge som Steen og Zis, de spurde om jeg vilde narre dem, jeg sagde, siden de narre sig selv, vilde jeg og narre dem.

Den 13 Rejste jeg til en Holme, hvor vi har Pak-Huus, paa samme stæd stod og Jagten, som vi da skulle Calfatre. Der kunde jeg ikke heller blive i Roe endskiønt der var Verken varme ej heller Leje for nogen, de kom daglig i Mængde til mig saavel for at læse, som for at handle, sigende at de ikke kand affee mig, og lignede mig ved en Magnet som Trækker Folk til sig, de fortalte og at den store Poet ikke havde sungenet siden, men da han kom hjem, satte han sig ned for at forhøre mig, og som jeg 2de Dage forher havde

vriffet mit Been, da jeg faldt ud for Iß-Kanten, og endnu næpe fand gaae, tenkte de straks at ommelte Person havde gjort det, de bad mig at jeg vilde nu snart gjøre Jagten færdig og komme til dem igien, thi her lidde jeg Dndt, baade af Frost og Hunger.

Den 14. hente mig atter een anden Maleur da jeg vilde tage ved Stranden nogle Steene for at legge under Jagten, brast Iß-Kanten i støkker og falt paa mig saa jeg tenkte vist, at have mist mit Liv, og af dens Anal blev Matroserne som var med mig heel forfærdet, sprang ned og fandt mig krybende, de ledde mig strax op til Pak-Huusjet hvor jeg lagde mig ned i den strenge Kulde, og havde ikke andet end et Dekken at kaste over mig, ingen varm Mad havde jeg, allene frosset Brød og Smør, og maatte tygge Snee for Tørst, thi der var ingen Folf paa samme De som jeg kunde indflytte til, og maatte jeg blive der i 3. Dage intil Vejret sagdedes, at enhver fand tænke hvordan det kunde være, for et slygt Menniske at ligge, saa got som paa Aabenmark; da jeg kom til Grøn lænderne igien, blev jeg vel imodtaget, de kom strax til mig hver med sin Bog for at lade sig underviise, man fand ikke andet een have Lyft at lære dem, siden de selv ere saa begierlig derefter.

Den 20. underviste jeg dem atter som forlangede, at høre GUDS Ord, der var og iblandt nogle Drænge som viste mig een stor Steen der laae op i een Klippe, som var gandske besmuret af Speel, der laae og Skind, og Fisk imellem Sprokkerne paa den, som de ligesom dyrkede med saadan Gave naar de vilde have god Fangst.

Den 20. kom Assistenten fra Colonien og afløfede mig, siden jeg ikke var ret frisk af det Slag som jeg fik, som minder mig og den Dag i Dag er, og allerhelst imod ondt Vejr, om Aftenen efter at jeg havde holdet Bøn for Grøn lænderne, tog jeg hjem med een liden Fulle og havde 2. Figer til at roe for mig, de forlangede at blive hos os en Tiid for at lære GUDS Ord, og at de igien kunde underviise deres andre Landsmænd.

Den 23. kom nogle Grøn lændere fra grøne Eylander og satte deres Telt her ved Colonien, de havde været om Bord hos Hollænderne, for at vilde handle, men sagde: at de tog fra dem, med Magt, og gav dem derfor hvad de syntes, de havde stude og sagt at de vilde ødelegge Colonien, og som Grøn lænderne merkede det, at det ikke var alvor, siger de til dem, kom nu og følg med os, j er alletider stor talende og stolte Folf fra værendes, men naar det kommer til Styket er i som cujanerte Hunde, det kunde vi see da i Lod 4. Skibe tage fra eder, med et Skieb.

Den 26. reiste Assistenten atter Nord efter, Hr. Wedzel og Catecheten fulgte med paa Umbedis Beigne.

Den 28. som var Bede Dagen, efter GUDS Tieneste spurte nogle Grøn lændere mig, hvorføre vi holt Prædiken og det var ikke Søndag; jeg svarede: at vi holte mange andre hellige Dage, som Fulle, Paasten etc. og forklarede dem der hos hvad hver betydde, de sagde igien at det var vanskeligt at viide for dem, men Søndagen kunde de nok udreigne.

Majus.

Den 6. reiste jeg atter ud paa Handling med Jagten Nord til Maklykout. Under Bøys mødte vi en heel Familie udi en Rone-Baad, som agte sig Syder efter, og var Rømt Norden fra, fordi de vilde slaae ham ihjel, siden han havde ageret Doctor Medicine, og det ikke lykkedes hannem, han begierte at jeg ville forsvare ham, mod hans Modstandere, jeg spurte ham derfor hvad han havde giort, han sagde at han for nogle Dage siden ville curere een der havde vanlykke til Fangeft, og da han med bare Ord ej kunde curere ham, paatog han sig en Rejse under Jorden hvor Torngarsuk boer, for at Consulere ham, men som samme Patient Dagen der efter blev borte til Søes, fik han skylden, for at han havde Dræbt ham, men som jeg vedste at samme Person var af Angekof, sagde jeg at hvis han havde været et stikkeligt Menniste skulle jeg nok have forsvaret ham, men saa vit vilde jeg dog forsvare ham at ingen skulle slaae ham ihjel, paa det Vilkor at han ikke meere agerer Docter og Angekof, men de andre svarede du gjør ilde om du tager hans Parti, thi han har dræbt saa mange ved Hexerie, hvor nu sagde en saa skal jeg fortælle dig nogle af hans Sager, engang sad han med en gammel Bante og stoppede fuld af Mose og Haar af et Menniste, mumlede saa over den og faste den paa Søen, sagde der hos, bliv Sælhund for den Grønlænder (neml. som han vilde forraffe) og som samme Grønlænder blev Sælhunden vaer traade han til ham og vilde styde den, men Sælhunden reiste sig op imod ham og blev forvandlet til et stort og forfærdeligt Spøgelse, saa at han af forskrækkelse kantroede om og Drufned; der var og en ung Karl som friede til en Pige, som han ikke vilde tillade ham at faae, hvorfore han forhexede ham, da han var paa Jagt og lod en Bierg-Trold tage ham til sig, og siden da samme Pige fik andre Friere, gjorde han det saa at hun blev Skæev-Mundet og Halt, burde saadan een ikke døe, jeg sagde, at hvis det var som han sagde, maatte han nok døe, men jeg troer ikke at nogen kand gjøre saadant, han svarede, du holder saa med dem at du kommer til at fortryde det, thi han forhexer dig nok og engang, han siger og at hvad i lærer os er Løgn, thi han veed bedre saa han har været tidt i Himmelen og under Jorden, men da jeg spurte ham om det var sandt, nægte han det, og sagde nu har jeg ingen Venner og derfor maae Flygte, da sagde de andre til ham, at de ikke vilde gjøre ham noget ondt, hvis han herefter dags vilde ikke Hexe meere, jeg talde derpaa om GUDS VIL og Befallinger, at de som leved der efter skulde belønnes men de ulyhige straffes, de svarede alle at de baade har troed, og herefter vilde beslitte sig paa at gjøre godt! og saa skiltes de gode Venner med hinanden.

Den 13. kom jeg hjem igien, da vi jeglede imellem 2. store Fjshierger, og var omtrændt komme 400. Skridt derfra, stotte de tilfammen, og begynte at falde i Støkker, og kantroede med saadan forfærdelig Rnal og Søe, at hvis vi ikke havde havt saa goed Vind, havde vi alle omkommet, een Grønlænder som rode bag efter os blev gandske Sønder-knuft, saa de fandt ikke

andet end smaae Stykker af hans Baad; ingen fandt troe hvilket Fælt Syn det var, saa det syntes unueligt at nogen kunde blive bierget, de Grønlandere som laae langt borte begynte at strige og tenkte at vi skulde forgaae. Og da vi var kommen 2. Miile bort blev Vinden contrair saa vi maatte vende tilbage, og tage nærmeste Land fat, hvor vi kunde faae fast, der maatte vi ligge paa een aaben Reed, og tænkte hver Time at skulde sætte Fartøyet til af stormmende Behr- lig, da vi havde ligget der i 3. Dage, sagtis Veiret saa vi kom baade sultne og forfrosne hjem. Jeg havde og 4. Grønlandste Børn med, som Forældrene bad at maatte følge med og lære GUDS Ord, thi de havde anmoedet For- ældrene stedse derom.

Den 16. rejste jeg atter ud med Jagten, paa Handling, men formedelst Mod Vind og Sneebøyer maatte gjøre Wende Rejse, under Vejs møtte vi 4. Rone Baader som giorte os Følge til Colonien, om Aftenen da vore Grøn- lændere ved Colonien holte Bøn bad de og at de Fremmede ville høre paa, een af dem svarede, naar jeg hører tale og siunge GUDS Ord, bliver jeg angest og min Aande vil vige fra mig, saa jeg næppe fandt holde mig for at græde; spurte mig derfor, hvad som var Aarsage dertil? jeg svarede at Men- nistene gjør dagligen Ondt og derfor ængster GUD dem paa saadan Maade, paa det de skal kiende sig selv og forlade det onde Bæsen og alleene troe paa ham, de bad mig derfor lære dem hvad de skulde gjøre, som jeg og gjorde det Beste jeg kunde.

Den 17. fik jeg søyelig Vind til Fise-Tiorten, ommelte Grønlandere fulte og med, medens vi sejlede, sang de stedse, og spurte imellem om de tog feil, og bad at jeg ville rette dem.

Den 20. kom jeg hjem igjen, medens jeg var der Nord, forlangede de at jeg vilde underviise dem, jeg talede da om Kierlighed til GUD og Næsten, een Pige siger: jeg har alletider troed GUDS Ord, og jeg har viist Prove paa at jeg har elsket min Næste, thi een gammel Rone som var syg, og ikke kunde døe, bad mig, at jeg for Betaling vilde lede hende til den stejle Klippe, som de alletider styrter sig ned, naar som de ere Riced af at leve, men jeg som alletider elsker mine Folk, lede hende derhen foruden Betaling, og styrte hende ud for Klippen, jeg stoed noget og lyde efter om jeg kunde høre hende, men hørte intet, saa jeg troer nok hun blev slagen ihjel før hun kom til bunden i Kløften af Bierget, jeg sagde til hende at det var ingen Belgierning, men at hun havde dræbt hende, hun sagde ney; men at hun havde stor Medynk med hende og efter hun var falden ned; græd hun derover. Dette Bierg som hun talte om er en stor Klyft udi, som er om trændt 200. Allen dyb, der gaar alle de hen som ingen Benner har og styrter sig ned udi, naar de merker at Døden er dem nær, og de har været lenge syge, Aarsagen er at de tenker naar de ere døde, saa tager dem ingen sig an, og begrave dem, derfor paa det de ikke skal kastes paa Aben mark, og opædes af Ræve og Ravne, griber de til denne Desperation.

Den 29. var nogle fremmede nærbærende og saae at vore Folk gik til

Herrens Bord, de samme spurte mig, hvad det skulde betyde, jeg fortalte dem at *CHRISTUS* befalede sine Disciple førend han døde, at de skulde gjøre saaledes og erindre hans Død, og viidere hand som kunde siges dem som Fremmede, nogle som ikke havde hørt os tilforn sagde: det er som et Herxerie, og er vanskelig at forstaae.

Den 30. kom atter nogle Rone-Baader med Handling langt Sonden fra, og agted at blive Vinteren over ved Zise-Fiorden, nogle af dem fortalte, da jeg stoed og handlede med dem, at een Angefok havde været under Jorden, og seet af de underjordiske Folk, at de arbejder i Mefing, Raaber, Tin og alle slags rare Sager, og meente at vi havde lært af dem eller og at vi negocierte med dem, og derfor havde vi saa mange rare og skione Ting, han sagde og at det koster os ikke meget, og derfor kunde vi nok give dem bedre Kiøb, jeg svarede at Angefoker ere nu som før store Løgnere, og hvis de var saa kunstige og kunde fare baade til Himmelen eller under Jorden, gjorde de det nok naar vi andre saae der paa, men jeg var ikke saa læt til at indbilde saadant, men de svarede mig at de var ikke vandt til at lyve, og derfor troede de alt hvad man sagde til dem. Jeg bad dem derfor at de vilde komme ind til mig naar vi var klar med handelen saa skulde jeg fortælle dem noget som de skulde have got af, og da de nu havde hørt *GUDS* underlige Gierninger, sagde de til mig, du skal herefter ikke blive fri for vores Besøg, eftersom din Tale er os behagelig.

Junius.

Den 1—2. sneede det saa sterkt, at det gif over Ræerne paa os.

Den 3. var vore Vinduer gandske Frozne over med tyk Sis, og blev ikke engang optøed af Solens-Varme, ja mange smaa Fugle fantis død af Kulden, nogle vare saa tamme at de fløy ind i Dørene og i Telterne hos Grønlænderne for at undgaae den skarpe Kulde.

Der kom og nogle Grønlændere til os og spurte, om de ikke maatte sætte deres Telter ved Colonien hos os, thi deres Børn vil endelig hid for at lære at læse, een af dem spurde om ikke Hanen som han havde seet paa et af Skibene i Sommer, var en Angefok thi han raabte Marlorakau, og Kaulerpok ligeledes Siellysyvok, det er: han har faaet to Scel-Hunde, det begynder at Dages, det laver sig til Regn. Han sagde og at han havde bedet ham om at han maatte føle paa den Røde-Hue han havde paa Hovedet, straks ragte han Hovedet frem, og det var som han havde taget paa et stykke haardt Spekt, den Fugel sagde han fremdeles maae visfelig have Forstand som et Menniske, thi da (han) spurde om han var en Angefok? Raabte han saa høyt at det gjorde Ondt i mine Ørne, saa jeg ikke kunde høre hvad hand sagde, og da jeg atter bad ham tale jagte rystede han paa Hovedet.

Ligesaa var det med een paa Gothaab da han saae en Soe som laae og Sølede sig ved Strønden, siger han: Du ligger meget ilde, hvad er du for en, reis dig op! da han stotte til hende med sin Nare, begyndte Soen at Grynte, som han mente var ja, derfor spurte han hende om Præsten og Kiøbmanden

var hjemme? da han havde faaet svar neml. D D. som de meente var ja, thi Grønlænderne siger snart ligeledes naar de ikke gidder luffed Munden op: *Uæ*, ja! derpaa gif han paa Landet; da jeg gif hannem i Møde og spurte hvor siger han jeg kom fra, han kommer langt Sønden fra og vil tale med eder saafom jeg har hørt meget om eder, og allerede har erfaret at eders Dyr kand tale, jeg spurde det skidne Dyr med Pladen paa Næsen om Præsten var hjemme, og om du var hjemme? og hun sagde D D. Jeg spurte hende om alle Ting, som jeg nu finder Rigtig at være saaledis; Det er mærkeligt at de som boe langt Sønden paa Landet, ere meget Enfoldige og Taabelige end og i de andres Dyne, som bor Norden for, men det er igien vidst, at naar de har omgaaest med vores Folk noget, saa bliver de langt Skarpsindigere igien end de andre.

Den 4. kom atter nogle Kone-Baader med Handels-Vahre Synden fra, de sagde, at deres ærende var at høre os tale om GUDS Ord siden de havde hørt det tilforn af andre.

En Pige omtrent 15 Aar, begierede at hun maatte blive hos os, for at lære om Himmels Skabere, som hun vilde saa gierne høre om, og hun elskte saa høyt, hun havde hørt om ham af en Grønlænder som reiste dem forbi i Vinter, hun vidste mig og en gammel A B C. Bog og et stykke af en Avis som hun havde faaet af ham, og mente at bevise GUD en slags Dyrkelse naar hun saae paa dem, jeg svarede hende, at hun maatte blive hos vore Raboere, saa skulle hun saae at høre om GUD hver Dag men de andre som det hørte siger til mig at de ikke vilde blive af med hende, thi de var bange at vore Folk skulle begicere hende til *Ugte*, efterjom Pigen var Smuk, og da jeg havde læst for dem, da takkede de mig og sagde, i Dag har du gjort en stor Belgierning imod os, og frelst os fra Helvede, derpaa reiste de strax bort af frygt at vi vilde beholde Pigen, hun derimod forlod os bedrøvet.

Den 6. fortaldte nogle at Hollænderne have truet dem til at afstaae deres Vahrer, og at de var ikke saa skikkelige som vi, thi de tog med Vold og Magt fra dem, og vare slæme i deres Mund og Tale, de vilde og tage deres Fruentimmer med Vold, derfor tog de sin Retirade her til os, en Pige sagde at de var som de havde slægtet Hundene paa.

Den 7. glæde GUD os med et af vore Fæderne-Lands Skibe.

Den 9. kom nogle Grønlænder fra Rodebay liggende 8te Miile Norden for Colonien, og fortaldte at de havde Figeret Hollænderne da hand var i Land og ville handle, af Frygt for Coloniens Folk sætte han een af sine Folk paa Bagt, at de skulle see ud efter os, og da de merkede at Hollænderne var bange for os, og de stod i deres beste Handel, tog en Grønlænder Europæisk Dragt paa sig og en Flint i Haanden, og gif bag ved en Klippe og kikkede ned til dem, de andre Grønlændere som da veedste af det, siger til Hollænderne Bøgende opad Klippen, seer du ham der kommer? det er Nese med sine mange Matrosjer, (saa kalder de mig), han vil tage eder Fangne fordi i Handler paa forbudne Grænser, da nu Hollænderne saae ham, Flyg-

tede de strax med deres Chaluppe om Bord paa deris Skib, og forlod alle deres Handels-Vahre i Land hos Grønclænderne, hvilke de siden deelte imellem sig, og Fornøiede sig ret derover at de saaledes kunde Figere ham.

Den 12. glæde atter GUD os med det andet Skib, som havde inde Materialier til een ny Logie.

Den 17. reiste jeg med Skibet til Maklykaut, som nu kaldes Jacobs-havn, for at være nærværende ved den nye Logie.

Den 19. gik jeg med nogle Grønclædere over Land, indtil Fise-Fjorden for at erfare om det var som de havde fortalt mig, men jeg fik at see at det var langt Fælere end jeg havde forestillet mig; thi de store Fisebjergger flækkede ud af Landet og tumlede i Søen, med saadan Rnal at man tenkte Himmel og Jord skulle forgaae, de viiste mig og under Bejs een høy Klippe hvor de meente boede et Bierg Trol som for nogen Tid havde taget een til sig, og forbød mig at jeg ikke maatte gaae derhen, da jeg nu kom der fra igien ufsad, sagde de til mig, siden du troer paa GUD, tør Trollene ikke tage dig.

Den 25. reiste jeg fra Maklykaut, hvor et af vore Skibe laae til Jagt-holmen, for at indtage det af mig der indhandlede Winter Spek; Det hente sig samme Tiid een Malheur med en af vore Matrojer da han hisjede et Speck-Fad op af Rommet; brast Taklet i tu og Fadet faldt paa ham, saa han blev tagen halv død op, nogle Grønclædere som stoede hos, bade at vi ville blæse paa ham; thi saa plejet Hollclænderne giøre.

Den 26. Spurte en gammel Mand mig, da han med Forundring saae paa et af Skibene, om ikke den GUD som vi talede om, var siunlig tilstæde, og underviiste os den lange og farlige Vej, og opholdt Skibet imod Bolgerne; thi ellers var det umueligt at finde Bejen, paa saadant stort Hav? jeg jagde: at GUD alle tider var tilstæde hos de Troende, og bevaret dem, men alt usynlig, hellers hvad veien angik, saa havde GUD skabt saadanne Midler, nemlig: Magneten, Solen etc. at vi ikke kand tage fejl, naar man har dem, de andre sagde, det er dog nogle vanskelige Ting, men GUD har nok lært eders Forsædre alt saadant, thi I kunde ikke hitte det op af eder selv.

Den 27. reiste jeg atter derfra til Maklykaut, hvor jeg enda havde at forrette ved Bygningen, undervejs blev vi gandske indeflemt af Driv-Fis, og høye Fisebierge, saa vi havde nær sat baade Baaden og Livet til.

Den 28. kom Skipper Jansen tilbage fra Handlingen, til Colonien Christians Haab, og havde været borte i 4re Uger.

Julius.

Den 1. reiste jeg med en Ronebaad hjem igien, efter at Hunsjet nu alle-rede var rejst, og der ikke var meere for mig at bestille, mine Roers-Folk vare tvende smaa Grønlandste Piger, som ikke var nær voksen, eftersom jeg ingen anden kunde faae denne gang, da vi var kommen 3. Mile bort, paakom os en stærk Storm med tyk Luft og Regn, saa vi nær med vor Skind-Baad havde gaaet til Grunde, omfider kom vi til Land med stor Besværlighed mod

Aftenen, vi maatte da lægge os under en stor Steen, og det med en tom Mave og trætte Lemmer, men som Vandet rand ned paa os, og vi ikke heller kunde sove for Hunger og Kulde, gif begge Pigerne fra mig for at gaae dem varm, og at søge om Føde, thi de vare enda verre farne end jeg, efterdi de havde ifkun en enkelt Sælhunde-Pels paa. Noget derefter kom Pigerne igien, med hver sit knippe Lyng, at stule os med. Anden Dagen stillede Vejret og vi kom vor Vej hjem til Colonien igien.

Den 2. Mariae Besøghens Dag, holt Hr. Wetzel, en Afsteeds Prædiken, efterdi han agter sig til Kiøbenhavn, for at Cureris.

Den 9. efter Prædiken spurte nogle fremmede Grønscændere, som vare nærværende hvad det var for een, som stoed og brugte Munden allene, da jeg nu fortalte dem at han talede om Himmelens Stabere, sagde de: det var meget godt, hvis vi havde et Sprog, saa kunde vi og høre eder, de sagde og at have hørt det af andre Grønscændere, men de kunde ikke give dem nogen ret Underviisning, førend de nu havde hørt det af mig.

Den 11. kom Skipper Fyneboe tilbage igien fra Handlingen, og havde tillige ved samme Lejlighed ligget i Maklikaut, og holt sine Matroser i Arbejde med den ny Logie, siden Coloniens Mandskab var faae, og Sommeren er kun kort, var det ikke een ringe Hielp for os, de Wilde spurte mig og om Hollænderne var bange for samme Skipper Fynebo, siden de ikke beholt ham i deres Land da de havde ham fat, og allerhelst siden han tog 4 Skibe fra dem Aaret tilforne, jeg sagde at han allene ikke kunde gjøre et heelt Land skade, men de er bange for vor Konge; thi dersom de havde taget og dræbt een af hans Undersaatter, saa havde han vist ladet det hefne, derfor torde de ikke.

Den 13. mod Morgen en aften i Guds Nævn et af vore Skibe, som førdes af Hendric Janson, Hr. Wedzel fulgte og med, Gud med sine Engle stedse være deres Vedsagere, og føre dem vel og beholden hjem.

Den 16. efter Prædiken døbte Hr. Alsbach 3. Grønscændere, som havde været her ved Colonien siden 1740 efter at de udi Guds Ord havde faaet temmelig Kundskab, og stændig var begierende efter at blive deelagtige i vor Christen Kirkes gode, efter at Guds Tienesten var til Ende, kom nogle Dvinder med deres Børn, sigende til mig: i Dag har vi seet og fornummet at Guds Aand har været i os; thi vi kunde ikke bare os, at vi jo maatte græde, endskiønt vi tvang os, og nu efter denne Dag bliver vi ikke meere glade førend vi og bliver døbte, jeg talede derpaa og noget med dem, og underviiste dem om Vejen som hørte til Salighed, de gav mig og Svar derpaa til Fornøjelse.

Augustus.

Den 5. gif jeg paa Sagt til Nouk-Fiorden, der møtte jeg nogle Piger, som sankede Bær, de vare komne fra Gothaab, og stoed med deres Telter neden for Bierget, de bad mig at jeg vilde følge dem ned til deres Telter, og fortælle dem noget, saa havde de og noget at fortælle mig, da jeg nu kom

ind til dem, talede de eenfoldig forderved Grønlandsk til mig, og spurdte om adskillige Skriftens Sproge, særdeelez til de Rommere, jeg bad dem: at de vilde tale ret forstaaelig Grønlandsk; thi jeg forstoed det bedre, de svarede: at de var kommen i saadan Vane med at tale galt med Gebærder, siden de paa Gothaab ikke kunde tale anderledes, og som jeg havde noget af det Nye Testamente med mig, som var oversat af min Broder, læste jeg det for dem, som de og syntes at have hørt tilforn, de sagde: du taler som en Indfødt Grønlænder, og vi vil flittig komme til eder i Vinter for at undervijes, jeg lovede at være villig til at lære dem naar de kom; de havde lært adskillige Ting, men jeg kunde neppe begribe hvad det var, førend jeg blev vandt med dem, hvoraf jeg støtter at de enda maa være temmelig ukyndige i Sproget paa Gothaab; Jeg spurdte om Herren-hutterne, som de kalder (Nortlit)) o: de som boe paa Odden, kunde bedre tale med dem? de sagde ja, men naar de læser fand vi neppe forstaae dem, men Catecheten Bertel er den Beste, og efter at jeg nu havde underviist dem for denne korte Tid, gif jeg hjem igien, i følge med en halv Snees stykker, og undervejs var deres Tale meest om, hvor de kunde best lære Guds Ord, ogjaa blive døbte.

Den 13. blev holden Guds Tjeneste, som sædvanlig haade for os selv, og for de nærværende Grønlændere. Nu har en hver Dreng og Pige, et stykke Træ med 7 Huller i, som de har selv gjort, og sætter een Pind i Hullet for hver Dag i Ugen, paa det de ikke skal tage fejl af Søndagen.

Den 15. reiste Hr: Alsbach med Chaluppen Nord til Maklykout, Assistenten gif med for at føre Materialier til Sisfiorden, der at oprette et lidet Hus til Missionen og Handelens Nytte, eftersom det er temmelig langt og besværlig, at reise tit imellem om Vinteren.

Den 16. som jeg var allene ved Colonien, maatte jeg lade en Grønlandsk Pige kaage for mig, mod Middag kom hun ind heel bedrovet og sagde: jeg kan ikke faae de Erter at blive saaledes som Koffen plejer lave dem til, da jeg fik dem ned var de som brænte Caffee Bønner; saasom hun havde ikke slaget Vand paa dem, men har maaskee tænkt at de skulde give Bedste fra sig selv.

Den 23. efter at jeg nu havde faaet alle Ting i Stand med den nye Logie, tog jeg hjem til Colonien igien med een Kone-Baad, medens vi seglede og det var got Vejr bad de mig at jeg vilde læse for dem og Questionere dem om det, de havde læst, thi de skammede sig, sagde de: at de vare saa Tungnemmede, Dndt kunde de let lære men det Gode var dem ligesaa svært at lære som at spise Steen, da jeg nu havde underviist dem, spurte de, om de ikke kunde blive snart døbte, thi de vare saa ængstede inden det skeede, jeg svarede dem at de kunde allerede saa meget som behøves til Daaben, men Præsterne ville først see om de og vare redelige og alvorlige: saa blev de nok døbte. Da jeg kom hjem komme nogle til mig og bad om Hielp for deres Syge, jeg sagde at dersom de bad Gud om Hielp saa bleve det nok bedre med dem, en spurte mig hvad Betalning de vel skulde give Gud, naar de var

bleven bedre, de vidste nok at betale Menneskene for Belgierninger men at betale saadan een stor Herre, det kunde de ikke viide; Jeg svarede ham at GUD skjøttet ikke om andet, end man skulle ære og elske ham, som en Skabere som ejer alle Ting, og vi kunde ikke give ham noget.

Den 24. kom 3. af samme Folk og spurte mig hvad de skulle gjøre at de kunde komme til Himmelen, de blev saa forfærdet, sagde de for min Tale igaaer, at de ikke har kundet jove førend de fik høre bedre Beskeed, de havde og fastet bort ald deres Overtroe, og var kommen i saadan Graad, at de ikke kunde holde sig. Jeg bad dem derfor at de skulle kun blive ved at være Lærvillige, og ikke lade sig forføre af dem som ikke selv vilde troe, jeg underviiste dem derpaa det Beste jeg kunde, og vi bleve fornøiede paa begge Sider.

Den 25. spurte nogle som var paa Jagt med mig om ikke min Afkom havde været Angekoker, de spurte og om GUD og havde skabt Fisbjergene paa Landet, og hvorføre han ikke havde ladet alt sammen være Land, saa havde der været flere Dyr, og de kunde faaet meere Føde, Jisen er slæm og kold, og har næsten borttaget vores Land; vi maae være udstud af Folk, efterjom vi endelig skal have det verste Land, men een anden sagde, der maae dog være noget got ved vort Land, efterjom her gaaer saa mange Skibe hver Aar paa Hvalfiskerie, jeg sagde at GUD aldrig havde skabt noget Land at der jo var noget got ved det, og hvis her ikke havde været Føde nok til Mennesker, saa havde GUD ikke heller ladet komme Folk hertil at boe, etc.

Den 26. døde een af de syge Grønlandere, og blev begravet paa een høy Klippe, med Græden og Hølen af alle dem som vare hos Graven, de høstaaende sagde til mig: den Døde han kom nok til Himmelen siden han troede alletider GUDS Ord, brugte ingen Amuleta, men foragtet alle Angekoker, og var heller et meget stille og skikkelig Menneske, jeg sagde og at jeg holt ham for et meget skikkelig Menneske, og hvis han meente GUD det ret, saa vilde GUD ikke heller forstøde ham.

Den 27. kom 3. Rone-Baader Sønden fra Gothaab, de samme fortalte at der var endda ingen Skibe kommen, de vare og meget begjærlig efter GUDS Ord, men vare fortrydelig over at Hr. Drachard tillige med Herren-Hutterne besøgte dem kun fielden. Jeg lovede dem ved alle Lejligheder at ville underviise dem, undskyldte tillige Hr. Drachard at han klagede over sit slætte Helbred, men de meente at siden han var feed og saa got ud, saa kunde han ikke være syg.

Den 28. havde min Grønlandske Kof atter lavet mig en nye Aet af Erter, thi da jeg kom paa nogle Grønlandere som jeg havde underviist, og bad hende at hun ville give mig Mad, thi jeg vilde gaae strax ud igien til mit Arbeide, tog hun Erterne og i Stæden for Vedike slog hun en halv Potte Dansk Brændevin paa, saa jeg heller fik ingen Mad denne gang. Nu vil jeg casere min Kof; thi jeg er ikke for slig nye Retter.

September.

Den 2. kom Hr. Alsbach med Chalupen hjem igien fra den nye Logie, og fortalte at Huuset nu allerede var færdig, og i Stand til at boe udi; Smedkeren som havde forfærdiget det, blev nu atter henskikket til Zifsefjorden, for der at forsee det Pak-Huus og Logement som vi er i Arbejde med, at opbygge til Handelens og Missionens Bæste, han fortalte og at Grønlænderne som der opholdt sig var meget Tiendstagtige til at hielpe til, disligeste og daglig kom til ham for at lade sig underviise, untagen de gamle som alle-tider ere koldsindige, han havde og læst for nogle som var kommen fra Got-haab, han rosende dem at de var meget stille men beeste snart ikke meere end der var een GUD, som havde skabt Himmelen og Jorden.

Den 12. blev Jagten sat paa Land ved Colonien, efter at den ey nu meere kand bruges for Vinteren. Der var samme Tid nogle Grønlændere som spurte om Gang-Spillet som vi trægte Jagten op med, var nogen særdeles Kraft udi, saa ville de have et stykke der af til at henge om Halsen paa deres Børn at de og kunde blive stærke.

Den 18. forføjede jeg mig atter tillige med Hr. Alsbach Nord til den nye Logie ved Maklykaut, og forefandt Hedningene var flyttet til deres Winter-Boliger, de spurde os og siden vi nu havde oprætted et Huus der, om vi ikke vilde blive hos dem stedse.

Den 23. reiste Hr. Alsbach hjem med fire Mand for at benytte os af Tiden, siden Marken endda er bar for Snee, at ribe Lyng til Vinteren, han havde og imidlertid læst for dem, bad mig og gjøre det samme, siden jeg blev tilbage hos dem.

Med samme Lejlighed som jeg nu var her, Handlede jeg næsten hver Dag, og som Vinteren begyndte stærk og Marken var allerede Frosen, og jeg gierne ville have alting færdig for den ret for Alvor kom, betiente jeg mig og af Grønlænderne til at Arbejde, og gav dem lidt derfor, de var og meeget vil-lige der til, og kom Daglig paa Arbejde; hver Aften kom de tilsammen, og bade at jeg vilde underviise dem om GUD. Der var og nogle som var kom-men fra Gothaab, de jagde at Præsterne paa Gothaab var vanskelige at forstaae, siden de ikke kunde deres Sprog. Herren-Hutterne jagde de kunde tale best med dem! de havde fortalt dem om Syndsfloden og om nogle som GUD havde udsendt i Verden til at lære andre, og om GUDS Søn som havde forløst dem, de bad mig derfor at underviise dem grundigere der udi, siden jeg kunde bedre tale med dem, hvilket jeg og gjorde, jagde og derhos at vi ikke vare kommen til dem for alleene at Handle, men vores meste Vrende var at faae dem til GUD, De derfor som nu har hørt GUDS Ord, og ikke gjør der efter, faaer større Straf! nogle af dem svarede det er ikke meere end billigt, men hvor af kommer det at vi ere meere hengiven til det Onde end til det Gode, da jeg sagde at det Onde kom fra Dævelen svarede en Ange-fof, at der var to slags Dæveler til, de som boe under Jorden vare ikke slæmme! thi han havde tidt været til Gæst hos dem, men der var en Sort

som boer i Stranden, som havde Støvler paa og var Braf-Mæsebe, det slags er for at Piine Folk! thi naar de saae nogen trækker de Støvlerne af dem, og giver dem et par paa igien fuld af Vædder-Kopper, som cæder alt Kjødet af Beenene paa dem. Du maae nok Tro sagde han at jeg er meget klog saa vel som du.

October.

Den 15. begav jeg mig med trende Mand til Christians-Haab, efter at den nye Logie nu er saa vidt færdig at man kand Boe der og saaledes kand nu baade Handlingen og Missionen blive befordret til Fornøielse. Grønlænderne er nu ilde plaget med Blod-Gang, hvoraf og nogle ere Døde, og siden der for denne Sag skyld var stor Sorg iblandt dem, betiendte jeg mig af Leiligheden at forholde dem GUDS Ord, een deel ere nu som tilforn meget Kølfsindige endeel ere dog noget estertænksoime, allerhelst Qvinderne, der var og en Gammel Kone som var bekyldt for Hexerie, hun kom ind til nogle Syge, hvor jeg var samme Tid, og tog en Stof og bandt en Rem om enden, og den anden Ende af Remen om Hovedet paa den Syge, begyndte saa at løfte Hovedet op og ned, mumlede ned igiennem Gulbet ligesom hun havde nogen at Tale med, undertiden lod hun som hun kunde ikke løfte det, og undertiden igien var det gandske læt for hende saa jeg maatte lee ad hende. Da jeg nu havde seet lenge derpaa, og de andre merkede at jeg vilde gaae til hende, siger de: slaae hende Dytig, du vil alle tider forsvare Trold-Folk, det var brav, nu kan du selv see det, Kicellingen sprang strax ud af Døren og efterlod ald hendes Instrumenter, jeg kaldte og raabte til hende at hun intet Ondt skulde vederfares, men hun vilde ikke komme, jeg talede da de andre til derfor og sagde, at naar nogen saadan kom skulde de jage dem bort og ikke Troe dem, de svarede: at dersom de troede ikke saa kunde hun forheze dem, derfor bad jeg dem at give agt paa mig om hun skulde have nogen Magt at forheze mig siden jeg jagede hende bort, mens de sagde det var en anden Sag med mig, som de meente intet Ondt kunde vederfares.

Den 16. siden Vinteren nu sterk tager til, har vi alle begivet os til vore Vinter-Boliger, efter at vi nu har faaet alle Ting i stand, paa begge siderne af Tise-Fiorden, og ved Colonien, saa baade Præsterne med Catecheterne og Kjøbmændene, kand forrette hver deres Gierning paa alle Stæder uden stor besvær, enten det er Vinter eller Sommer, og vi nu alle dermed er Fornøyet, ja indtil Grønlænderne.

Den 17. reiste jeg atter Nord til nærmeste Tise-Fiord for at Handle siden de havde Bud efter mig, og kom hjem den 23de. Imedens jeg var der havde jeg Daglig Besøg af Grønlænderne, hvorfor jeg og ved denne Lejlighed underviiste dem om GUD: eendel sagde til mig naar du fortæller os Historier merker vi ikke til nogen Forandring i os, men naar du taler om den store Skabere, saa trykker det os for Hiertet, saa vi er færdig til at Græde.

Der kom og nogle langt Norden fra som fortalste at de havde seet et Skib saa stort som et heelt Land, der Seiglede imod Vinden, hvorfor de meente

at de Folk som var derpaa ville slaae dem ihjel, og derfor de flygtede Sønder efter, da jeg sagde at det var Fabel, svarede de mig, at Rabsnet (jaa kalder de os) maae være af Trold-Slægt siden ingen Ting er os umueligt.

Den 20. skiftede tvende Syge Bud efter mig, den eene sagde jeg har spanderet ald min Gjendeel paa Angekoffer, for at blive frisk, men de har ikke kunde hiulpet mig, dog vil jeg forsøge nok engang, jeg straffede ham og sagde at GUD vilde ikke Hielp ham, siden han troer Fanden og hans Folk meere, jeg truede og at ville slaae alle Angekoffer ihjel, hvorføre de og rømte Dagen derefter! den anden sagde jeg har aldrig brugt Angekof, bed du for mig til GUD jaa bliver jeg nok Karst, jeg sagde til ham, at ikke han selv allene skulle bede, men og hans Kone og Børn, han lovede og at han ikke ville aflade med Bøn til GUD. Tvende Dage derefter da jeg besøgte ham kom strax Konen imod mig og sagde, Himmels Skabere er alleene Mægtig, thi min Mand begynder at blive Frisk, siden vi har stedse paakaldet ham, men den anden Døde som brugte Angekoffen, deres Tale er god nok og tegner sig til at være andægtig, men af indbortis fand ingen Dømme, jeg formanede dem og det beste jeg kunde.

Den 28. blev her efter gammel Sædvane sterk Storm af S. D. som gjorde os skade baade paa Torv og Lyng, som stod paa Marken, og fløy ad Søen til, der var og en Grønlænder som spurdte mig om jeg vidste hvorfra Binden kom, da jeg sagde ham min Tanke, siger han: der er en stor Mand som boer op i Fis-Fjeldet, naar han Blæser af Munden er den Kold, men naar den er stærk og varm, kommer den af den anden Ende, og det gjør han for, at der skal vore Bær af Jorden til os, thi han er og selv for det samme, jeg spurdte ham, hvem der haver indbildt ham saadan Løgn, sagde han at een Angekof havde taldt med den Mand for kort Tid siden, jeg sagde blandt andet, at hvis jaa var, maatte baade Dyr og Folk crepere af slem Lugt og Stank, han sagde at han bestoed af to Parter, nemlig overdeelen var Winter, og den nederdeelen var Sommer, og hans Navn er Pompeja, jeg sagde at han bestoed af tre Parter, som er! u-forstandig, Nar og Sluder, og dit Navn Abekat; denne Maaned endes med varme Storm-Vinde dog ikke fra Pompeia.

November.

Den 4. bagede vi Brød, og som nogle af Grønlænderne stod og jaae paa Meelet, spurdte en om vi ikke ogsaa vilde Bage ham noget, thi han havde nok af saadant, thi ind i en Fjord laae ved en Elv gandske hvid Leer-Sand, som han meente var Meel, og kunde gjøre samme Virkning, de andre som da vidste bedre, beloe ham og sagde, om han vel nogen Tid havde seet at Folk spiijsede Sand, han svarede de fand jo gjøre alle Ting, jaa fand de og nok gjøre det til Brød.

Den 6. da Hans Pungejok Communicerede og Tienisten var til ende, spurdte hans Kone mig, hvorfor hun ikke og maatte gaae med sin Mand til Hørens Næbber, jeg svarede hende at hun nylig var kømmen, og ikke havde

den Kundskab som hendes Mand havde, hun svarede igien at hendes Mand havde lært hende saavel som Præsten, hun har og gode Tanker nok men har ikke Hufommelse, jeg sagde til hende, og de andre som og spurde om det samme, at naar de har faaet fuldkommen Kundskab om slikt, og de havde Længsel dertil, og befantes at være reedelig i Troen, blev dem det vel tilladt af Guds Tienere.

Den 8. efter Prædiken, blev een liden Pige et Aar gammel gjort deelagtig i den hellige Daab, og da det var forrettet, siger Moderen: nu er jeg glad fordi min Datter er bleven et GUDS Barn, jeg skal og flittig holde hende til at lære GUDS Ord, jeg skal ej heller, rejse bort fra Colonien paa det at baade jeg og mine Børn kand blive oplyste i GUDS Ord.

Den 9. reiste jeg atter med Jollen Nord til Maklykaut, Hr: Alsbach fulgte med for at forblive der til Jule Ugen, om Ratten kom vi der først, og blev vel imod taget, de kom straks i Mængde til os og ønskede at det maatte snart blive Dag, paa det de kunde faae høre Nytt, de fortalte at for nogle Dage siden var der een Dræng som en Angekot havde taget Sielen fra, og givet den til en Sælhund, paa det at Sælhundene kunde blive Cammerater med ham, naar han vilde fange dem; thi tilforne var de saa bange for ham, at han ikke kunde komme dem i Skud.

Den 13. reiste jeg hjem igien, men formedelst contraire Vinde maatte forblive hos de Bilde paa Jagtholmen, om Aftenen bad de mig, at jeg vilde underviise deres Børn. I er lykkelig frem for os, vi er nu for gamle og kand ikke komme det ihu, jeg sagde igien til dem, at naar de havde Willie og Lytt, saa falt det af sig selv og de lærte nok da, hvad de burde at lære.

Den 14. tog jeg hjem til Christianshaab igien, mens vi var under Vejs begynte det hart at Blæse og at Sne, saa vi ikke kunde see Landet, men maatte tumle i blinde, Søen begynte og at rejse sig temmelig svar, saa at vi fik den eene Søe i Jollen efter den anden, men til al god Lykke lættede det op og vi kom halv stunked af Jis til Land, thi saa snart Søen kom ind var den til Jis. Toe Grønlandjste smaae Vaader som kom af Søen, da de blev vaer at vi ikke kunde roe imod Vejret, kom de til os og hialp at Buxcere os hjem, den eene fortalte at een Hollænder i Sommer vilde tage hans Datter bort, for at ægte hende, og da Skipperen gif i Cajuten for at hente gaver til hende, sneg de sig bort, og han blev saa vreed, og sagde, at han vilde komme til Aaret og ødelægge dem alle, hvis de ikke skaffede hende tilbage, men jeg sagde at det hadde ingen Rød; thi vor Konge forsvarer eder nok, og det er meere end Hollænderne tør gjøre, og de blev derover meget glad, thi de frygte at det hadde været Hollænderns Alvor.

Den 16. bagede vi atter Brød, kom een Grønænder og klagede sig at han var bleven gal, og har mist sin Forstand, jeg spurte ham naar han blev gal, sagde han, at der stod slæmbt Vand i en Flaske, og da han havde druffet deraf blev han gal, og dersom jeg vilde give ham sin Forstand igien, skulde han betale mig derfor, da jeg nu merkte at han havde faaet Brændeviin siger

jeg til ham, at han bliver nok goed i Morgen, de andre stod og loe ham ud, og han efter dem og vilde slaae dem, med saadan sstrigen og latter, med galne Geberder, saa man tenkte at hand var ret gal, og maatte snart lee sig ihjel ad ham, og jo meere de andre narrede ham jo galnere han blev, saa jeg maatte med Magt tvinge ham til at legge sig, hans Kone kom grædende og siger hvor skal jeg nu blive fød; thi min Mand er saa gal at jeg har aldrig seet Mage, jeg siger at det bliver nok got, og hvi drak han, hun svarede at vi ikke skulle meere tage imod galt Vand naar vore Skibe kom, thi hellers kunde alle Folt blive gal, og hvem skulle vi da omgaaes med; om Morgenen da han havde sovnet ud, gif jeg til ham, og da var han saa skamfuld, Konen og de andre, stod da og beloe ham, og fortalte hvor gal han var, men han vilde ikke troe dem, de siger til ham at nu er du som det aldrig har været dig, han svarede dem at Brændeviines Geist var kommen i ham, og da han sov, gif den bort saa nu er jeg klog igien.

Den 18. begyndtes en Storm af S. O. med Slud, som Continuerede til den nittende dito. Udi disse Dage havde der været en Angekof paa Nouk en Miil fra Colonien, som havde giort et Hexerie med en Kone og Mand, som vare Syge, som han skulle curere, men da han efter deris sigelse ikke selv kunde formaae at curere dem, havde han stiftet sin Siæl i Fandens Gestalt som stoed i murren, og mumlede, til det blev bedre med dem, dette kunde jeg ikke prædike dem af med, men de jagde at de selv havde hørt det, de er saa intagen af deres Angekofe at de troer alt hvad de siger.

Den 20. var jeg en fierdings Vej fra Colonien, hvor der var et stort Hul ind i Bierget, som stræket sig omtrent 50. a 60. Allen ind i det faste Bierg, der skal alle de som agter at blive Angekof gaae ind at lade sig underviise af Torngarsuk, de har fortalt os, som de skal ligge Natten over for at disputere med ham, men at det hender sig ofte at de bliver døde der inde, saa at mand deraf nok kand slutte at deris Læremester maae tugte dem noget haart.

Den 24. gjorde en af voris døbte Gronlandske Koner Barsel, og fik en Dreng; men da Jorde Moderen efter Hedenst Skik ville tage et Urinkar og hvelve over hendes Hoved, paa det hun skulle hastig forløses, og tillige ville efter deres sædvanlige Superstitioner, at hun skulle holde sig fra visse Gierninger, svarede hun at det var hverken Guds ey heller Lærernes Willie at saadant bør stee, Dagen derefter gif hun op igien, og forrætte hendes Arbejde baade ude og inde.

Den 25. Det blev mig i Dag fortalt at en halv voksen Dreng, ved Tise-Fiorden var bleven maver, og da Faderen klagede sig for en Angekof, svarede han, jeg kand see det paa ham, at han har mist sin Siæl, jeg vil nok forsøge at give ham en anden igien, men det koster Umage, Faderen siger, det maae koste hvad det vil, jeg vil betale dig, derpaa tog han om Aftenen sin Tromme satte sig ned, slukkede alle Lamperne efter sædvane ud; og begynte at siunge Auna ja, ja, etc. og sstrige sælt, strax Sangen havde Ende, raabte han ajsæa

Tiet Tiet 3. gange, og strax kom der een Røst som af et Spøgelse og talte med Angekof, som de andre ikke forstoed, derpaa sriger Angekofen sigende: Jeg var i Færd med at faa en Siæl til ham, og begynte atter Pauonga ja ja ja etc. Op ad ja ja etc. strax begynte han igien at raabe fælt, med mange Forandringer paa Maalet og trommet tillige, sigende: Tava Killilieisaunga, nu farer jeg til Himmels, og saa foer han bort med Tromme-Lyd og Sang, og hørtes hans Røst ikke meere, men alle Ting vare stille, saa meget som en halv Time, saa kom atter Angekofen, srigende og gjorde saadan Allarm, med Tromme og Sang saa at eenhver tænkte at Huuset vilde falde ned, begynte derpaa at siunge Ajegauvonga ja, ja, nu har jeg fat paa en Siæl men kand neppe holde den, siden den hører en Hare til, derpaa raabte Drængens Fader, ivertinnasuaruk, vær snar og sæt den i ham, Angekofen svarede Pya Ivertipara, aularnauerit, han fik den, jeg satte den i ham, vær trofast og farer ikke meere ud af ham, derpaa begynte han atter med heele Huusets Folk at siunge mange Viser, til Slutning raabte Angekofen, ajso ajso, o: det er nok og saa holt de op, da det nu var til Ende siger han til Drængens Moder, tag din Finger og stryg Drængen op i Hoved med lidt Tran, saa kand Siælen siden ikke forlade ham, ogjaa fik han sin Betaling og gif hjem.

December.

Den 2. kom Jens Catechet fra Nouk efter at han havde været der udi nogle Uger, og fortalddte at de Grønlandere som der opholdt sig, holt baade Morgen og Aften-Bøn for sig selv, naar han ikke var tilstæde, de var og meeget Tienistagtig imod ham, og bad han ikke maatte blive længe borte fra dem.

Den 4. reiste jeg Nord efter for at hente Hr: Alsbach, og kom nær nedsiunket af Sis om Aftenen til Sise-Fjorden, siden Stormen og Søen enda er i oprør, jeg bragte og Catecheten Jens Pedersen med for at skulle blive hos dem, de kom og strax til ham, for at lade sig underviise, nogle Fremmede var ham imod og ville nare ham, men da han klagede sig for mig, kom de strax og undskyldte sig, sigende at det var ikke deris Alvor, og ey heller skulle gjøre det meere; en Mand som havde mist sin Kone og Søn, bad at jeg ville sige til GUD, at han og maatte komme til Himmels for der at see dem igien, jeg spurdte ham ad hvor af han just vidste at hans Søn var der, sagde han jo, jeg hørte ham alle tider Læse og tale om GUD, og han sagde nylig før han Døde: det er vel, nu kommer jeg derhen hvor jeg ikke skal lide meere Ondt, troe du kun og, saa skal vi see der hverandre igien; jeg bad ham kun flittig høre og gjøre efter GUDS Befaling saa var det ham ligesaa nær som en anden.

Den 7. tog jeg Hiem, og havde Præsten med mig, efter at de havde været borte paa 6te Ugen, samme reise havde jeg adskillige Discurser med de Bilde. Iblandt andet sagde en Kone at den lille Pige som hun nu havde, var en Dreng da hun blev fød, som de alle saae, men da Jorde-Moderen havde forset sig i noget, i det hun ikke havde taget alle Angekoffens Regler i agt

sprik han i tu og blev til en Pige som du seer, jeg tiltalede hende for saadan Snak, og sagde at det var Kielling-Studer og saadant havde hun ikke nødig at fortælle mig, men hun stod fast paa hendes Meening og sagde det var sandt.

Den 8. fortalder endeel Grønlandere mig, at da de vare paa Jagt langt op i Marken bleve de var at der brændte Ild ved een stor Steen. Men da de for Rædsel ikke torde gie strax, og fik at see som de sagde, Spor i Marken af Folk som var en Allen lang, og da de saae sig om, bleve de vare tvende Bierge-Trold, som gif ud og ind af Steenen, og havde en lang Kiøle med Veldte om, og var meere end toe Faame lang. De fortalder mange saadanne Historier, een Sort skal og holde sig langt Syder paa Landet op til Fiels, som har lange Hals, og store røde Dyr, og bær deris Piile Raager paa Rygen, med hvilken de fører Krig, som boer paa den Øster-Side af Landet, deres Fruentimmer skal være saa Kiøne, at da en Grønlander saae een af dem, blev han syg og Døde af Kierlighed, thi de samme vil ikke gierne lade sig see, der skal og være efter deres sigelse et slags smaa Folk op i Landet, som er ikun en Allen lang, og gjør intet Ondt, de skal være saa kunstige i allehaande Ting, at de overgaaer os, og der af meener de at vi har lært af dem, de er og meget hengiven til Jagt, og da en Angekot var i følge med en saadan Dverg, saae de mange Dyr, hvorpaa Angekotten slog tidt feil, og den anden loe ad ham, sigende: see nu paa mig, og pægede med Finger til Dyret, strax gif der et Knal af hans Finger, og Dyret faldt, da han gif dertil fandt han ligesom der vaar gaaen en Kugle igienem Dyret, Dvergen siger til ham, tag du Dyret og gaae din Vej med, jeg kan saae nok af Saadant, og gif bort, de spurte mig ad om vi ikke har lært at gjøre Bøssjer af dem, jeg sagde at hverken jeg, ey heller andre af vore Folk, her heller andre steder har seet dette slags og at jeg ikke troede der var saadanne til.

Den 10. Prædikede Hr: Alsbach, hvor da og den ny fødte Dreng blev deelig i den Hellige Daab, og efter Forældrenis begier kaldet Niels, Forældrene er og Døbte, og opholder sig her ved Colonien.

Den 15. som vi bagede Brød til os, kom nogle fra Nouk og begierede at de maatte saae noget deraf, siden deres Nød var større end vores, de spurde og om jeg ikke viste nogen Raad til at forskaffe dem brav Sælhund og hvid Fiske til Landet, thi Angekotterne var nu gandske fordervet og deres Kraft var viget fra dem.

Den 24. Kulden er nu saa sterk, at Viin-Flasken som stod paa Bordet, frøs, endskjøndt der var Ild i Kachelovnen.

Den 25. første Juulle-Dag var en stor deel Grønlander tilstæde, som spurde om det var den Dag som Guds Søn loed sig føde, da jeg tillige med Hr: Alsbach læste for dem, og fortalder dem noget, angaaende vor Frelse, svarede en Dvinde, det var ikke vel giort af Mennesken om de ikke elsket ham igien, siden han gjorde sig saa megen Ild for at saae os Frelste, derjom de gamle ikke var, blev vi nok bedre men de vil gjerne forføre os.

Den 26. dette kan jeg sige i Sandhed om Grønlænderne, at dersom de blev vel i agt taget, og fik vel Intentionerede Lærere, blev der visstelig mange goede som gif os Christne over, ja gjør det enda mens de ere Hedninger.

Den 27. om Aftenen kom tvende Grønlænder fra Nesene og begiærede Medicamenter for en Syg, da jeg spurde hvorføre de komer til os og begiere at blive Helbred, siden de har Heye-Mæstere hos dem selv, som kand Helbrede dem? svarede de, at de havde ey tænkt at søge til nogen Ankefok, men de andre har forførdt dem dertil, jeg sagde: dersom de troede at GUD alleene kand Hielpe, og at han havde givet Menniskene Midler mod Sygdommer, men ikke Ankefokker, saa lod de sig ikke forføre, men som de ere alt for lettroende til det Onde, lader de sig lettelig forføre af Satans Folt, de svarede at de aldrig troe paa Ankefoken, de veed og nok at de ikke kand Hielpe, derfor saa søger de Hielp hos os? og efter at de nu havde faaet nogen Kundskab, og jeg tillige gav dem noget til de Syge, bad de mig at jeg ikke vilde glemme at besøge dem, thi de Syge længtes meget efter mig. Jeg lovede og at skulle komme og tage noget med mig til dem, og derpaa begav de sig hjem.

Den 28. gif jeg hen til ommelte Grønlænder, saasom de havde sendt Bud til mig, at jeg ville komme og læse for dem, da jeg nu var kommen ind til dem, raabte de alle at jeg skulle komme til dem; Det Første jeg da gjorde var at jeg gav mig i Tale med Ankefoken, som vilde forsvare hvad han havde gjort. Jeg taledede ham derfor meget haanlig til, de andre viste mig i Dret og sagde: Lystig, det er til pass; han blev derover heftig vred, og sagde, at nu skulle jeg tie; thi jeg var kun alleene, og de vare mange; Jeg bad ham komme strax og stoed op imod ham, men der han merkede, at han intet kunde udrette, falt Modet, og han toeg sin Vej bort med disse Ord, jeg duer intet, og nu kand I see, om han er bedre end jeg er; da jeg nu havde læst for dem, og tillige fortalt dem adskillige Ting som kunde passe sig paa dem, takkede de mig, og gif hjem i følge med nogle Fremmede, som og vilde besøge os.

Den 29. kom een Grønlænder fra Fise-Fiorden, han fortalte at for nogle Dage siden, var en Grønlænder gaaet til Fiels, for at blive en Eremit, siden hans Kone elsket en anden Mand, de fortalte og, at de havde seet een op til Fiels i Sommer, som var borttrømt for mange Aar siden, og de andre ville have ham hjem med sig, truede han dem med Bue og Piile, saa de maatte lade ham fare med Fred. Nu endes dette gamle Aar, vi ere alle Gud være lovet! ved Helbred, og har vel overstridet denne Tiid.

1742.

Januarius.

Den 1. Nytaars-Dag, blev efter Guds Tieneste Saluteret med nogle Canon-Stud: Grønlænderne som hørte det, spurte om vi ville skyde den onde Luft bort.

Den 3. kom tvende Piger over Land fra Tise-Fjorden, for at lade sig underviise om GUD, de samme fortaldte at Fangsten begynder at blive maver for dem, siden Stormen har nu hindret dem i at komme paa Søen, de fortaldte og at Catecheten underviiste dem Daglig, og har allerede lært det meste af deres Catechismus, han havde og givet dem Commission at medtage noget Provision til sig.

Den 4. reiste Assistenten med fire Mand til Tise-Fjorden, og bragte Proviant op til Catecheten som der opholdt sig.

Den 7. om Aftenen kom en Grønlænder fra Messene og begierte lidt Brænde-Viin for sin Svoger, som var bleven Syg, af et Spøgelse som han havde seet, de siger at der skal gaae i Huset hvor de boer et Fælt Trol, hvilket en Illisetsok, (saa kalder de Trold-Folk), skal have udsendt til at forraade ham, medens vi nu Talede sammen om adskilligt, fortaldte han mig, at der hente ham medens han var liden, at et Spøgelse havde taget ham, men slap ham strax igien, da han nævnte GUD. Jeg spurte derfor, af hvem han havde hørt fortælle om GUD, han sagde: Din Fader læste for os een gang da han besøgte os langt Nord, og jeg har hørt det siden af andre Grønlændere, som din Fader har underviist. En lige saadanne Hændelse har en liden Dreng ved Gothaab, fortalt os, nemlig: at da han engang med mange andre smaae Børn gif og lægte ved Høylis-Dag paa Marken, blev de vaer at Steenene paa en Grav rørte sig, og som de andre havde seet, at ommeldte Drengens Moder blev begravet der, for et halv Aar tilforn, løbe de bort alle af Forstrækkelse, men een i den døde Kiællings Signelse løb bag efter, og toeg fat paa sin Son og holt ham, kyste ham og sagde: vær ikke bange for mig, jeg er din Moder, og elsker dig, og du skal komme til fremmede Folk, og de skal lære dig, om een som har skabt Himmelen og Jorden, og alle Creature, og meere saadant som hun skal have sagt til ham, derpaa slap hun ham igien og loed ham gaae, han fortalte og at der var gandske lyyst i Graven, men blev saa henrykt, at han ikke vedste af sig selv uden dette kunde han huske at alle Ting var blank for ham, da han kom hjem sade de andre og var gandske forfærdede, for det de havde seet. For nu at viide om det var sandt eller ey, har man siden spurt de andre derom, som og sagde at det var aldeles saa, men hvad hun havde sagt til ham, vedste de ikke, dette fortalte Drengen os selv, først efter at han havde været et heelt Aar hos os, og havde lært GUDs Ord og blev Døbt, samme Dreng, var et meget stille og Gudfrygtig Barn indtil hans Død, som skeede 1729.

Den 8. da jeg læste for vore Naboere, og fortaldte dem at Fanden var og i Begyndelsen en Engel, mens da han var GUD ulydig blev han vred paa ham, og kastede ham ned i Mørkhed, men gaaer endnu omkring for at forføre Mennesken, og faae dem i Ulykke som han er selv, og hvad meere som jeg kunde sige dem, da svarede en gammel Mand at det har hendt for nogen Tid da de sad i deres Huus og spisede med nogle Fremmede som var komne til dem, bad han sin Kone at hun skulle gaae ud i deres lille Proviant boe at hente noget til Gæsterne, og da de sad og ventede at hun skulle komme

ind, hørte de et Skrig af hende, hvorpaa de strax gif ud, men fandt hverken hende eller andre, mens om Morgenen gif en Mængde bort for at opsoge hende og fant hende omfider een Miil op i Marken, sidende død, og Benene fast i een Steen Klippe, lige op til Knæerne, og hendes Klæder sønder-revne hvorpaa de toeg alle fat paa hende og trækkede det stærkeste de kunde, førend de fik hende op, og fiørte saa hjem med hende; det har maaskee jagde han været Jandens Huus, som han vilde have hende ned udi; men som Klippen var for haard, har han ikke gid trækket længere med hende. Da de nu fiørte hjem, begynte hun at røre sig, de gav hende da noget Vand, saa hun kom sig lidt igien, hun fortalte dem, siden at hun kom ud for Døren, hørte hun en Slæde komme fiørendes og de som sad derpaa var dobbelt saa stor som andre Folk, de toeg hende strax paa Slæden og fløy af med hende, saa hun strax miste sin Forstand og blev død, meere vedste hun ikke af, sagde hun, hvad der har hendt mig, mens Dagen derefter føde hun et død Foster som var liigere til et Spøgelse end til et Menneske, hans Gud var som bare Blod, om Aftenen døde hun selv med og blev begravet, men BARNED kastede (de) i en Gulle paa en Klippe.

Den 10. kom nogle fiørende fra S. Oste Bugten, og fortalte at hos dem var en Angefok som havde taget forstanden af en Pige, da hun ikke ville være hans Med-Hustrue, og bad mig at jeg ville følge med dem, og tage Angefokken bort, og tillige give Pigen sin Forstand igien, jeg gav dem til Svar: at Angefoken skulle jeg nok tage bort, men at give Pigen sin Forstand igien, kunde allene GUD giøre, derpaa fortalte jeg dem adskilligt som passede sig derpaa, og hvad GUD havde lovet dem, som frygtet og elsket hannem, og hvad Straf igien de skulle faae som foragte hans Ord, og om Domme Dag. De sagde: det var ingen Undre at vi ingen Roe havde før vi fik Tale med dig, nu er vi saa stor som en Bjørn, og kand fare glad bort, de betegnede med denne Bjørne Lignelse, meget meere de nu agtet sig selv.

Den 24. kom atter nogle Grønlandere fra S. O. Bugten og forlangede at jeg ville give dem noget af mit Haar, som de ville lade deres Børn bære om Halsen, at de og kunde blive sterk og intet Ondt biide paa dem.

Den 29. gif jeg over Land til Nouk-Fjorden, til dem der boede, for at styde Wildt, og med samme Leilighed at læse for dem; om Aftenen da jeg havde læst for dem Saliggjørelsens Orden, spurde en mig, som havde en gal Daatter paa 13 Aar, hvordan det skulle gaae hende i Opstandelsen, om ikke Gud ville tage imod hende eftersom hun ingen Forstand havde, og ey kunde lære som vi andre, jeg svarede hende, at GUD ikke kræver meere af een end han har givet, men den som har Forstand burde beslitte sig derpaa, at bruge den til GUDS Ære, de svarede, at de alle tider har haft Kierlighed for Guds Ord, og naar nogen Tid gaaer bort som de ikke har læst, er det som de ingen Mad havde faaet, en liden Dreng sagde, jeg er gandske Sorigfuld naar i bliver længe borte, thi saa glemmer jeg alt hvad jeg har fundet tilforn, for jeg bad dem at de kun vilde komme flittig til os, vi skulle alle-jammen være villige at lære dem.

Den 30. gif jeg hiem igien, og havde faaet saa meget Bildt som jeg kunde bæere, Vand er her ikke at see fra de høieste Bierge-Topper.

Februarius.

Den 3. kom atter en Pige og Dreeng, sigende, vi er saa bedroved for det vi har gjort for nogle Aar siden, thi da den første Præst (neml. Hr: Andreas Bing) Læste for os, og vi tilsammen var fremmed, og Bantkundige vi beløe ham da vi var gaaet ud fra ham, endskjønt han med Kone og Søn taledede venlig til os, og viiste os en Bog som vi skulde see i, nu først har vi faaet begreb hvad der har været som han vilde lære os, jeg sagde, at GUD vilde forlade dem det dersom de troelig vilde omvende sig, og herefter vil være, lære-villige og skikkelige.

Den 4. Fastelavns-Søndag vare der nogle fremmede Grønlændere som saae paa vore Communicanter, spurde mig, om Præsten var Ankefok, jeg sagde nej, men var Guds Tienere, og at GUD havde befalet ham til at lære, og til at forkynde hans Ord; jeg fortalte dem og om Skabelsen og Syndefaldet, og hvor herlig GUD havde Skabt Menneskene, vore første Forældre, de sagde, de vare meget fæer for Frugt at de vilde heller døe og lide Dødt, end miste nogle store Bæer, en anden sagde det er Kablumet, (saa kalder de os) ligt nok, thi de Gierige Folk saae aldrig nok, de har og vil have meere end de bruger, havde de nu, sagde de, været fornoyet, med det som GUD havde givet dem, saa havde det været vel med os alle, jeg siger til dem: nu veed I Guds Villie men se til om ikke Diævelen kand og forføre eder til at gjøre imod Guds Villie, saa er i lige saa goed som de Kablumet, de svarede igien, de Ting som GUD nu havde forbudet, vare vanskelige at holde, end som ikke at Spiise store Bæer.

Den 8. gif jeg op til Fiels, dels for at vilde see om Ijen laae langt ud, endeel for at styde Bildt! mens førend jeg kom hiem havde nær baade Næse og Kinder gaaet i Løbet for Kulde. Ijen den laae saa langt som jeg kunde Dnye ud i Soven, og Frostent tager sterkt til hver Dag.

Den 9. kom fire Grønlænder paa Slæder fra Iise-Fiorden, de berettede at de havde skudt i en Hvalfisk og fik den Drebt, men for Iis og Storm maatte de forlade ham igien, bekom dog saa meget af den som de kunde cede i nogle Dage, endeel af vore Folk merker allerede til Skiørbug, det er en heelig Sygdom som gierne vil henge ved Dvne Folk.

Den 12. kiorte jeg med to af mine Folk op til Iise-Fiorden, for at see til Huisene vi har sat der, og at opagte Hval-Fangsten, Grønlænderne ligger daglig og venter paa got Bejr, de havde nylig igien en anden Hvalfisk, men som Frostent og Vinden er saa overmaade sterkt, har de med Livsfare maatte flygtet til Lands, med Frosne stykker baade af Anfigtet og af Hænderne.

Den 16. kom vi hiem igien, og havde Catecheten Jens Pedersen med os, og en heel forsamling af Grønlændere, som bestod af fiorten Slæder; imedens jeg var der Læste jeg og for dem, endeel var noget kolsindige, Cate-

cheten tillige med de andre klagede, at de Gamle forderver de Unge med deres Hedenfke Dvertroe, jeg tiltalede endelig de Gamle derfor, som undskyldte sig at de ikke havde gjort det, men heller saae at de kunde lære; en gammel en nyede Kicelling sagde: Jeg vil ikke at min Søn skal lære, thi alle som de lærer har ingen Lykke, til Fangst; Sønnen sagde: Vid du maatte miste det andet Dye med, saa kunde du ikke see naar jeg læste, jeg vil ikke adlyde dig meere, jeg lastede Drengen for hans hestlige Dnske, men han meente at det var ret, siden hun ikke duede til noget got.

Den 17. gif jeg over Ijen til Naboerne, efterfom der var en Mand som nyelig var bleven Syg, og havde sendt Bud til mig om Hielp, om Aftenen gif jeg hjem igien! og imidlertid fik Veilighed at foreholde ham og de andre noget af Guds Ord. Konen til den syge Mand sagde, jeg troer nok at han bliver Frisk, thi jeg Drombte at der en sagde til mig: du maae ingen Ankefok bruge saa skal han leve, og om Morgenen kom en Heye-Kicelling med sin Stof og vilde løfte hans Hoved men jeg tilstæde hende det ikke, jeg sagde, at hun gjorde meget vel der i; thi Fanden stikker alletider gamle Kicellinger ud, naar han ikke formaaer selv at gjøre Ondt, en gammel Kicelling sagde: jeg har aldrig seet noget Spøgelse og langt mindre tiendt dem, og hvor fand du sige det; jeg bad hende kun tie; thi jeg har hørt af de andre at hun ikke heller var frie, Kicellingen begyndte at græde, sigende: jeg er bange at jeg mister min Siæl, thi jeg begynder allerede at blive Syg, de andre beloe hendes Daarlighed.

Den 18. efter Prædiken, døbte Hr. Alsbach et lille Pige-Barn, som i Mar blev fød af en, her paa Colonien, værende Grønlænder, der var og nogle fremmede tilstæde som saae derpaa, og beklagede sig at de og ikke kunde nyde den Lykke, til at see deres Børn blive døbt, de spurdte og hvorfor vi ville ikke oprette flere Colonier, de boede saa langt borte, og kunde ikke have den Kundskab som de andre, jeg svarede dem at Marjagen var denne, at det koster saa meeget at holde Folk og Skibe, og eders Land fand ikke indbringe saa meeget som Omkostningerne beløber sig til, de siuntes nok at denne Raison var Gyldig, men sagde derhos at vores Folk var Rige nok til at gjøre saadant, jeg svarede igien, at hvis de ville blive goede og frygte GUD, saa vil og vor Konge lade sætte flere Colonier op, men han har hørt at de vare et Kold-sindig-Folk.

Den 20. forandret Vejret sig igien med Sne og Blæst, noget af Ijen brækte op og drev til Søs, om Morgen der efter gif jeg tillige med Catecheten, over Ijen til de Grønlændere som boer paa Mesene en Miils-Vej fra Colonien, strax vi kom ind, kom de Smaa med deres Bøgger, for at lade sig undervise! en gammel Mand som var kommen paa Besøg fra S. O. Bugten, siger til en af de Smaa, lad mig og see den Bog du har, thi jeg har hørt meget fortælle om det, at den fand sige hvad Folk meener, Drengen svarer, det er ikke for Ankefok at see udi, thi du fand forheze min Bog, du er klog nok, siger han paa spot. Mange af dem har de Tanker, at naar een Læser i

en Bog, meener de at Bogen siger dem det som de Taler. Om Aftenen da jeg havde læst for dem, gif jeg hiem igien, og Catecheten blev efter for at underviise dem viidere.

Den 15. da een af vore Piger saae paa, at Catecheten annammede Sacramentet, græd hun gandske stærk, og da jeg spurde hende hvorfor? sagde hun at der var hende en stærk Angest paakommen.

Den 28. imod Middag kom tre Slæder fra Grønne-Gylænder, de spurde om det var sandt som en stor Angekof havde sagt ude ved Hvalfist-Gylænderne, at da han for nogle Dage siden havde været i Himmelen, og der talt med Maanen, som sagde at Verden skulle forgaae i Sommer, thi den eene Stolpe som Verden hviler paa, er nu saa Raaden at de fandt pille den, han havde et stykke gammel Træ til Prøve med sig af den samme, og derfor var de nu kommen til mig for at forhøre, thi deres Fruentimmer vare gandske bange og ventet paa svar, jeg sagde at det var stor Vogn, thi Jorden hviler ikke paa Stolper, men GUD alleene opholder heele Verden, de drog derpaa Glad og Fornøjet bort.

Martius.

Den 1. om Morgenens tilig, kom en gammel Mand til mig og bad ynkelig om lidt Brænde-Viin til sin Kone og Søn, som var bleven heftig Syge. Da jeg spurde ham hvorledes de saa hastig var bleven syge, siger hand: de have forædt sig; thi da de sad og bekymrede dem for Livs-Ophold, siger min Søn: jeg Troer at GUD ikke lader nogen Sulte ihjel, og saa Repiterte vi det som du læste for os sidstleden, Dagen der efter da de var ude paa Fængst kom de hjem alle, og havde faaet overslødigt baade af Hvid-Fiske og Sælhundede, saa de blev gandske glade og Spiiste saa meget at de deraf bleve Syge, jeg gav ham strax lidt Brænde-Viin og sagde, at det blev got igien, og saa drog hand glad hiem igien.

Den 4. om Aftenen kom Assistenten hiem igien, som den anden Hujus reiste til Tise-Fiorden og havde tre Slæder i følge med sig, han fortalte at medens han var der, døde en Angekof, hans Kone og Benner beklagede hans Død, men de fledeste af Ungdommen straffede dem, og sagde, at de havde ikke fornøden at sørge for en som forfordte andre, thi han vilde og forføre mig sagde hans Søn, til at være Angekof. De som fulgte med her til Colonien, bad at Catecheten maatte følge med dem hiem, thi hellers glænte de det som de havde lært, de havde og underviist dem selv daglig indbyrdes.

Den 5. da det blæste stærk Osten-Vind siger en Grønslænder til mig: kom ud saa skal du fornemme stærk Sveie-Lugt, mon det ikke er Dævelens Huus, som du fortalte os om forgangen? jeg siger at jeg kendte ingen Lugt, men landskee Pompajak som Angekoffen fortalte om der skal boe oppe ved Tise-Biergene, havde gjort den sterke Vind med sin anden Ende; da han nu fornam at jeg narrede ham, siger hand, at han var en Hadere af Angekofere, men syntes dog at Luften var underlig.

Den 9. førte jeg med Assistenten op til Tise-Fiorden, og medbragte

Proviant som vi skulde have til Foraars-Føde naar vi ligger paa Handling. Den 10. kiorte jeg hjem igien, og efterlod Assistenten med tvende Mand, undervejs da jeg steg af Slæden for at skyde en Rev som gif ved Stranden, tog mine Hunde sin Vej med Slæden hjem efter, og det i fuld Galop, saa jeg maatte gaae over tre Miile i Sne op til Kæerne, da jeg nu var Træt, mødte jeg syv Slæder som og agtede sig til Colonien, og kom jeg da til at fide hos en af dem, da vi vare kommen Colonien nær paa en Miil, stod mine Hunde med Slæden fast imod et Sis-Bierg, og ingen vej kunde komme. Een Grønscænder som de andre havde i følge med sig, som var meget Bruun af Beyret, og blev beloed af de andre, spurdte mig om Morianerne var lige saa sorte som han, jeg svarede: at hand var ligesaa Hvid imod dem, som jeg var imod en Ravn, de siger: da maae de være verre end en Trolld, der skal ikke mange forliebe sig i deres Fruentimier, de blev her af ligesom Storagtige over at der var Folk som saae styggere ud end de.

Den 10. om Aftenen kom en Kone med sin Daatter og spurte om hun ikke maatte blive ved Colonien, thi hun var en Enke, hendes Benner ville nok have hende hos sig, men hendes Daatter vilde ikke, men havde sagt, at hun vilde lære Guds Ord, og blive Døbt som de andre her paa Colonien.

Den 11. efter Prædikens, blev atter tre Piger og en Dreng deelagtig i den Hellige Daab, efter inderlig Begiering, siden de alt havde faaet en temmelig Kundskab om Daaben og dens brug, sambt hvad der hører til Troen. De lod og see en besynderlig Andagt ved dens Forretning, der var og mange Fremmede nærværende, og den Enke med hendes Daatter! som ikke afled med Græden og Sukken den heele Dag, jeg spurdte hvad hun syntes der om, hun siger at hendes heele Lægeme var bange, og troede ikke at hun kunde blive glad førend hun og blev Døbt, jeg lovede at vi skulle gjøre vort Beste, og hun maatte og beslitte sig paa at leve skikkelig og troe paa den som har forløst alle.

Den 12. kom Assistenten hjem fra Fise-Fiorden, undervejs havde nær en af hans Folk bleven borte i Fisen, thi i det hand kiorte blev Hundene vaer at der laae nogle Sælhundene paa Fisen, og derpaa i fuld Galop løb did hen og faldt ned tillige med Slæden og Matrosen, men til hans Lykke fik han i Sælene af Hundene og holt fast i dem indtil de andre kom og hialp ham, og førte ham halv død hjem.

Den 15. kom en 10 Miile Sønden fra, og fortalste at en gammel Kælling da hun var bort kast af sin Mand, havde taget sin Vej til Tunnarsuit som skal være Bierg-Trolld, og de uden Medlidenhed taget Mandens Børn og ført dem ind i Bierget med sig, samme Mand havde bedet at jeg ville komme og lade dette Bierg springe i Luften med Krud, at han kunde hefne sig paa hende.

Den 19. kom nogle og fortalte at en Angefok havde indbildt dem at han havde været i Kiøbenhavn, men som Beyen var for farlig under Vandet paa Hæn-Reisen, tog han sin Vej tilbage igien op ad igiennem Himmelen, samme Angefok fortalte dem og at han havde talt med Kongen og Prinzen. Kongen havde

sagt til ham, at der skulde i Nar gaae et stort Skib ud til Grønland, for at indtage et Støke af Landet, og føre hjem til at bebygges, han var meget god mod ham og havde givet ham Smør og Brød, Prinzen havde givet ham en Kniv og et Baand til hans Kones Haar; Jeg spurte dem om de troede sliig Vøgn? de sagde ja, han har viist os, sagde de, baade Smør, Brødet, og Kniven, han sagde og at Kongen havde sagt at han elskede dem og ville forbyde Søerøvere at komme til dem. I Himmelen saae han undervejs mange Herrers Sæele som var lystige og sang imod hinanden, men da de saae ham saaledes flyve igiennem Himmelen, sagde de til ham: siig til dine Landsmænd at de beslitter sig paa at komme hid. Jeg bad dem derfor at de vilde siige til den Angekof at han vilde komme til mig saa vilde jeg tale med ham, og siden han kunde komme saa snart fort, vilde jeg nok have Bud med ham til Jacob Severin, (som de hellers kalder deres Herre,) siden de ved, at det er ham, som lader føre Handels Vahrer til dem; de som har været i Kiøbenhavn, har og fortalt sine Landsmænd om, hvor god han har været mod dem.

Den 20. siden de blev Ratten over, fortalte jeg dem hvorledes GUD havde skabt alle Ting, og hvor u-mueligt det var for et Menneske at komme i saadan Hast igiennem Luften, som ikke haver Vinger at flyve med, og at GUD havde forbudt at forføre andre med Vøgn, og intet at troe og forlade sig paa andre uden paa GUD alleene, thi han har alleene at byde og raade over Himmelen og Jorden, de svarede vi synes nok at det er u-mueligt for et Menneske at gjøre saadant, men Angekoken siger dog at det er ikke vanskeligt for dem. Men nu hører vi hvad du har sagt os, og det troer vi, vi skal og narre ham brav naar vi taler med ham en anden gang.

Den 25. Aaafte Dag blev holden GUDS Tieneste, saavel for os saae som nu er hjemme som for Grønlænderne, og blev dem forklaret Christi Opstandelse, at de nu og burde takke ham ligesaavel som vi, nogle af dem sagde: skulde han og meene os det saa got, og ikke foragte os siden vi er et andet slags Folk, jeg sagde at GUD havde liidt for alle Mennesker og Aldam og Eva var lige saavel deres som vores Forældre.

Den 29. reiste jeg der fra med Chalupen over til Maklykaut, og havde under Vejß nær sat til iblandt Jisen, som struvede sig tilsammen med knal og fald, som der kunde lagt de største Orlov-Skibe og canoneret paa hinanden, da jeg nu kom der op, kom strax alle Grønlænderne til mig, hvor nu Huijet staaer, i saadan Mængde at de stulke heele Bierget ved Huijet, sigende er du vred? jeg siger hvorfor? joe siger de: de Grønlændere paa den anden Side havde sagt at du vil slaae os, fordi vi har bræket ind i Huijet, og det er Vøgn, kom nu medens vi er her og see efter om ikke alt dit Tøi er der, jeg sagde at der har ingen sagt noget til mig om dem, og jeg havde seet efter om noget var brækket, men fandt ingen Skade, de siger strax: vi har aldrig i Sinde at sticke fra dig, thi du har alletider været goed imod os alle.

April.

Den 3. blev seet et Skib lige ud for Fise-Fiorden, og var een af de samme Skippere, som Maret tilforn miste deres Skib, ved Christianshaab, og nu atter vilde forsøge at gaae indtil Grønlænderne som opholder sig ved Fise-Fiorden for at handle, men da han blev forkyndt af de Wilde at jeg laae der paa Handling, satte han sin Cours længere Nord efter, han havde dog været saa klog at han havde udfrittet af Grønlænderne ald Omstændighederne, og fortalte dem igien at alle de som havde mist deres Skibe har nu bedre Skibe igien, og gaaer paa Handling.

Den 17. begav jeg mig hjem til Colonien, for at sætte Jagten ud paa Vandet, som der stoed; og havde nu været borte siden den 29. Martii, og imidlertid handled hver Dag, og om Aftenen læst for Grønlænderne, siden de vare det forlangende, en Pige iblandt dem bad at jeg vilde sticelde paa hendes Fader thi han var alt for Mundkaad, den samme Pige havde een syndelig Lyst til GUDS Ord, saa at hun var saa indtagen deraf at Forælderne flagede at hun snart hverken vilde æde ey heller arbejde; hver Aften naar Kloffen var 10. kom hun tillige med 3. a 4. St. med sig, for at lade sig underviise, skyldende paa at hun ikke kunde komme om Dagen, thi saa var det alletider fullt af Folk hos mig, hun falt til saa stærk Melancoli at jeg havde nok med at trøste hende, hun gav tilkiende at hendes Sorg var mest over hendes ugudelige Landsmænd, saa og over sig selv, thi hun sagde: Vi kand ikke betale GUD for alt det gode han gjør imod os, jeg siger til hende at GUD selv har sagt at naar en Synder, eller een der har gjort Ondt, omvender sig fra det Onde, saa vil han ikke meere tenke derpaa.

Den 20. begav Hr. Alsbach sig med 3. Mand Nord med Jagten til Jacobshavn, (tilforn kaldet Maklykaut,) for at læse for Ungdommen.

I disse Dage begyntes en sterck Bryst Svaghed iblandt os, saa at jeg som har haft gammel Svaghed i Hovedet og for Brystet tilforn af uslyffelige Hændelser som mig var vederfaret, var nu saa gandske miserabel at jeg ingen Vej kunde komme.

Den 28. kom Hr. Alsbach hjem med Jagten, han rofede Grønlænderne at de var nu meget Lærvillige til at læse, og Tienestagtig i alt hvad de kunde formaae.

Majus.

Den 1. efter at jeg nu var bleven noget tilpaa igien, forsøede jeg mig op til Jacobs-Havn, og kom der om Natten, og forefandt at de fliste vare bort flyttet formedelst Fangsten var ifkun slet der.

Den 10. reiste jeg hjem til Colonien igien, Grønlænderne er og meget plaged af Brøst Svaghed og Blodgang; saa mange af dem Døer, jeg blev og tillige befengt af dem i det jeg maatte daglig være hos dem, for at læse og trøste dem i deres bedrøvelige Tilstand, der var og iblandt et par unge Folk som laa dødelig syg, de bad at jeg vilde bede til GUD for dem at de ikke maatte døe nu, thi de vare endnu for gode at Raadne, men gierne ville døe

naar de blev gammel; som jeg nu sad og læste for dem, kom en Kicelling ind med sin Bedsmær eller Beye-Stok, for at veie deres Hoveder, som var syge, men da hun fik mig at see gav hun sig strax paa Flugten, og jeg efter hende men fik hende ikke i Tale, siden hun viste tilforn at jeg var en Hader af Trol Hexer, de har hellers og den Maneer at de sætter dem op paa en Klippe og skal adspørge Nordlyset, om det skal blive bedre med de Syge, siden de holder fore at Nordlyset er de dødes Siæle.

Den 11. om Aftenen blev seet et Skib 2. Miile uden for Colonien, hvorfore vi strax begav os ud til dem med Chalupen, mens det var alt gaaen overstag til Søen igien, saa vi fik dem ikke meere at see; hvoraf vi sluttede at det har været een Hollandsk Handler, som vi og siden fik at høre.

Den 12. Enda teigner det sig ikke til Sommer, men fryser tyk Siis hver Dag, Grønlænderne berettet og i Dag at Handlerne løber heele Bugten over, hvor de ere forbødne, under det Skin at de ligger der paa Hvalfisterie.

Den 13. Pindze Dag efter Prædiken, kom nogle Grønlændere hid og berettet os at her ligger atter de 5. samme Handlere, som Skibene blev tagen fra forige Aar, og handler over heele Bugten, saa at de allerede har giort os stor Afbræk.

Den 16. for Hr. Alsbach Nord til Jacobshavn, med 3 Mand paa UEmbodes Beigne. Samme Dag kom der en Kone til mig og klagede at hendes Mand havde slaget hende, fordi hun tiltalede ham da han vilde tage sig en Med-Hustru og bad at jeg vilde straffe ham derfor.

Den 23. kom tvende Baader med lidt Handel, samme fortalste mig og at de Hollandske Handlere gaaer og Handler heele Bugten over; de har jagt til dem at de frygter ikke, siden de veed at vore Skibe ikke kommer førend Handelen er næsten til ende, jeg har nok seet dem gaae uden fore, men kand ikke komme til een af dem, thi saa snart de merker til nogen af os, lader de staae lige ad Søen til, og saaledis passer paa Tiden og Lejligheden.

Den 24. kom Hr. Alsbach hjem igien fra Jacobs-Havn, og fortalste at Hollænderne gaaer dem lige for Næsen, og handler, han rofede og Grønlænderne at de bliver alt bedre og bedre til at tage vare paa deres Læsning.

Den 25. reiste jeg med fire Mand Nord til Jacobs-Havn paa Handling, og atter havde nær sat Livet til iblandt de høye Siis-Bierge, i det den eene af dem kantrede om og gav saadan Søe fra sig at den havde nær fyldt os.

Junius.

Den 1. kom jeg hjem igien efter at jeg havde Handlet fra dem alt hvad de havde at miste, saa jeg kom Hollænderne denne gang i forkiøbet, enskiondt de gaaer daglig og Krydsfer uden for efter Grønlænderne, men siden jeg har forbudet dem har de ikke ville giort mig imod, og allerhelst siden jeg gav dem det samme Kiøb som Hollænderne, de bad og at jeg ikke ville blive længe borte saafom de hellers glæmte hvad jeg havde læst for dem.

Den 3. blev Hans Pungejok meddeelt HErrrens Nadvere, Grønlænderne

stod og saae derpaa med sær Andagt; vore Naboer spurdte om de ikke nød det om de da kom til Dicevelen, jeg sagde at det kunde ikke hielpe noget dersom vi ikke troede tillige at Guds Ord var sandt og lod det virke i vore Hjerter, thi naar nogen ceder og drifker det, da maae de være berede og værdige der til etc.

Den 5. rømte min Assistent bort om Natten, Sønder efter med en Kone Baad; Narjagen dertil var at han havde besvangret en Grønlandsk Kvinde som var bort kast af en anden Mand hvorfore han derved nu har gjort sig foragtelig iblandt os, og frygtet for den Skam og Straf ham forestoed, søgte derfor med Grønlænderne til Hollænderne som den Tid laae ved Sydbay, 30 Miile Sønder fore os.

Den 11. Endda er her saa kolt at vi maae have engang i Kafelovnen om Dagen, kom og en Grønlænder til mig og sagde at det er saa kolt at ligge alleene, og om jeg ikke ville tage ham en Kone for Betalning, siden han ikke selv havde Magt dertil, jeg svarede ham at det er noget som ikke kommer mig ved at legge mig ud med alle Piger, thi jeg har nok gjort det tilforn, men nu ikke meere, han siger tag nu kun bare til mig, saa siden kand du holde op. Som nogle havde hørt paa os, og siden havde fortalt det til de andre, vidste jeg ikke af førend jeg havde mit Kammer fuldt af Piger som bad om, at jeg ikke maatte føye dem saadan Begiering, jeg bad dem ikke frygte, thi jeg skulle forsvare dem imod alle dem som de ikke vare fornøyet med, og derpaa tog de glade fra mig.

Den 12. var atter N: W: med sterk Snee, saa heele Marken seer ud som ved sterkeste Vinters Tid, Frostten har og taget til, saa her frysser store Istapper mit paa Dagen.

Den 16. rejste jeg ud til Grønne-Gylænderne, for at erfare om Juglene ingen Eg havde gjort endda, om anden Dagen toeg vi derfra igien, med uforrettet Sag, thi i stæden for Eg fik vi Is og Snee at see, den Gene af mine Folk fik Frost i sin store Taae, Grønlænderne som kom til mig undervejs, og spurdte om vor Land var saa slemt? jeg sagde ney: og for den skyld vilde jeg nu ikke blive længere her, thi Kulden vil dræbe os, han svarede, at vi havde ingen Nød imod dem, thi de maatte være paa Søen hver Dag og lide Dndt.

Den 18. siden vore Skibe endda ikke er kommen og af Frygt fore at de skulle være kommet noget til, har jeg ladet Folkene minagere tillige med os selv af visse Sorter, paa det at som Gud forbyde, at dem skulle være kommet til Skade, vi da kunde have Udkomst til andet Nar igien, men de graadige Jyfte Bønder blev saa utaalmodige derover, siden de ikke kunde faae Mæven saa fuld som en Pølse, at de begierede at ville forlade Colonien og gaae hjem med Hollænderne, som jeg nu saa at der var ingen Fare for at sulte ihjel, befalede jeg dem at skulle blive efter som de ikke vare bedre end jeg.

Den 20. kom Catecheten hjem med Grønlænderne og fortalte hvor omhyggelig de var for os, og ret condolerte os for vore Skibes udeblivelse, bød sig til at de vilde fylde deres Jolle med smaae Fisk, og om vi skulle trænge,

skulle vi faa meere, de sagde, at vi har hjulpet dem naar de trængte, saa ville de nu og hielpe os, om vi skulle trænge.

Den 22. kom ligeledes det andet Skib, som Hr. Wedzel med sin Kone fulgte med, lyffelig i Havn om Natten Kløffen 12. saaledes da Roden var størst var GUDS Hielp nærmest. Da nu Grønlænderne hørte at vore Skibe var alt kommen, kom de i Mængde og vare ligesaa glade som vi, der var og dem iblandt som takkede GUD som havde bevaret dem, de sagde og til mig: nu kand du see at GUD ikke ville I skulle lide Nød, jeg sagde, at jeg aldrig havde haaret Tvil derom.

Den 25. atter sterf Sne og temmelig Frost, om Aftenen gif det eene Skib Nord efter paa Handling, Hr. Alsbach fulgte med for at underviiise Grønlænderne, og tillige at være Skiperen assisterlig udi Handlingen.

Den 27. efter alle Ting var nu udløsjet som skulle til Christianshaab, seilede jeg med det andet Skib Nord efter, for at handle, og veed samme Leilighed at lade reparere lidt paa det Huus som staae op i Jacobshavn, der fulgte og nogle Grønlændere med os, som sagde da vi seglede noget sterkt, GUD maae dog elste eder meere end os siden han har underviiist eder at bygge saadanne Fartøyer som hellers var umuelig at komme saadan Vej med over det store Haf.

Julius.

Den 18. kom vi med begge Skibene tilbage fra Handlingen, og havde giort en temmelig god Handel, Grønlænderne vare og bleven underviiiste naar de det forlangte, thi ved disse Tider af Aaret er Leiligheden knap, baade for dem at høre, og for os at underviiise dem, siden en hver har nok at bestille, de maae være om Føden at forskaffe sig til Vinteren, og vi har med Skibene og Handelen at expidere til hjem Rejsen, dog naar Leilighed gives er endeel flittig nok at komme til os, saa jeg deraf kand see at de dog har nogen Eftertanke til deres Salighed.

Den 22. bleve begge Skibene jægsfærdig for at gaae her fra til Fæderne Landet igien, om Aftenen reiste Hr. Alsbach med Sagten Nord til Jacobshavn, for at underviiise de Grønlændere her til Colonien for at tage Afsked med mig, thi de havde hort at jeg vilde rejse hjem; de fortalte at de for nogle Dage siden var bleven meget bange; thi de fornåm saadan slem Iveden Lugt, og da de spurte een Angekof hvad det var, sagde han, at det var Fandens Huus, eller Helvede, som nærmede sig til dem, fordi de ikke vilde adlyde GUD og hans Tienere, dette havde han nok benyttet sig af siden vi alle Tider er Angekofen imod, og tenkte dermed at insinuere sig; for nu ikke at storke dem i deres Onde, sagde jeg, at den Angekof talede meget ret, endskjøndt han selv er en af de Verste, de bade at jeg dog vilde tale til GUD at han ikke tilstæede Fanden at flytte sit Huus for nær til deres Land, thi de vil gierne baade lære og følge GUDS Raad, jeg sagde at det var aldrig GUDS Willie at han vilde forderve Memissene naar de vilde troe paa ham og adlyde ham.

Den 26 gif jeg paa Sagt høyt op til Fiels, og befandt at om Natten

var allerede Marken Frosjen hvid, han havde og lagt tynd Sis paa Vandene, og som jeg havde faaet et Reens-Dyr, og imidlertid havde baaret det en par Miil ned af Marken, og stulle til at skyde et til, besvimeede jeg af Mathed, allerhelst siden jeg ikke havde Spiist i 24 Timer, og saa nær havde omkommet, siden der var ikke et Menneske hos mig som kunde Hjelpe mig, og da jeg kom til mig igien tog jeg Dyret paa Skulderne og bar det hjem, men maatte gaae til Sengs strax.

Den 27. kom Hr: Alsbach hjem igien fra Jacobs-Havn, han berettet at Folkene der var næsten alle bort flyttet, men haafde dog læst for de Saa som opholdt sig der, de havde bedet at han enten selv eller andre af vore Folk vilde komme og boe udi Nærværelsen hos dem saa kunde de daglig faae høre noget om Gud.

I samme Dage fortalte de og at en gammel Kone var forvandlet til et stykke Sælhund Spek, thi da de læste indbyrdes med hinanden, sagde Kiællingen holt op! jeg vil gaae ud at hente Spek, men de andre sagde at det laae ikke magt paa Spekket, men meere paa Guds Ord, men hun loe ad dem og gif ud, og da de fornam intet til Kiællingen, gif de ud efter hende men blev intet vaer uden en half Kobbe-Spek som laae uden for Dørren med et lidet stykke ved Siden, hvor af de sluttede at siden hun havde meere Kiærlighed for Spekket end for GUDS Ord, blev hun forvandlet til Spek; men som der ved siden af Huuset var en brat Bakke saa troer jeg nok hun var falden i Søen og Drukned, men de vilde absolute at hun var bleven til Spek.

Den 31. begav begge Fæderne-Lands-Skibene sig herfra, for at fortsætte reisen til Fæderne-Landet, GUD Vedsage og føre dem til deris forønskede Havn, og bevare os som her igien skal blive tilbage.

1742.

Augustus.

Udi disse Dage kom nogle Kone-Baader Sonden fra og satte deris Tæller i nærværelsen, de fortalte os at de havde boed ved Gothaab, i næst afvigte Binter, og havde lært meget om Gud, da jeg Examinerede dem hvad de kunde, forstoed jeg kun lidt der af, thi det var noget Snak som havde ingen Sammenhæng, til hvert Ord fremførte de Tava teivna, som betyder saa meget som da og der veed, da jeg nu Spurte hvad Kundskab de havde der af, svarede de, at de vidste ikke andet, men saa havde de lært af Præsten der var paa Gothaab, saa jeg deraf kand slutte at de ikke vel maae have forstaaet ham. Men da jeg nu lod dem høre hvad de kunde her, sagde de, at de og ville lære hos os i Binter, de havde og hørt noget af samme Lærdom hos Herren-Guterne, som kunde tale lidt bedre med dem end Præsten.

Den 5. Søndag Prædikede Hr: Alsbach, communicerede Hr: Wedzel

med Ricæreste og jeg. Efter Dienisten spurdte een Angefok mig ad, hvorfors jeg skieldte alle tider paa den som vilde Hege, og nu saae jeg at Præsten Hegeede over eder, hvorpaa jeg ikke svarede andet, end at det var efter Christi Befalning til hans Ihufommelse, meere syntes jeg ikke at den Gaante burde vide.

Den 6. kom nogle og fortalte at de havde været ude paa Disco efter Angelica, der blev dem fortalt, at de Wilde der boede skal have slaget tvende Hollandste Chalups-Folk ihjel tillige med Skipperen; tilfammen 8te Mennifker, da de vare i Land for at Handle, Skipperen med to af Folkene løb til Chalupen for at tage til Gebehr, men som han stod og ladet Gevæhret, blev han stude af tre Piile og de tvende Mand sløgtede med Chalupen, men de Wilde var saa slæmme at de tog deris Baade og forfuldte dem indtil de og fik Livet af dem, Hollænderne maae selv takke sig derfor, thi de stræcker dem tidt med løst Krudt hvoraf de har giort sig de Tanker at ingen Kugl eller andet skarpt kand bide paa dem, som de og har sagt til mig, men naar jeg har budet mig til at giøre forjøg paa dem, har de sagt at de veste nok at ingen Ting var mig umuelig, men Hollænderne var ingen af dem bange for, de andre Grønlandere siger og at de paa Disco har været Mordere og tidt været efter dem for at slaae dem ihjel, hvorfors de saae gierne at de blev slagen ihjel af os, siden der er intet godt hos dem.

Den 12. kom atter nogle Baader Sonden fra Gothaab, og fortaldte at der var kommen et Skib til dem førend de tog derfra, men de havde ingen Breve med sig fra dem, saasom de tog bort uden at lade vore Folk vide det, de bad og at vi vilde læse for dem, og da jeg mente at de var kun slæet i deris Christendom, Talede jeg dem til, men de undskyldte sig at de stod 3 Miile fra Colonien, og de havde tidt anmodet baade Præsten og Catecheten at komme til dem og læse, men de vilde ikke, men havde sagt til dem at hvis de vil lære skal de komme til dem, men siden vi er hver Dag ude om vor Føde kand vi ikke giøre det.

Den 30. kom nogle Grønlander-Baade Sonden og langt Norden fra, som agtet at blive her i nærværelsen hos os, og begierte lidt Tømmer til laans hos os til Tag paa deris Huuse, de havde undervejs fanget en Hviide-Bjørn som var saa gamel at der laae Nis paa Ryggen af den og ey kunde tæe op, jeg sagde til dem at det var en Grønlandsk Løgn, men de stod fast paa at det var sandt, thi de var over tyve Mennifker som bekræftet at det var saa.

September.

Den 3. reiste jeg med Jagten og Chalupen Nord efter for at handle, Hr. Alsbach fulgte og med paa Embedes Weigne.

Den 12. kom jeg hjem igien med fuld Ladning, og havde efterladt Hr. Alsbach ved Jacobshavn, ved samme Tid havde jeg disput, med een Kone som var kommen Sonden fra, hvilken de andre klagede paa at hun forbød dem at spille paa Tromme, og giøre sig lystig med hinanden, thi alt saadant jagde hun, forbyder Præsten dem paa Gothaab. Jeg sagde det er sandt nok

thi mange af eder har meere Lyft at fiunge Wiifer og danse end at høre GUDS Ord; det syntes ellers at være noget got hos hende, som ogsaa de øvrige af hendes Familier, men Kundskaben i GUDS Ord, var faare ringe, de viste endelig hvem der havde stabt dem og saa det sludder Tava teivna, som jeg veed ikke hvor de er kommen til at lære dem saadant eller hvad de vil sige dermed; thi det repeteres snart imellem hvert andet Ord, det maae være af Mangel paa, for at forlænge den. Hellers var de særdeleis andægtige saa jeg havde ret Lyft at tale med dem, hun bad mig derfor at jeg vilde idelig komme, og lære hende, og hvad hun kunde skulle hun ikke heller dølge for mig, jeg agter ikke jagde hun Menniskens Brede, naar jeg kun har GUD til Ven, nogle af de andre bade mig at jeg vilde undervise dem flittig paa det at denne Fremmede ikke skal gaae dem over.

Dagen derefter da jeg nu gav mig i Snaft med hende og de andre, og underviste baade hende og de øvrige som da var forsamlet, om GUD, Verdens Skabelse, og hvad Christus havde lidt for alle Mennesker etc. da siger hun ja jeg troer at det er ingen Ting her i Verden, ja og disse store Fjelsbjergger, jo GUD havde stabt dem, thi de er os Mennesker til Straf som ikke troer, derfor falder der og mange i Støkker og slaaer hvert Aar Folk ihjel; hun jagde og til en gammel Mand som sad hos mig, jeg har og tilforn været ligesaa slæm og ugudelig som du er, thi du kommer vist nok til Fanden, efterjom du er endnu Ungefok og i mange Aar har hørt GUDS Ord og ikke er bedre endda, den Gamle blev derover heel forfærdet og sagde jeg er gammel og derover ikke fand lære, jeg sagde derfor til ham at det ikke berøver saa meget paa Sukommelsen som paa en god Billie, thi naar jeg og Præsten har lært nogle af eder bliver I dog ved eders gamle over Troe, saa det er vanskeligt for eder gamle at lade eder overtale; Konen svarede jeg har og været gammel men dog har aflagt mine gamle Baner, den lille Præst der Søer (Hr. Drachard) har lært os at vi skal gaae hen, ligge os paa Knæe paa en bar Klippe og legge Ansigtet ned til Klippen og raabe at GUD vil give os sin Mand, saa skal det svare os af Klippen, hvad vi skal gjøre, det samme har og Herrenhutterne lært os, men jeg sagde til hende at hun toeg feil, thi enten maatte hun ikke have forstaaet dem, eller og at de ikke har kunde ret tale med hende, thi GUD har ikke befalet os sligt; men fortalte hende at da Christus GUDS Søn, skulle fare til Himmels, befalede han sine Tienere at de skulle gaae hen og lære alle Folk og døbe dem, og sagde at hvo som troer skal blive salig, men de som ikke troer skal fordømmes, men han har ikke sagt at han vilde svare dem af Klippen, hun lod sig endelig til Slutningen sige der i, men bad at jeg vilde tage Præsten med mig og komme til dem, og hun vilde og komme til os. Og som det var Aften holdt jeg Bøn for dem, og da hun fornam at de Grønlændere som opholdt sig her, kunde baade læse og fiunge med mig, og at hun med sine Folk kunde intet, sagde de: nu er vi bedrøved siden vi fand intet mod dem, jeg sagde at naar de kun ville lære og troe paa GUD var der ingen Vanskelighed deri, jeg vilde lade Catecheten blive hos

dem paa det de og kunde viide og lære hvad de burde. Hvorfor hun taffede mig og jeg begav mig til mit Logement i følge med een heel Deel af dem, og maatte saa atter holde Bøn for de andre, som og hørte derpaa med Andagt.

Den 17. blev Jagten sat paa Land, siden Vinteren begynder alt, og Sisen den legger sig, der var og samme Tid nogle Grønlandere tilstæde, som spurte mig om de og sætter de store Skibe paa Land hver Vinter, og dersom vi kunde det vare vi rigtige Trolfsolk, thi han holt det for u-muelig at kunde sætte Jagten paa Land med saa faae Folf.

Den 24. kom Hans Pungejok, den Grønlandste Catechet fra Keens Jagten, han hadde imidlertid Underviist dem som han var med, baade at læse i Bog og at lære uden ad. Alle Angefokker har spaaed haard Vinter i Nar, som vi og, har temmelig probe paa, men om de merker ere rigtige som de har af Stierneerne og Myggenis mængde om Sommeren, veed jeg ikke.

October.

Den 1. reiste jeg Nord paa Handel til Sise-Fiorden, Hr: Wedzel fulgte og med for at forblive een Tid lang paa Umbedes Beigne. Om Aftenen kom Hr: Alsbach hjem fra Jacobs-Havn efter at han hadde været der 5 Uger, og imidlertid lært Ungdommen at stave og at lære de fornemste Spørsmaal af Catechismo.

Den 6. kom jeg hjem igien fra Handling, imidlertid hadde jeg og læst for Grønlanderne, naar de det forlangede, der faldt altid stærke Disputer mellem dem, som vare kommen fra Gothaab og voris, thi de fra Gothaab vilde ikke tilstaae at det var ret, som voris hadde lært men sagde at vore alleene har lært at bede og ikke at viide GUDS Willie, som de meente bedre at viide de indbildte sig ogsaa at det var en GUDS-Dyrkelse at gaae med nedslagne Hoveder, og være Sorgesfuld, men som jeg merkede det, fortalddte jeg dem om Pharisæerne at de gjorde lige saa, men deris Hierter var dog ikke retskafne for GUD, hvorføre og GUD lagde dem det til Laft. Jeg tiltalede dem og tit derfor mens jeg var paa Gothaab siden jeg vedste det var kun Hyklerie; thi jeg hørte dem selv tidt sige, naar de sad enten hos mig eller de andre: lad os gaa ind til den lille Præst, og hænge paa Hovedet og gjøre os bedrøved, saa faaer vi Smør og Brod af ham, hvorføre jeg bad disse at de ville være redelig og meene GUD det oprigtig, thi I kand nok sagde jeg fixere Menniskene, men ikke GUD som veed alle Menniskers Tanker, og vil straffe saadane meget haart paa Dommens-Dag, etc.

Angaaende det Mord som Grønlanderne paa Disco begit paa Hollænderne, da har jeg der om siden faaet Omstændigere Efterretning, af nogle som samme Tid var nærværende, nemlig da Skipperen stod og Handlede med dem, begiærede han Spek-Ballen fuld, men Grønlanderen sagde at det var nok, hvorpaa Skipperen tog selv og vilde fylde den imod Grønlandernes Willie, men Grønlanderen gif stiltiende bort og tog sin Bue, gif bag paa ham og ffiød ham ind i Siden med en Piil, hvor da Skipperen med Piilen

i Siden raabte om Hielp, og da hans Folf saae det, løbe de til deris Chalupe, men da Grønclænderne merkete at de flygtede, tog hver Mand til sin Bue og Piil, og forfuldte dem, u-anseet deris Qvinder græde og bade for dem, saa var de dog saa Hadste paa dem at de ikke ville lade sig sige, og da nogle af dem kom i Chalupen for at retirere sig til deris Skib som laae uden fore, tog de deris smaae Baade og forfuldte dem med deris kaste Piile og omkom dem alle, saa nær som en der kom saa nær til Skibet at han kunde raabe om Hielp, og blev hierged, men kom dog ikke uskad thi han havde faaet en Piil i Halsen, dog ikke til døde, Hollclænderne har og været nogle Cujoner siden de ikke slog fra sig, thi Grønclænderne vare ni stykker, som kaldes af de andre, Mordere og u-forligelige Folf. Men Marjagen til dette Mord har dog Hollclænderne selv været, thi han skræmmer dem med løst Krud, og som de seer ingen Skade deraf, har de indbilt sig at ingen Gevehr bider paa dem.

Den 16. kom tvende som var bestykt for Hæxerie til mig, bange og med sticelvende rost, spurdte om det var sandt at jeg ville slaae dem ihjel, jeg spurdte igien om de havde giort noget som de var skyldig at døe fore, de sagde nej, men de andre Grønclænderne havde jagt dem det. Jeg sagde og at det var Løgn og jeg aldrig havde tænkt saadant, saa var det og imod Guds Ord at dræbe nogen som ikke havde giort Mord, derpaa jagde de til mig, vi vil fortælle dig noget som er sandt, den sidste gang du var oppe hos os og tog det staaene Guds fra dem som havde staalet fra dig, blev du da ikke vaer at de var bange og merkede du ikke at de alle vare samlede paa en stæd? jeg sagde jo, men hvad kom det mig ved, jeg var (eh) heller bange for dem, de sagde: at de viste det nok, men de havde Dagen tilforn lagt over med hinanden at de vilde binde dig og siden slaae dig, men mange af dem sagde: at dersom de gjorde det blev du vreed og kunde slaae dem alle ihjel. Men det blev dog ikke dismindre sluttet at naar du kom, vilde de binde dig dersom du ville slaae dem, der var og tre Angefokker som Hæxede paa dig den heele Nat at du skulle blive Kraftesløs, men vi sagde: han har alletider været god imod os. I maae ikke gjøre det; der du nu kom om Morgenen, som de stod færdig at vilde tage fat paa dig, kom de alle rystendes frem, men der var ingen som først torde tage fat paa dig, her af kand du nu see hvor meeget stikkelig vi ere, at vi lod dig vide dette, jeg takkede dem derfor, men sagde at de skulle Hilsse dem og sige: at det var deris beste Raad at de ikke gjorde det, thi hellers havde de død alle. Disse u-rimelige Tanker har de faaet om mig siden jeg tvende gange er bleven studdt, en gang i Hovedet, og den anden gang Haaret af Hovedet, saa det bløde kun lidt ved Dret, nu meener de virkelig at Skarpt ikke bider paa mig, saa de har været mig Lyffeligere Skud end jeg hafde ventet.

Den 21. om Aftenen kom de sidst udfarne Folf hjem igien fra Zise-Fiorden, og havde nær fat til i Zisen, de fortalte at Grønclænderne bad dem at de skulle sige til mig at de har været god imod dem, og at de skulle og være god imod Catecheten, de havde og roset mig iblandt sig indbyrdes, at de

havde ikke tenkt at de skulde gaaet u-straffet for det de havde staaet, men siden jeg fik det igien, meente de kunde jeg ikke andet end være stikkelig.

Den 26. gjorde Hans Pungejoks Kone Barfel med en Dreng, de andre vilde hun skulle bruge deris Superstitieuse Ceremonier, sigende at hvis hun ikke gjorde det, saa døde Barnet, men hun afflog det og straffede dem derfor.

Den 29. blev det Døbt af Hr: Alsbach og kaldet Lars, Moderen sagde: nu er jeg glad siden det er Døbt, thi jeg har været saa bange at det skulle døe førend det blev Døbt, nu hører det GUD til, og min Sorrig er borte.

November.

Den 1. Alle Helgens-Dag Communicerede Hans Pungejok, hans Kone stod og græd sigende: gid det var saa nær med mig at jeg og maatte nyde det, jeg Trøstet hende med det at naar hun kunde Læse og forstaae det, og hun havde Længsel der efter, blev det hende og tilladt af Præsten.

Den 15. gif jeg over Land til Nefene en Miils-Bej fra Colonien. Og kom Den 16. hjem igien, og havde imidlertid Læst for dem, siden de var begierlig derefter, der vare og endeel Fremmede som bad mig endelig maatte komme til dem naar Tisen lagde sig, paa det de kunde høre noget om GUD, de spurdte mig og: naar Verden skulle forgaae om der da skulle leve Mennesker som den Tiid? jeg sagde ja, at de skulle see GUDS Søn komme i Skjerne, og de som ikke havde ville troed paa ham skulle da blive forfærdet, men de troende skulle blive glade etc. Een af de gamle svarede: det er vel at vi ere gamle, thi saa kand vi døe inden den Tid, nu vil vi beslitte os paa at lære GUDS Ord, saa kommer vi til GUD, jeg syntes at jeg kunde blive Angift for ud, gid jeg maatte døe og ikke see saadant Forfærdelse, en anden sagde: min Sorg er kun for at lære og blive en Troende, thi saa vil jeg nok lide alle Ting her, thi jeg venter det som bedre er, og har troed fra det første jeg horte det af Pauia, (som de kalder min Broder) thi han frælst mig og det var for mig ligesom han havde frelst mig fra et stort Fis-Bierg der vilde falde over mig, jeg lovede og at besøge dem tiere, som de sagde var dem fikert.

Den 17. var jeg meeget Syg, som jeg nu paa nogen Tiid befinder mig snart hver anden Dag, har jeg da i GUDS Ravn resolverit at reise hjem til Sommeren; thi formedelsst Svaghed seer jeg mig ikke i stand til at forrette mit Embede med Keiser og Travalier som stendig falder for en Riibmand.

Den 18. kom en Grønlænder til mig som var Skicæ og havde Meen paa begge sine Dyne, han spurdte mig om jeg ikke havde seet hans Sichel vandre omkring, og om den ikke havde været hos mig, da jeg spurdte ham om han var Klog, svarede han, ikke ret vel, siden jeg miste min Sichel, derfor er jeg nu saa forderved, han fortaldte herpaa, at da han var liden og ville kiøbe sig en Hollandst-Dukke af Hollænderne, leverede de ham nogle stykker, og som han stod at søge en ud, sprang en udaf Haanden paa ham need paa Dækked og begyndte at tale Hollandst, og strax der paa fik han Dndt og blev jaaledes. Jeg spurdte ham hvor han kunde vide at Sicelen var viget fra ham,

han svarede at en Angekof havde sagt at hans Siæl gif i Duffen. Han bad mig derfor at jeg vilde sige til Hollcenderne at han maatte faae sin Siæl igien, og jeg skulle true dem dermed at hvis de ikke vilde da skulle jeg tage Skib og Gods fra dem.

Den 19. kom endeel Grønclendere fra Fise-Fiorden hid til os som fortalste mig, at en Dreng havde bræffet ind i Huuset ved Jacobs-Havn, og staalet Brød, men da de talde ham til derfor, svarede han at Brød var ikke Tyberie, thi han var Sultan.

Den 21. om Aftenen kom Hr: Wedzel og den eene Mand hjem over Land fra Fise-Fiorden, efter at han havde været borte i syv Uger, han viste ikke noksom at berømme deris Flittighed med at gaae til ham og lade sig Underviise, og naar han, eller de ikke kunde komme ud for Ondt Vejr, opmuntrede de hinanden selv til at læse, undtagen de gamle som gemeenlig er ikke meget got ved, thi de ere alt for meget indtaget af Ondskab og Hedenste Superstitioner; men der udi ere de dog at rose og berømme, at de ikke raader Ungdommen fra at høre og lære GUDS Ord! Jeg har selv hørt at de har sagt, hvi gaaer I ikke hen at lære det som i har begyndt med, naar I ikke kand saa giver ikke skylden paa os.

Den 23. reiste jeg med Jollen Nord til Fise-Fiorden for at forsee Huuset at (ikke) Grønclenderne skulle brække der ind og stulle Sticæle, men jeg kom ikke længere om Aftenen end til Sagt-Holmen som ligger tre Miile fra Colonien, thi Dagen er nu kun tre Timer lang, da jeg kom did mødte de mig strax ved Stranden og tog imod mig, og sagde: at den Dreng som havde staalet Brød, var nu hos dem, og var saa bange at han sat inde og Græd, bad derfor at jeg ikke vilde slaae ham, men alleene tale ham til. De gif til ham med det besfeed, at han ingen Hug skulle faae, han kom da til mig med de samme Ord at han meente det var ikke Synd at sticæle Brød.

Den 24. toeg jeg til Fise-Fiorden, hvor jeg atter blev vel imodtaget, især af Bornene.

Den 29. om Aftenen kom jeg først hjem igien, thi det haarde Vejr forvolte at jeg blev saalænge ude, jeg havde og læst for dem alleveigne hvor jeg kom, der var og nogle iblant som var kommen fra Gothaab; da jeg nu en tidlang hafde talt med dem, siger de, at de ikke har i Sinde meere at rejse Synder efter; en anden sagde, de er stikkelig Folk, vi fik Mad naar vi troede og saae bedrøvede ud; jeg sagde, at dersom hans Troe ikke var anderledes, saa duet den intet, vor HERre støtted ikke om dem som tiente ham for Brød skyld. Underveis paa kom os et haardt Vejr af Vesten, saa vi havde nær sat til i Fisen, men kom omsider bag ved en De halv nedsiunket af Vand og Fis.

Den 30. kom atter Folk til os fra Grønne-Clenderne. En fortalste at hans Kone havde en stor Tunge o: Stor-mundet, og derfor vilde stille sig af med hende, han havde tidt givet hende blaae slagne Dyne, men det kunde ikke hielpe, men fordi hendes Fader var en Angekof turde han ikke giøre hende meget imod, paa det han ikke skulde forhøre ham, jeg spurte ham derfor hvi

han da tog hende, efterjom han viste alt saadant forud, han sagde hun saae saa kion ud og jeg tenkte ikke at hun var saadant slemt Menniske. Om Aftenen da jeg havde talt adskillige Ting med dem spørger en af dem, om jeg ikke ville tage en af deris Piger til Ægte, og blive hos dem saa kunde de saa bedre Lejlighed at lære af mig, men jeg takkede dem, og sagde at jeg var bange for en stor Tunge, og derjom jeg slog hende paa deris Maade naar hun brugte Mund, kunde jeg snart slaae hende ihjel, men hand svarede at de fledeste havde dog got Gemytte og det havde ingen fare; thi jeg kunde søge mig den allerbeste ud, og tilmed saa har jeg tit slaget min Kone dygtig, de fand nok taale det.

December.

Den 2. første Advent blev holden GUDS Tjeneste baade for os og nærværende Grønlændere, der kom og nogle fra Fise-Fiorden og begjærede noget til at Helbrede deres Syge med. Jeg spurte dem om de ikke har Angefoter hos dem som kand curere dem, de spurte mig igien om jeg ikke viste bedre end at de skulle søge Hielp hos dem? Ney sagde de: vi har forlængst siden forladt dem, men nu troer vi paa GUD som vi har seet at han kand hielpe, thi han hialp en af os forgangen, da han var kandtret med sin Baad, og da han under Vandet raabte til GUD blev han rejst igien. Dette fortalte han os, da han kom til Lands, saa at heele Fsefiordens Folk troer paa GUD.

Den 9. kom nogle fra Jacobshavn, og begierte om de ikke maatte flytte ind i vores Huus, som stoed ude der oppe hos dem, de vilde give til Huusleie 4. Tønder Spek, jeg afflog dem den Begjæring sigende at de vare Svinste og kunde bederve vores Bærelse, hvorfor de blev høylig fortroden allerhelst nogle Piger som vare med, sigende: dine Matroser ere Svinst men vi ikke, thi de lugter af Tobak, og vi kand ikke gaae paa deres Gulv for skarn.

Den 15. kom atter Grønlændere fra Fise-Fiorden og fortalte, at efter gammel sædvane lider de Hunger paa disse Tider; de havde og at fortælle, at der havde været nogle som vilde reise Norden omkring Landets Ende, og da de var kommen langt henne befandt de at Landet var næsten Der, som hengte fast i hinanden af Fise, der var ingen Folk hverken at høre eller see, ey heller Dyr og Fugle, de saae vel nogle men søgte alt Syd efter, og een stor Mængde laae Døde paa Marken og Fisen, de fornam og ved sig selv at Luften var saa underlig, og at de begynte at blive syge; Himmelen stoed lige i Vandet og hvilede paa Fisen, de jagde og at have seet en Stie som strægte sig lige til Himmelen af Fisen, hvorpaa de saa Spor af Mennisker, og som de stoed og saae derpaa fik de at see en Angefok som kom ned til dem, han fortalte at han havde ædt Stokfisk med de dødes Sicele, og havde seet Guds Søn, som var stor og blank, undertiden lod han sig see som en brændende Lue, men om Vinteren var han som Maanen. Han havde og sagt dem at de ikke maatte komme nærmere til Himmelen, thi hellers døde de, men Angefok maatte nok komme for at give Rapporter.

Den 28. fiorte nogle Grønlændere hjem igien som var kommen nylig

for Juul, deres Hensigt var at de ville høre om Christi Fødsel, men jeg troer nok som jeg siden fik at høre at de meente vore Matroser skulle blive lystige og galne paa den Dag, som har skeed tilforn da Holmens Matroser var her.

Den 31. nu endes dette gamle Aar, vi ere endnu alle GUD skee lov ved temmelig Helbred, undtagen nogle Kludere iblandt os merker til Skjørbug.

1743.

Januarius.

Den 2. kom tvende Grønlaender over Iisen til os begierende at jeg ville assistere dem med Spek til Brende, eftersom de leed Nøed baade af Mad og Brende; De bad mig og at jeg vilde komme til dem og skyde en Trold ihjel, som gif og Hædede omkring Huuset om Natten, og nu allerede havde dræbt to af deres Huus-Folk, jeg lovede dem at jeg nok vilde Læse for dem og Trøste dem, men Trolden kunde jeg ikke dræbe, de svarede mig at det nok kunde lade sig gjøre eftersom de veed at Troldene ere ligesaa hange for os, som de ere for Troldene.

Den 8. som jeg var gaaen paa Jagt, paa den Bøj som strækker sig op til Fise-Fiorden, mødte jeg to Piger og en Dreng som agtet sig til Colonien for at Læse; de var jaare ilde tilrede af Frostens, og allerhøjest den eene som jeg maatte leede, thi hun var gandske Hudløs i Ansigtet, og Hul paa Maven, at hvis jeg ikke havde reddet hende med min Hals-Klud som jeg maatte binde om hendes Mave og mit Tørklæde om Ansigtet at bedække den frosne stude, havde hun vist nok creperet inden hun kom til Colonien, de andre kunde heller ikke hjælpe hende, eftersom de selv var Misjerabel, og havde gaaet den heele Nat, det var ikke meere end jeg vel kunde bierge mig.

Den 9. gif jeg med Præsten Hr: Wedzel over Land til Fise-Fiorden, en Grønlaender var og med som kiorte Proviant til Præsten og Catecheten, Fransk-Brændeviin som jeg bar i en Ulden-Bante, var gandske Frosen saa ingen kunde drikke det, og hvis Præsten ikke havde haft Slæden ved Haanden, som han imidlertid kunde sætte sig paa og faae lidt hvile, havde han vist nok creperet, jeg og Grønlaenderne maatte gaae og skyde efter paa Slæden eftersom Hundene vare trætte og ikke kunde komme afsted, til ald Lykke laae Iisen saa sterk over til en Øe hvor Folk var, at vi kom der næsten ustad alle om Natten Kloffen 12, hvor Grønlaenderne maatte tve vore Klæder med Ild, en Pind omkring Ansigtet, eftersom det var tilfrosset med Iis.

Den 12. kiorte jeg hjem igien med Slæden, 2 Hvalfiske havde de imidlertid dræbt, men formedelst den idelige Storm og Kulde som stod paa Landet kunde ingen bierge sig, thi der frøs Stykker baade af Næsen og Kinderne. Hr. Wedzel med Catecheten blev efter paa UEmbedis Reigne.

En gammel Kone siger til mig, en Ting har jeg at spørge dig om, siden du er saa klog, kand du vel sige mig om det er en Dræng, eller en Pige som den unge Kone gaaer med, jeg bad hende gaae til hendis Giordemødre, thi det var ikke for mig at vide saadant, men hun sagde det skal jeg læere dig, thi naar du føler Hovedet af Barnet i den venstre Side af Moderen, er det en Pige, men er det i den høyre Side er det en Dræng, jeg bad hende gaae bort med sit Snaak, thi jeg viste hverken af venstre eller høyre Side; du har ikke nødig at stamme dig derved fordi du er ung Karl, jeg vil læere af dig og du ikke af mig, alt saadant sagde jeg, bør en ret Giordemoder viide, jeg agtet aldrig at blive det.

Den 13. blev holden GUDS Tieniste, communecerode 2. af vore Folk. Sif jeg atter nye Historier at høre om en Mand, som boede under Jorden, at den samme var den, som gav alle gamle Kiællinger Ordre, hvorefter alle skulde holde sig, som Barjel Koner i at holde sig fra visse Spiis og vist Arbejde, ligeledes de som havde begravet de Døde skulle ikke arbejde i 5. Dage, og saa videre, og hvis nogen skulle forsee sig her imod er han visjelig dødsjens, da jeg nu spurte dem hvi de Dør, som er fuld af ommelte Overtroer, og hvorfor vi ikke døer som ingen Abertroe havde ey heller vilde bruge dem, siger de at vi vare et andet slags Folk.

Den 14. kom atter tre Grønlænder Norden fra, og klagede sig ynfelig for Føde og Brænde, de klagede sig over en gammel Mand som havde sendt sin Siæl ud iblandt dem, at alle Ting skulle vanlyffes for dem, to ere døde, og nu atter en barjel Kone syg og ligger for døden, de bad mig derfor at jeg ville slaae ham ihjel, jeg spurde om de havde saaledes læert, og om de ikke skulle have bedre Tanker til GUD, end at Fanden skulle have den Magt. De siger at de troer nok og læer med, men det Spøgelsen vil ikke forlade dem, hvorpaa jeg ogsaa fulgte med dem hjem for at ville see om det havde sig saaledes, om Natten sad de alle og vente at Spøgelse skulle komme, men der kom intet, hvorfor de sagde alle Ting ere bange for os, ja og Spøgelseser thi naar du nu gaaer hjem kommer det igien, men jeg bade dem kun holde sig til GUD saa havde de ingen Rød. Dagen derefter kom de til mig, og sagde: at der havde ingen Spøgelseser infundet sig siden, og de slutet at de har rømt siden jeg skød min Flindt af ved Huuset.

Den 24. om Aftenen kom Hr: Wedzel hjem fra Fise-Fiorden, hand hafde ikke andet at fortælle end at de alle vare meget for at høre ham Læse, og at lade sig daglig underviise baade inden og uden af.

Den 25. kom fire Slæder 8te Miile fra S. O. Bugten, de fortalste at hos dem levede de meeget vel, og bad at jeg vilde komme og læere for dem, thi de ville gierne høre noget om GUD, som kunde formilde deris Sorrig, thi en gammel Mand havde for nogen Tid siden kiørt ud paa Isen efter Enhjørninger, og havde sin Kone med, og da han tillige med andre stod og Fanged, fattede hans Kone sig ned paa Isen for at hviile sig, da kom en Enhjørning stangende lige op igiennem Isen og traf hende lige op igiennem Livet

med sit Horn saa hun døde, samme Mand havde bedet at jeg vilde komme og Trøste ham.

Den 26. førte Hr: Alsbach i følge med tvende andre Slæder op til Tise-Fjorden for at blive der en Tid hos Ungdommen.

Den 27. førte jeg til nærmeste Grønlændere, og agtet mig til S. O. Bugten, men da jeg førte over en Pynt af et Bierg og der var Brat med Is og Sne, sprang Hundene med Slæden i fuld Galop, saa Slæden med alle Hundene og Sæle-Tøyet omkring Slæden, og mig ned ad Bierget lige ned paa Isen, saa at baade jeg og Hundene slog os dygtig, og som jeg laae lidt stille af Slaget som jeg fik, vilde mine Hunde ikke bie, men løb hjem med Slæden, og jeg maatte gaae tilbage, og næppe havde vundet hjem, baade for Kulden og for det Slag som incommoderte mig.

Den 28. kom Slæden tilbage igien fra Tise-Fjorden, og de som var med miste Huden af Ansigtet, Hr: Alsbach med tvende Mand blev tilbage hos Grønlænderne paa Embeds-Beigne.

Den 30. kom nogle fra S. O. Bugten, de fortaldte at en Angefok havde ffaaret en svag Mand op, taget hans Indvolde ud og rensset, og siden stoppet dem i ham igien og syd Mave til og blæste Liv i ham igien, saa han blev strax frisk og skade intet, jeg spurte dem hvi de kom til os og begierte Hielp, naar de selv havde faae god Docter, de siger: der maae flere Læger til end en, den har vi nylig faaet at vide om han var saa god, jeg spurdte om de havde selv seet det? siger de Nej, men Troværdig Mænd, tillige med Patienten havde fortalt dem det, jeg sagde at de vare Løgnere alle, og at der var ingen anden som kunde give Folk Liv uden Gud.

Den 31. fente jeg tvende af Matrosjerne, tillige med nogle af Grønlænderne ud til Grøne-Gilænderne for at plukke lidt Cochlearie til de syge, men der paa kom dem en sterck Storm af N. W. saa Isen brækkede under dem, og de kom med stor Fare tilbage, den eene havde faaet Frost i sin Haand-Vede, saa han ikke kunde røre dem.

Februarius.

Den 2. Som var Kyndelmisse, prædikede Hr. Wedzel, om Aftenen fik vi Besøg fra Isfjorden, de fortalte at de nu ingen Hunger lider, saasom der var Sælhundene i mængde, og anden Fisk tillige, de havde været ude paa Disco for nogle Dage siden, og fant de som havde gjort det Mord paa Hollænderne at arbejde paa Piiler, som de sagde at ville forsvare sig med; de sagde og til dem at de ikke maatte lade mig viide hvad de havde i Sinde at gjøre, om jeg vilde komme til dem, thi her ligger, sagde de, en henge- og blod Tørv, der vil vi staae bag ved, naar saa Nese kommer og vil efter os, saa falder han ned derudi og bliver borte, saa ere vi fri for ham, Hollænderne frygter vi ikke fore. Den ommelte Fjord som er en fierdings Bey lang, og skal være saa blod, og overgroed med lidt Græs, at Dyrene og Hundene som løber derover falder ned og kommer ikke til syne meere, dette vare de kommen hid for at lade mig viide, at jeg kunde tage mig vare derfor.

Den 4. blev fiørt Provision til Præsten og Catecheten som logerede ved Fise-Fiorden paa Uembedes Weigne, men de kom ikke 1 halv Miil bort forend de vente tilbage for Kulden som havde merket dem. De Bilde siger at den ikke har været saa stærk siden 1739.

Den 5. atter nogle Grønlændere paa Besøg, som vilde lade sig underviise i GUDS Ord; da der blev talt med dem om Syndefaldet, at det var Narfagen til at Menniskene lider saa meget Ondt, sagde de, men efter som GUD viste alle Ting, hvi tilloed han da at de første Mennisker skulle synde, jeg siger at GUD havde givet Menniskene en fri Villie til at giøre og lade hvad de vilde, men at de loed sig forføre af Sathan til Ulydighed imod GUD at cede af det forbudne, det var deres egen skyld, de sagde, de har og været meget for at cede store Bær, (io kalder de Frukt,) endskiont de havde goed Forraad paa alle Ting.

Den 6. kom Catecheten med nogle af sine Discipler hjem, han fortalte at han avancerer got med dem, og har ej noget at klage paa dem, der var vel nogle gamle iblant som i det første vilde narre ham, men da han havde sagt at ville klage dem an for mig, har de allesammen siden været meget skikkelige.

Den 7. fulgte jeg med 2. af Følken som skulle fiøre Proviant op til Præsten, under Vejs skiltes jeg fra dem, for at skyde en Ræv der gif ned ved Stranden under Fise-Randten, hvor der var gladt saa jeg gled udfore og sloeg baade mig selv og Bøfsen til Skade, og maatte jeg der gaae og spasjere paa et Stykke Fise indtil Vandet voxte høyt igien at jeg kunde komme op paa Land igien. Til al Lykke møtte mig en Grønlænder som vilde til Colonien, han toeg mig paa Slæden med sig hjem, i hvor forsigtig jeg bær mig ad saa er jeg dog ulykkelig.

Den 9 fiørte Catecheten bort igien med sit Følgestab, og kom atter nogle fra S. O. Bugten, de forlangte af mig at jeg vilde borge dem nogle Vahrer, men da jeg sagde til dem at de vare Fremmed for mig, fik de fat paa et stykke Papiir og Pen, skrev derpaa nogle Figurer, som Linguede til Skiorde, Hoser, Knive, Kamme og Buxer, som skulle være deres Haand fore at de havde bekommet det, skrev og tillige 5. Stræger som de forklarede mig at det skulle være 5. Dage til de vilde komme at betale det, da jeg bad dem forklare mig det og spurte om det skulle være saadanne Vahrer som Figurerne lignede, siger de: du maa være meget dum som ikke kand læse det, vi har dog seet at I kand læse eders egne Skrifter som er vanskelige at forstaae end dette. Jeg loed dem da faae hvad de forlangte imod den forficerte Qvittering, som de betalte rigtig til den bestevnte Termin.

Den 13. kom vore Foll hjem igien, den eene af dem havde faaet Frost baade i Haanden og Foden; og som jeg samme Dag havde i Sinde at gaae op til Fise-Fiorden, og skulle gaae ud paa Den hvor min Slæde stoed, falt jeg igiennem en Spruffe paa Fisen og vriffede mit Been, saa jeg ikke torde

vove mig viider den gang, endskjøndt mit cerende var noget vigtig denne gang, thi Præsten som der opholdt sig havde sendt 2. Bud efter mig.

Den 17. kom nogle Grønlandere kiørende med stor Fryd og fortaldte os at Endhjørninger havde gjort sig et Hul i Iisen, og at vi skulde komme med dem og see hvor de fangede dem, hvorpaa vore Grønlandere fulgte med dem ud, og blev dræbt den Dag og Nat paa Iisen hen imod 60 stykker, som de siden holdt paa at kiøre hjem over i 8 Dage, thi det var sex Miile lige ud ad Søen.

Den 19. gik jeg over Iisen til Iise-Fiorden, for at Besøge Hr: Alsbach, siden han havde haft Bud efter mig. Nu er de Sydste Bønder gandske forsagt og tør ikke komme ud af Døren for den Brændende Kulde. Jeg havde og tre Piger og en Dreng i følge med mig som har opholdt sig nogle Uger ved Colonien for at exercere sig i at Læse i en Bog, og nu vilde hjem til deres Benner, da vi var kommen halv Veis, og gik over en Fiord hvor der alle-tider gaar sterk Strøm, og Iisen var svag, tog een af Pigerne min Stof og sprang for i Beyen, foregivende at jeg var tung, og snarere kunde falde igien-nem, og som hun stod og støtte for sig falt hun ned, jeg maatte da krybe paa Maven langs Iisen til hende at hun kunde række mig Stofken og saaledes blev berget, til hendes Lykke havde jeg nogle tørre Klæder med mig, som jeg ifordte hende, men maatte skicere Klæderne af hende efterjom det blev til bar Iis alt det hun havde paa sig, hun havde nær frosset ihjel for os, vi tog da den arme Pige under Armene og løb en anden Vej omkring med hende saa hun fik lidt Varme til sig igjen. Om Aftenen kom vi til Huusene med Hudløse Ansigter, den stakkels Pige blev meeget Misserabel tilred af Kulden, hendes Forældre kom og til mig (og) takkede for jeg havde reddet deris Daatter fra Døden, hvis jeg havde blevet ved at gaa for i Beyen, havde det hente mig og maae see ingen kunde berget mig, efterjom de alle vare kun smaee.

Den 21. kom fire og tyve Slæder Sønden fra for at holde Assemblies ved Colonien, og siunge paa vore Grønlandere, det bestod der udi at de bebrejdede dem det at de lærde vorris Skikke, men bleve af vore Grønlandere totaliter slagen og Besticemmed saa de maatte gaae bort med Skamme, endskjønt at de Fremmede var 4. gange saa mange som vores, da de forfulgte dem langt ud paa Iisen og gav dem Sang, for Sang, og sagde at naar de kommer siungende i Himmelen, skal de Bantroende komme grædende til Helvede.

Den 23. kom een Pige grædende til mig, og klagede sig at en gammel Hege Kicelling havde sagt at hun var frugtommelig, jeg spurde hvad det kom mig ved, og hvi hun havde ladet sig besvangret, det anstøed ingen Jomfru til at giøre saadan Gierning, men hun svarede at hun viste ikke af nogen Mand, thi hun har aldrig ville været i lav med Mandfolk engang, bad mig saa finde paa hundes Mave hvor haard den var, men som jeg viste at hun havde spist halv kogte Erter, sagde jeg, at hun havde Dndt deraf, hun svarede igjen at

Kierlingen havde jagt til hende at siden hun var saa storagtig imod Mandfolk, var hun nu bleven frugtstommelig af Erterne, da en anden Kone efter Tilladelse havde visiteret hende raabte hun: jeg kand allerede finde Hovedet paa det, Pigen blev saa bedrovet over den Tale, at ingen kunde troste hende, hvor paa jeg gav hende lidt Brændevin ind og sagde at hun skulle gjøre Barjel inden Morgenens med det Føster af Erter.

Den 24. kom hun til mig og talkede for jeg havde staffet hende af dermed, hun sagde at hun har aldrig været i saadan Angest før, da jeg spurte hende hvor de kunde være saa Genfoldige og lade sig indbilde saadan urimelige Ting, sagde hun: vi troer alle Ting.

Den 26. fik jeg Bud fra Colonien, at vores Kof havde faaet Koldfyr i sin store Taae, og at jeg endelig maatte komme hjem for at rede ham, eftersom jeg tilforn havde fustet paa mig selv, da jeg ligeledes havde faaet Frost i min Taae, men nu GUD stee lov var bleven til paa igjen. Her er nu ingen Grønlandere uden de er skamferet i Ansigtet, siden de maa være ude hver Dag om Foden.

Den 27. gik jeg hjem til Colonien, og fandt samme Karl i miserabel Tilstand, han laae og vred sig for Pine, thi halve Taaen var alt fortært af Koldfyr, hvorpaa jeg uden videre betænkning skar den halve Taaen af ham lige til det rene Kiød, og saa forbandt ham med det vi havde. Medens jeg var ved Nise-Fiorden fortalte de, at paa Disko hvor de havde slaget Hollænderne ihjel, skulle de have seet en Stovet af de ihjelslagne Hollænderne, som sprang og hoppede uden for Døren hos dem, og da de stod og saae paa den med Forsærdelse, hoppede den lige i Stranden og sprang ud i Vandet og blev borte. Om Morgenens derefter blev 2. af dem ihjelslagne af et Nisbjerg som de roede ved siden af. Een af dem som hørte her paa, svarede, at GUD vilde ikke lade dem gaae ustraffet siden de havde gjort saadant Mord. I disse Dage er og dræbt 3 hviide Bjørner ude ved Disco, den eene af dem har været to og en halv Favn lang.

Den 29. kom nogle Kiørende fra Grøne Gylænderne, og bad at jeg endelig maatte følge hjem med dem, thi der var en i deres Huus som endelig ville have 3. Koner, og kunde næppe føde en, at jeg nu vilde true ham, at hvis han gjorde det, skulle jeg slaae ham ihjel, og saa læse for dem, saa loed han det maae stee være; Jeg lovede at komme en anden gang eftersom jeg nu ingen Tid havde.

Martius.

Den 2. om Aften kom atter Grønlandere fra Nise-Fiorden og forkynte mig, at de som havde slaget Hollænderne ihjel, paa Disco, gjorde adskillige Præparatorier for at faae livet af mig, thi de tænker at heele Magten bestaaer udi mig, og at der vilde stor Lykke til at styde mig Staffel ihjel, derfor har de opfundet et Hexerie mod sig selv for at blive haard, endeel brender sig med Jern, de andere skamferer sig med Kniver og andre saadanne Ting, paa det at jeg ikke skal kunde dræbe og tvinge dem, jeg bad dem derfor sige til dem, at siden jeg hører at de ikke vil lade mig blive med Fred,

og ophitter alle optenkelig Ting for at omkomme mig, saa skal jeg med første besøge dem og gjøre Landet Disco rendt for Folk, de andre sagde: gjør det thi de er nogle skælmste Folk, og vil tage Livet af os med naar vi kommer ud til dem.

Den 3. kom atter en stor Mængde med Slæder Sonden fra for at holde Assemble med vore Grønlændere, men som jeg ikke kunde lide det Narrerie jagede jeg dem tilbage igien med u-forrettet ærende, nu begynder og mine Patienter at forbedre sig lidt, her er nu saa sterk Kiøring med Spek til Colonien hver Dag, som paa Torvdagene i Kiøbenhavn.

Den 10. kom Hr: Alsbach hjem fra Fise-Fiorden, efter at han har været der i 7. Uger, og imidlertid daglig læst for dem, han viste ikke noksom at rose deres Umhyggelighed for at lære, og at de fleste af dem fand allerede Stave og nogle læse i Bog, uden af har de og lært det meste af Catechismi Forklaring.

Den 15. kom nogle Grønlændere fra Hunde-Eylænderne som ligger 11. Miile Vesten for Colonien, de fortalte, at siden jeg havde truet at ville komme paa Disco og ødelægge de Mordere som der boer, havde de nu taget Flugten langt Nord, og agtet at boe der saa længe som jeg er her, og at de havde spurgt dem hvi de vare saa bange? de havde jo sagt at ikke skarpt kunde bide paa dem, men de svarede dem igien at de var selv ikke bange, men deres Fruentimmer.

Den 19. kom atter Folk fra Fise-Fiorden og talkede mig fordi jeg havde jaget Morderne fra Disco; thi nu kunde de fare sikker der ud om Sommeren for at hente Angelica som de gicerne gidder spise og styde Keensdyr, som er der i temmelig Mængde.

Den 21. kiørte jeg til S. O. Bugten 2. Miile fra Colonien hvor der boede Folk, for at styde vildt, og med samme Venlighed at læse for dem.

Den 23. kom jeg tilbage igien med lidt Vildt, de som der opholdt sig, fortalder at de havde dræbt en Biørn paa Disco, som var saa stor at han havde Fis paa Ryggen, som aldrig smeltedes, men da de ikke kunde indbilde mig det, siger de: vi har troed det som du fortæller os, men du vil ikke troe det vi siger dig, jeg sagde: at u-rimelige Ting troede jeg ikke. Disse Folk var de slættiste Grønlændere jeg har seet her Nord, thi alt det jeg læste for dem hørte de an med Kølfindighed saa jeg fik god Marjage at skælde paa dem, og rosende de andre, en gammel Skælm sagde: du maae ikke gjøre dig for stor til, thi nu er du alleene og vi ere mange, men jeg forsømte mig ikke og vilde annamme ham, men da han merkede det bad han for sig, sigende: du er dog noget Næseviis, men dog skikkelig der hos, jeg sagde: at ingen skulle kunde overbeviise mig at jeg havde gjort noget, siden blev vi gode Venner.

Den 26. kiørte jeg til nogle som opholder sig i S. O. Bugten, om Aftenen som jeg læste for dem og fortalder dem om Christi Mirakler, og at han drev Dævler ud af Folk, Da siger een Hæxe-Kiælling: min Søn har og saadan i sig, thi vi er bange for ham, naar han bliver gal, saa vil han dræbe baade sig selv og os, Patienten sagde grædende, gid GUD vilde hielpe mig,

faa vil jeg nok komme til eder og lære at læse, nu er jeg ved min Forstand, men jeg veed ikke af mig selv naar det kommer mig paa, uden at jeg er gandske syg strax efter, og er ligesom fordærved slagen, jeg bad ham derfor idelig falde paa GUD saa hialp han ham nok, jeg underviiste ham da noget, som han og gav flittig Aigt paa, det var ret Ynk at see paa ham, og da jeg tog derfra, bad de mig at jeg tiere vilde besøge dem.

Den 30. førte Hr: Wedzel op til Tise-Fiorden, om Aftenen kom han tilbage, formedelsst at Tisen var gandske Svag, og Frosten for stræng, Catecheten Jens Pederson kom og tilbage fra Tise-Fiorden, underveis havde han faldet igiennem Tisen baade med Hunde og Slæden, saa at hvis han ikke havde haft en Grønscænder med sig, havde han omkommet, han fik dog Frost i sit Been, saa jeg atter fik en nye Patient.

April.

Den 3. kom atter 15. Slæder med Spek fra S. O. Bugten, een af dem bad at jeg vilde give ham et Styk. Plaster til sin Broders Arm, thi forgangen Dag da han var paa Sælhund Fangst og stak i en stor Sælhund, og havde Piinen fast om Haaenden, røffet den Haaenden af ham i Leeden, som de vel havde syd sammen men vil ikke groe til, en Angefok havde og sagt at han skulle døe, jeg siger at GUD alleene veed saadant, og han kunde nok blive god igien; da jeg havde talt lidt med dem om deres Blindhed i guddommelige Ting, siger de: vil du komme og følge med os saa kand vore Børn og høre dig, jeg lovede en anden gang at følge dem, og de drog fornøyet bort.

Den 4. kom en og begjærede en Bøsse til kiøbs sigende at han gierne ville give for den alt hvad han eiede, og hvis han ingen fik saa døde han af Melancholie, jeg siger af skiempt til ham, at dersom han ville lade mig faae baade Kone og Børn tillige med de 7. Tønder Spek som jeg har faaet af ham, skulle han faae min Flindt, da han havde lidt betenkt sig, siger han: kom! min Kone skal du faae, thi jeg kand altid tage mig en igien, men Børnene vil jeg ikke miste, jeg bad ham at han ville bie til Skib kom, saa skulle han faa en Flindt for bare Speket, men det andet var ikke mit Alvor.

Den 12. kom en igien, og begjærte at han maatte faae noget at give sin Stivmoder ind, som hun kunde snart døe af; thi hun havde ligget saa længe syg og kunde ikke døe, jeg havde i sinde sagde han at begrave hende levende, men jeg frygter for at hun maae være en Trolldhey, da jeg nu talede ham til for hans galne Forjæet siger han: det er ikke værd at anke paa, thi hun er baade styg og kiedsjommelig, og ikke kand gjøre den ringeste Røtte, og derfor uden er hun næsten død; og som han havde faaet Frost i sin Føed, underveis, i det han havde faldet 4. gange med Slæden igiennem Tisen, og havde tillige mist sin eene Hund under den, maatte han forblive hos os i 3. Dage og lade sig curere, og saa toeg hjem med andre Tanker end som han kom til os med.

Den 14. Paaste Dag blev holden Præken; og strax efter i lige Maade

forklaret til Grønlænderne hvorfor disse Dage blev hellig holdne, de sagde: det maa visjelig have giort Torngarsuk Ondt, som saae at han nu var bleven overbunden, vi skal og daglig takke og priiise GUD derfor.

Den 17. lod jeg 3. af mine Folt, og Catecheten gaae op til Fise-Fiorden for i Bejen at reparere Fartøyet som laae der, og nu skulle bruges til Handlingen.

Den 20. gif jeg med Skier over til Fise-Fiorden, formedelst at Fisen og Sneden nu er saa blød at den ikke kand bæere oppe, og kom der om Aftenen hvor jeg blev meget vel imodtaget af alle, jeg havde ikke saa snart sat mig ned, førend alle smaae Drænge og Piger, bad at jeg vilde nu høre hvad de kunde siden det sidste jeg var hos dem.

Den 30. Endes denne Maanet, med Frost og Sne, og som jeg nu har afhandlet herved den Syder side af Fise-Fiorden, vil jeg til den anden Side, Grønlænderne har jeg og underviist om GUD saa tidt de det har begieret, og jeg havde Leilighed, Ungdomen kom til mig hver Morgen og Aften, for at lade sig underviise. I disse Dage er og en Angefok bort rømt, siden jeg overbeviste ham i alles Paahør, at han var en Bedrager, og selv tilstod at han var kun en Lærking, men sagde at der var dog de som virkelig kunde flybe i Luften som en Fugl.

Majus.

Den 2. reiste jeg over til Maklykaut, og maatte fare med største Livs-Fare imellem de høye Fisbjerg, siden Fisen ligger enda over alt, og der imellem alleene er aaben Vand, siden de falde idelig i støkker og brækker i tu rundt om sig, jeg var ikke saa snart kommen dem forbi over til Land, førend der falt et og kantrede og gav saadan Søe fra sig at vi ikke kunde komme paa Land førend een Time var forbi.

Den 10. kiorte jeg med en Grønlænder Nord til Rodebay som ligger 4re Miile derfra med 5 Hunde fore, og var ikke meere end knap 3. Timer undervejs, de kom strax og toeg mig ved Haanden og lede mig ind til sig, og brede nye Kænfind under mig til at ligge paa.

Den 12. Om Aftenen kiorte jeg til mit hjem igien, som er ved Jacobs-havn, og efterlod det som jeg havde handlet hos dem, indtil Vandet blev aaben at jeg kunde hente det med Fartøy, imidlertid læste jeg og for dem, efterjom de selv var det begierende, de spurte mig og, om de gav sig Navn efter os, om ikke GUD da vilde elste dem meere? jeg sagde at Navnet kunde intet hielpe dertil, men alleene Troen til Christum, da jeg nu kom, stoed der en heel Forjamling og vente paa mig, sigende: disse 2. Dage har været som 10. siden vi ingen har haft at tale med, og her er ogsaa mange som ligger syg af Bloedgang, de vil og have dig hos sig; i disse Dage har jeg faaet svar Piine i mine Dyne af den langvarige Fis som ligger, af stændig Travaille i Solskin Kulde Sne driv og anden Uleylighed som falder end og paa denne Tid af Aaret.

Den 23. begynte jeg at blive temmelig svag af Bloedgang som foraar-
sagedes deraf at jeg idelig maatte besøge og trøste de svage Grønlændere.

Den 26. var Søndag, da jeg havde læst for endeel af dem, var der og
nogle Fræmmede iblandt som loe deraf, og da jeg nu havde straffet dem, hialp
strax de andre Grønlændere mig, sigende: eders Lyst er nok til at gaae paa
Assemblee og at danse, men det gider vi nu ikke seet, men finder større Behag
i at Læse og Siunge GUDS Ord, de svarede vel at siden de var fremmed
og Bankundige, der i vedste de ikke bedre, men nu vil de ikke gjøre det meere.

Den 28. teignede det til Sommer-Beyr, og efterdi jeg nu er gandske
Svag af Blodgang, som de syge Grønlændere haver ført mig paa, og jeg ikke
kand komme ud at Handle, har jeg fore taget mig at tale noget af det nye
Testamente med dem hvorudi de fandt særdeles stor Behag at høre, jeg havde
dem daglig hos mig i stor Mængde, der var og nogen iblant som spurte om
ikke GUD kunde skabe dem om igien, eller og at han vilde tillade dem at de
og alle Creaturer maatte være Cammerater, saa havde de ikke nødig at gjøre
sig saadan Umage og lide saa meget Ondt for at fange dem, og endda ikke
kand saa saa meget som de har nødig, jeg sagde at hvis Dyrene ikke var
bange for Menniskene, bleve Menniskene tvært imod dræbt af Dyrene, efter-
som de er sterkere, det er gandske sandt sagde de, vi taler af Uforstand.

Den 30. fik jeg de behagelige Tidender at vores Fæderne Lands Skib
var landet ude ved Hvalfisk Ejlænderne, som ligger 15. Miile Vester ud fra
os, og nu ikke kunde komme til os for Is.

Den 31. som jeg nu var klar her med Handelen, rejste jeg over til den
anden Side paa nye igien, for at handle dem det af, som de siden min Af-
reise derfra paa nye havde forhvervet.

Junius.

Den 1. fik de en Hvalfisk ved Jacobsholm, som er en Miil fra Colonien,
hvor der nu staar stor mængde af Grønlændere fra alle kanter.

Den 3. efter at jeg nu hafde handlet af der, rejste jeg til dem som havde
fanget Fisken for at gjøre Anstalter, men maatte slaffe hist og her imellem
Fisken, og omsider kom derhen med stor Besvær, og blev af de Wilde gladelig
imodtaget, baade med Sang og Dands, ret ligesom jeg havde været deres
Gouverneur, Folket som var paa den Stæd, vare nok over 1000 Mennisker,
og da de ikke kunde komme til at slænge Hvalen for hverandre; thi de vare
hverandre til hinder, toeg jeg Comandoen an, og fik dem sat i Skif, der var
dem iblant som gierne havde givet mig et Stød, men de vedste nok at jeg
havde for stor yndes hos de fleste, der var og nogle som vilde have mig bort
fra Fisken, toeg sat paa mig, og som jeg nu toeg den eene efter den anden og
kastede ud paa Søen (NB. de hafde ingen Nød, thi de var klæd derefter) falt
jeg og tillige med bagefter saasom det var gladt, og vriffede mit Been noget,
men loed mig dog ikke vedgaae førend jeg havde faaet dem alle i goed Orden,
som de siden og taffede mig fore. Da jeg nu ikke kunde gaae stort bad alle

Dvinder og Børnene mig, at jeg vilde læse for dem, der kom og mange Gamle som og hørde paa; siden kom den eene efter den anden med Forcering til mig, siigende: det skal du have for din Umage siden du havde tiltalt dem som ikke vilde unde de andre noget.

Den 5. kom nogle Grønlændere fra Manetsok, 12. Miile Sønden fra os, og klagede sig, at en Hvalfist-Fanger fra Holland, havde taget en Dreng og en Pige fra dem, og da de vilde forjvare dem, fik de Brygl oven i Kiøbet, sigende: at det skulle være til Straf fordi de sloeg deres Landsmænd ihjel paa Disco, endskiøndt de sagde at de vare uskyldige; men det kunde ikke hielpe, de bad mig derfor at jeg skulle siige det til vores Herre Kongen naar jeg kom hjem at de skaffet dem tilbage igien.

Den 7. bekom vi Brev fra vor forventede Skip(per) at han var kommet til Jacobshavn; hvorføre jeg strax føyede mig med Chalupen Nord til ham, og med samme at gaae længere Nord efter paa Handling; og som Grønlænderne havde fanget en Hvalfist, langt uden fore, og ikke kunde buxere den til Lands for haart Veir, og de fleste allerede havde forladt den, kom de til os som da nylig var gaaen ud af Havnen med Skibet og sagde, at de havde dræbt en Fist som de ikke kunde faae til Lands, vi sæglede da til og toeg den paa Slæb, tillige med nogle hundrede Mennister som havde slæbet paa ham, og sæglede den til Lands op i en Bugt, hvor vi atter ikke gjorde os lidet recommenderet blandt dem, thi de sagde at vi var bedre mod dem end Forældre imod Børn, de bad mig derfor at jeg ville gjøre som ved den forige Hvalfist der blev fangen ved J-Holm, at holde dem i god Skik og Orden, at ikke den ene skulle faae meere end den anden, thi de vare alle ligge gode derom, og naar det var klart skulle vi nok faae Bederlag for vor Umage, dette Slagterie varede i 2. Dage, med Sang og Dans, den ene gif fra og den anden til, jeg fik ikke heller meegen Roe for dem, thi saasnart som de fattedes noget raabte de: nu er vore Landsmænd galne igien, kom og tael til dem; nogle af dem kom til mig gandske bedrøvede og sagde: hvad godt har disse Mennister nu giort GUD i disse Dage, uden letfærdige Geberder og Lader, uden at takke GUD som har givet dem saa meget got, vi er uskyldige og har ikke Behag i dette; jeg siger at det var mig umuelig at kunde holde dem i Aft alle efter som de vare over halv andet Tusinde Mennister, og da jeg nu læste og underviisede dem i GUDS Ord fik jeg til Slutningen en heel Forsamling, som gav flittig Agt paa.

Den 12. efter at nu alle Ting var klart med dem, kom hver med sin Forcering og det som de vilde forhandle af Fisten, saa vi fik det altsammen kjøbt af dem, og de takkede os som havde hiulpen dem, og begierde at vi ville ofte gjøre det, saa blev baade de og vi hiulpne.

Den 14. kom en til mig og sagde at de torde ikke fare paa Hvalfisterie, thi Hollænderne ligger uden fore og pasjet paa, thi saa snart de fik nogen toeg de den fra dem med Magt, giv mig nu en Seddel sagde han, som jeg kand viise dem, i Fald de vil tage den fra os naar vi faae nogen, jeg gav

ham da efter Begier en Seddel hvorudi var skrevet noget uden Betydning som han strax gik i Land med op paa en høy Klippe og viiste den frem for alle, sigende: kom nu og lad os fare paa Hvalfangst, thi her er den som skal jage Hollænderne bort, nu har vi ikke at frygte at han skal tage noget fra os med Magt.

Den 28. blev mig atter fortalt en urimelig Historie, om et Søe-Menniske, som de havde seet, hvilken kom ind til en Enke som sad i sit Tælt med sine Børn hos sig, samme Søe-Mand var saa fuld af Latter at ved hvert Ord han taledes loe han, og var næsten firkantet af Stabning, som han sad lit bad han hende give sig noget at æde, hun tog da Fisk og Sælhund-Riød og ragte til ham, men det vilde han ikke smage, sigende, at det kunde han faae nok af, og som han saae sig om blev han vaer en Hund med sine Hvalper, dem tog han ligesaa levende som de vare, og aad dem op, sigende: den Mad har jeg ikke hos mig, jeg skal og betale det med Søe-Dyr igien, og siden den Tid har samme Enkes Søn alle tider været Lykkelig i sin Næring. Jeg spurdte om de meente at jeg var saa Gal og troede det, de sagde: du har og fortaldt os noget som er lige saa utrolig om Himlens-Skabere, vi troer at din er sandt, derfor maa du og nok troe os.

Den 30. kom nogle Fruentimmer i en Baad, og lod mig hente til deris Tælder, som stod en halv Miil fra os hvor vi laae med Skibet, og sagde: at de havde en syg hos sig, og nu ventet paa en Angekof som skulde curere ham, der jeg nu kom, der kom og Angekoffen, sigende: vi kommer nok for at vil gjøre een Gierning, da jeg truede ham og bad at han vilde føye sig derfra, var han saa driftig at han gik ind til den Syge, begyndte strax at gjøre adskillige Forandringer paa Maalet, blæste paa den Syge, sigende: far ud du syge Siæl, og jeg skal give dig en Biørne-Siæl igien, som er Sund og god, tog saa Trommen og begynte med Sang: Pauna ja, ja, ja; og efter hvert blæfede paa ham, og som han nu skulde til Himmels for at hente Biørne-Siælen, lod han som han Daaned i sin Sang, jeg tog derpaa een hel Spand-Band og slog over ham og vakte ham op af sin Drøm, saa han blev saa forbitret at han tog til en Kniv og vilde stikke mig, jeg gav ham derfor en tryk for Panden og spurdte om det var Biørnens Siæl som var kommen i ham, men da han forstod at jeg narede ham, sagde han: at han havde i Sinde at skyde en Piil i mig, men jeg fore kom ham, og ruskede ham saa at han tabte ald sin courage paa Bejen. De andre sagde, dette holt vi meget af at du gjorde det ved ham, thi han er Næseviis og alletider vil tvinge os til at bruge sin Kunst imod Sygdom; da jeg nu havde læst og underviist dem, takkede de mig, og førte mig hjem igien, og vilde give mig Betaling for min Umage.

Julius.

Den 4. kom vi til Colonien Christianshaab, fra vor Handling, samme Dag kom en og sagde, at han havde lugtet det andet Skib, som vi enda ventet, ligeledes havde han faaet Lugten af at der var Fruentimmer om Borde,

da jeg spurdte om Fruentimmerit havde saadan stærk Lugt ved sig, at man kunde lugte dem 200 Miile, thi Skibet kunde maaskee ikke være kommet til Staten-Huf? han sagde, jo i gaar da det blæste Sonden Vind, lugte jeg Beg-Lugt og en Egen Riød-Sveedlugt, saa der vidst nok ere Fruentimmer med, det skal du nok see naar Skibet kommer, han spurdte mig og om jeg ikke har seet at Ravnene er bange for Fruentimmer, thi de kand snart tage paa dem, og det gjorde de ikke dersom de ikke kunde kiende paa Lugten at det var Qvindfolk.

Den 5. kom Arnarsak fra Gothaab, i følge med en fremmed Kone-Baad, hun kunde ikke noksom berømme de fremmede for deris Omhyggelighed for GUDS Ord at høre, hun fortalste mig om Præsten Hr: Drachard paa Gothaab, at han var meget stille og Alvorlig, han lærte dem alle at de skulle være stille og idelig kalde paa GUD, som hun nok syntes vel om, men at de skulle have absurde Geberder syntes hun ikke om, siden de erfarede at de andre vilde betiene sig deraf, thi hver gang sagde hun, at de trængede til noget gif de til Hr: Drachard og hang paa Hovedet og vente det hvide ud af Dvynene og sukede, saa troede han dem og gav dem hvad de ville have, og sagde: at saa skal GUDS Børn være, men da jeg fornam deris indbyrdis Uenighed med sig selv, og Falskhed imod GUD og deris Lærere, sagde jeg det til ham, men jeg blev ikke troet, men de andre som viste at omgaaes med Underfundighed fik Medhold baade af Præsten og Herren-Hutterne, men det fortalte hun at han var flittig til at lære dem dersom de kun kunde forstaae ham, hun havde og adskillige Bibelske-Sprog med sig som de havde oversat der, men de var gandste slætte og Misjerable oversatte, saa de ingen nøtte kand have deraf, hun spurdte mig og om adskillige Sprog af det nye Testamente som de havde lært hende, hvilke jeg forklarede hende saa vidt mueligt var, men mig syntes at de gjorde langt bedre at de blev ved at lære det som er oversat af dem som kand sproget; thi at forklare Bibelen for Grønlænderne, maa andre til end Herrenhutterne; nu meener jeg, at jeg er nok saa god i det Grønlandske som de, men det er langt fra at jeg understaar mig til at gjøre det, thi de haver undertiden over 5 à 6 Ord paa en eeniste Ting, som vi kun har et Ord til, nu gielder det, at træffe det retteste, og dertil hører og god Kundskab i sproget, som Herren-Hutterne og Hr: Drachard aldrig lærer tilgavnis saa længe de lever, men vel deris Børn, som med Tiden kand blive meget Nyttige, dersom de kun vilde være saa forsigtig at ikke udlade sig med deris egne Tanker, men være eenige med de andre Lærere i Lærdommen for ikke at forvirre de staffels Hedninger.

Der kom mangfoldige for at høre Nyt, eftersom hun havde været i Kiøbenhavn, men alt vente hun sine Berslige Historier saa at slutningen blev saadane Ting som gav Anledning til at tale om GUD: som de Prægtige Kirker og Skoler etc. og derpaa Formaninger til Guds Frygt, og naar det var til ende, lagde hun sig ned paa sine Kuce, og gjorde Bøn for sig selv og det continuerede hun hver Dag, jeg vilde ønske at der var mange saadanne

Christne, thi enhver kunde see at hun mente Gud det oprigtig. Dog siger Hr: Alsbach at hun havde glemt meget siden hun reiste til Kiøbenhavn af det hun havde lært, men hendes Ridficærhed at lære hendes Lands-Mænd var ikke formindskes, hun gav skyld paa at siden Hr: Drachard var bleven vred paa hende, saa blev det hende ikke tilladt at høre paa hans Information med de andre.

Den 17. reiste jeg atter med Jagten Nord paa Handling, og kom os paa undervejs en forfærdelig Storm, saa at Søen var baade Gul og Grøn, en Grønlænder som jeg havde med blev saa bange, at hand raabte til nogle Sælhundde som sprang omkring os, jeg er ikke for at besøge eder, men holder meere af at gaee paa Land iblandt Keens-Dyrene, jeg spurde ham hvad denne taabelige Snak skulde til? han svarede: jeg taler af Alteration, og meener at de har Forstand efter Angefokkens sigelse.

Den 21. kom jeg hjem igien med fuld Ladning, det hente sig ellers intet, uden at en gammel Mand som nylig var bleven syg, sagde at hans Kone som var død for nogle Dage siden, begyndte at blive levende igien i Graven, som hun laae, og at han tog en Steen og slog hende for Panden at hun Alvorlig døde, thi hun var en Hex, og han styttet ikke om at hun skulde leve, da jeg nu talede ham til derfor, og efter forlangende af dem alle Læste for dem, sagde han: at hvis hun havde været et stikkelig Menniske havde hun ikke leved op igien, men hun har nok heret dette Onde paa ham førend hun døde.

Den 23. kom en Kone-Baad, og hente mig til nogle Folk som stod en Mil fra vores Colonie, thi der var kommen Disput imellem en Angefok og en ung Mand's Kone, thi som Angefokken ikke kunde faae sin Willie med hende, havde han sagt da han tog fra hende, at hun skulde føde enten en Sælhund, eller en anden Hund, bare for hun vilde ikke have ham som var en Konstner paa sit Embede, og hendes Born skulde have blevet Angefokker. Da jeg nu kom til dem laae hun paa Brizen og var gandske U-taalmodig, klagede sig for mig og sagde: at jeg nok vidste hvad hende var vederfaret for nogle Dage siden af en Angefok, og nu er jeg gandske Thy og er bange for at jeg skal føde Sælhundde, Føøl paa min Mave og kiend hvor haard den er; saa skrigede hendis Moder, som stod da op og holt paa hende, Føøl engang for alle de Sælhunds-Unger hun har i sig, jeg sagde: at det var ikke min Proffesion at føle paa Fruentimmeris Mave, og tilmed er det u-mueligt at saadandt fand være, men du maa have spist noget som du ikke har haft got af, hun siger: jeg har ikke spist andet end nogle Kaae og u-fogte Byg-Gryn som een af Matrosjerne gav mig i gaar, da jeg nu merkede det, siger jeg, det har ingen Nød, giv hende ikkun lystig Vand at Drikke saa forsvindes nok de Sælhund-Unger, og det er af Grynene du har Ondt, og lad aldrig nogen høre at du er saa taabelig, men de ville endelig have at det skulde være Sælhundde, siger hun, aa! skrigende kiend engang siden jeg fik Vand at Drikke, nu bliver de slet galt, hør hvor de Brumler i Maven, Moderen siger til mig, hun maae slet intet Vand have, thi den er Sælhundenes Element. Siden jeg ikke kunde

udrætte noget der med, siger jeg til dem, giv hende Vand at Drikke, saa gaaer det nok bort, og see til at du kand komme til at Sove, hun bad mig atter førend jeg gif, at jeg maatte endelig Blæse paa hendes Mave saa forsvandtes de. Om Morgenen kom de til mig, og Patientten med, sigende: du er bedre end Angekofen, thi Sælhund-Ungerne lyde dig ad og forsvantis, endskiønt jeg vilde bringe dem til at troe at det var af Gryuene, vilde de dog ikke troe, hvorføre de og blev beleed af de andre Grønlændere som viste bedre, og siden de begierede at jeg skulde Læse for dem underviiste jeg dem noget af Guds Ord, siden de vare baade fremmede og taabelige.

Den 25. Vedfagede GUD voris Fæderne-Lands-Skib, som førtis af Fyneboe, og bragte Hr: Welling med, som skulde afløse Hr: Alsbach. Der var og en Verslig Person med som skulde afløse mig efterjom jeg Aaret tilforne formedest Svaghed havde begieret min Dimission. Om Aftenen kom ommældte Grønlænder som havde vor 14. Dage siden lugtet Skibet, og begiærte Betalning fordi han havde sagt os det forud, ligeledes at der var Fruentimmer med, thi Hr: Welling havde sin Kæreste med.

Den 30. reisste Hr: Alsbach Nord til Bise-Fiorden for at tage Afsked med sine Tilhørere, og kom hjem igien den anden Augusti, han fortalste at de vare bedrøvede for at de skulde skilles ved dem som de i lang Tid havde kiendt, thi fremmede havde de ikke saa stor Fortrolighed til.

Augustus.

Den 6. kom jeg hjem igien og havde imidlertid læst for dem alle, og til affkeed formanede dem at de nu ville være skikkelige og Lærvillige til det gode, troe paa GUD og hans Søn Jesum Christum, og leve efter vor Hærses Sind, og at jeg vilde glæde mig naar jeg hører at de skikker sig vel, og om nogen skulde forføre dem til det Onde, at de da ville tænke paa denne min sidste Formaning som jeg gav dem, thi kand skee vi findes ikke meere her paa Jorden, da svarede de: at de ikke kunde tale som de ville, thi deris Hjerter vare Sorrhfulde men jeg skulde dog høre at de herefter skicket sig vel, og at de ville stræbe efter at vi kunde findes i Himmelen, og med andre Bemodige Talemaader som de brugte, saa at hvis der ingen Afløsning havde kommet for mig havde de rigtig overtaltdt mig at blive hos sig.

Den 8. kom nogle Grønlændere og bad at jeg vilde besøge dem førend jeg toeg bort, da jeg nu kom ind til dem, kom en og leverede mig et lidet Barn at holde, strax kom og en anden og leverede mig sit, sigende læs lidt for det, og saa continuerede de indtil jeg havde taget paa dem alle; da jeg nu ville viide hvorføre de havde giort det? siger de, en Angekof havde sagt, lad Nese holde jer Børn og tale med dem, saa bliver de lige som han er naar de bliver gamle, jeg spurte om de endnu vare saa eenfoldige, og loed sig narre af de slæmme Angekofes, siger de: vi er fremmede enda, og nu først vil til at lære af eder; Jeg læste og for dem siden jeg saae at de vare begiærlig derefter.

Den i Mar ny ankomne Præst Hr. Welling har allerede temmelig insinueret sig hos dem, siden han fantes at ville omgaaes dem kiærligen, og strax kunde tale noget med dem, thi han tillige med Hr. Wedzel, har dem daglig hos sig og lærer dem.

Den 10. kom en Pige til mig sigende, at derjom hun ikke kommer med til Kiøbenhavn, vil hun gaae sin Vej til Ziels og blive til en Eremit, thi hun har ingen Noe havt i Nat bare for Tanterne om Kiøbenhavn, og synes for hende at hun har seet vores Cere- monier, og de store Kirker som hun har hørt om, jeg svarede hende at hun nu skulle blive her hvor hun var, og her vare Lærere nok for hende, og til med har Herrene i Kiøbenhavn forbødet at ingen maa komme, efterjom de bliver syge og doer bort der: Hun svarede igien at hun vil gierne døe, og doer vist nok der som hun ikke kommer med, jeg bad derfor Præsten at han vilde overtale hende til at staae fra sit Forjet; men hun gif dog bedrøvet.

Den 13. efter at nu alle Ting var klart til Hiemreisen, og vi skulle lætte Anker i Guds Navn saae jeg alle de som opholdt sig ved Colonien græde og sukede, det gjorde mig derfor saare Dødt at stilles fra dem, og hvis Helbreden endnu havde tilladet mig det, havde jeg gierne resolveret at blive der min Lives Tid! det er alle bekiendt at jeg mod min Villie toeg fra dem, og venter ikke at finde den Sinds Fornøielse i Fæderne Landet, som jeg har fundet i Grønland, men som det ikke kunde andet være end at jeg maatte rejse, bad jeg dem til Slutning at de skulle slittig holde dem til deres Lærere, som nok i alle- maader toeg sig dem an, desligeste til de andre verdslige Betientere som de nok vedste var dem goed, og vilde dem vel, hvorpaa de alle svarede, at de kunde nu ikke tale meere med mig, men de skal hver Dag bede GUD at han vil bevare os, de haaber vist at see

os i Himmelen, og derpaa toeg vi Afsked med hverandre, og reiste fra

 Borde grædende og roede saa hjem. GUD give os nu en lyk-

 kelig og beholden Rejse, og sende os vel og lyk-

 kelig til Danemark. A M E N.

DESIGNATION

Over den Grønlandske Ungdoms For-
fremmelse i Christelig Kundskab, saavel Døbtes
som Udøbte Catechumenorum, ved Colonierne

Christians-Haab og Gott-Haab.

Forfattet af
MISSIONARIERNE

Der sammesteds.

- I. Hvad Ungdommens Tilstand ved Christians-Haab er angaaende, da
befindes den, efter Missionair Hr: Alsbachs Fortegnelse 1743. i
efterfølgende Tilstand.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forfremmelse i Christelig Kundskab.	Hvorledes de samme anvende.
Hans Pungiok, 23 Aar gaml. Døbt den 9. Dec. 1736.	<ol style="list-style-type: none"> 1) kand den lille Luth. Ca- techisimum med Forfl. 2) Den 2. 3. og 4de Part af Hr. Pontopidans med For- klaringer. 3) alle de Bønner og Sange, som hid til ere i det Grøn- overfatte. 4) kand læse og skrive got. 	Fører et stille og stiffe- lig Liv og Levnet.
Giertrud, forermeles Ko- ne, 19 Aar gaml. Døbt den 11 Martii 1742.	<ol style="list-style-type: none"> 1) kand de 4. første Parter i den lille Catechis. med Forfl. 2) de 3. Articler med Forfl. af Hr: Pontopidans Cate- chismo. 3) Den 4. Part dito med Forfl. 4) de 10. første Capitler af 1. Mose Bog. 	Synes at blive noget lun- ken udi sin Christen- dom frem for tilforne.
Peter, 34. Aar gaml. omtrentt, døbt den 16. Julii 1741.	<ol style="list-style-type: none"> 1) kand de 4. første Parter udi den lille Luth. Catech. 2) Den 1. Artikel med For- klaring af Hr. Pontopi- dans Catech. 3) Den 2. Artikel og den 4. Part dito med Forfl. 4) alle Bønner og Sange. 	Er ulastelig, vilde gierne, hvad Kundskaben er an- gaaende, avancere vi- dere, men har ifkun slet Skufommelse, efterdi han er saa gammel.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forfremmelse i Christelig Kundskab.	Hvorledes de samme anvende.
Annæ, forermeltes Hustru, 30. Aar gaml. døbt den 16. Julii 1741.	<ol style="list-style-type: none"> 1) De 4. første Parter med Forfl. udi den lille Catechismo. 2) den 2. 3. og 4de Part med Forfl. af Hr. Pontopidans. 3) De 10. første Capitler af 1. Moise Bog. 	Fører og et meget stikkelig og Christelig Levnet.
Jacob, 32 Aar gaml. døbt den 31. Julii 1740.	<ol style="list-style-type: none"> 1) De 4re første Parter udi den lille Catechismus med Forklaring. 2) Den anden og 4de Part af Hr: Pontopidans med Forklaring. 3) De 10. første Capitler af 1ste Moise-Bog. 	Findes endnu bestandig udi Begierlighed efter viidere Oplysning.
Kristina, foranførtes Hustru, 29 Aar gaml. døbt den 17. Januarii 1740.	<ol style="list-style-type: none"> 1) De 4re Parter med de fleste Spørsmåaler i den lille Catechismo. 2) Den første Article med Forklaring af Hr: Pontopidans. 3) Alle Bonner og Sange. 	Lever som tilforne endnu stikkelig og vel.
Usorak, 19. Aar gaml. døbt den 17. Julii 1740.	<ol style="list-style-type: none"> 1) De fire første Parter i den lille Catechismus med Forklaring. 2) Den anden og 4de Part med Forfl. af Hr: Pontopidans. 3) De fire første Bøer udi den tredje Part med Forklaring. 4) De Ti første Capitler af første Moise-Bog. 	Findes lærvillig og lydlig i alle Maader.
Petronelle, for ommeltes Kone 21. Aar gaml. døbt den 17. Jan. 1740.	Kand det samme som findes Mand.	Er endnu som tilforne upaaklagelig, og synes at meene Gud det oprigtig.
Abigael, 22. Aar gaml. døbt den 16 Jul. 1741.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kand de fire første Parter i den lille Catechismus med Forklaring. 2) Den anden og 4de Part af Hr: Pontopidans Forklaringer. 3) De Ti første Capitler af første Moise-Bog. 4) Staver stikkelig i Trygte Bøger. 	Lever saa stille hen, og er et got Menneske.
Akallæt, 25. Aar gaml. døbt den 16. Junii 1741.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Troens-Article med Forklaring. 2) Den fjerde Part med Forklaring. 3) Bønnerne og de fjerde Sange. 4) Staver og nogenledes. 	Er forfømmelig og kommer fielden til vor Underviisning.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forsremmelse i Christelig Kundskab.	Hvorledes de samme anvende.
Nicolai, 15. Aar gaml. døbt den 16. Julii 1741.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kænd sin lille Catechismo med Forflaring. 2) Den anden og 4de Part af Hr: Pontopitans besligte de fire første Bonner udi den tredie Part med Forflaring. 3) De Ti første Capitler af første Moise-Bog. 	Han bliver ved at forbedres, tid efter anden, overgaaer og de andre i Friemodighed at straffe sine Landsmænds udyder. Saa haner en meget ypperlig Dreng.
Elisabeth, foranförtes Søster, 14. Aar gaml. døbt den 11. Martii 1742.	Er ligesaa vel avanceret som hundes Broder, og det foruden, kænd nesten læse i en Bog.	Hun træder i sin Broders Fødsjor, men hun er just ikke af saa god Gemyt som han.
Mette, 16 Aar gaml. døbt den 16. Julii 1741.	Kænd det samme som Elisabeth. Der foruden kænd læse Skrift, samt skrive jeltv.	Er af et got Gemyt, og faaer jo meere og meere Affktye til Grønslændernes Bæsen.
Engel, 14. Aar gaml. døbt den 11. Martii 1742.	<ol style="list-style-type: none"> 1) De fire første Parter udi den lille Catechismo. 2) De tvende første Articler med Forflaring af Hr: Pontopitans. 3) Den fjerde Part med de sledste Svar. 4) Staver got. 	Er vel af et arrigt Gemyt, men endog derhos lærevillig.
Arnarsak, som 1738. var døbt, men reyste hjem med Hr: Poul Egede, 1740, og reyste over igien til Grønsl. 1741, og har opholdt sig ved Gotthaab, til indeværende Aar 1743. Da hun kom hertilbage til Christianshaab.	Hadde for afrejjen fra Grønland samlet en god Kundskab af den Christelig Lærdoms Hoved-Stykker, saa vel af Lutheri som Pontopitans Catechismi-Forflaringer, men ved tilbagekomsten hafde hun glemt meget deraf.	Hun fører et ustraffelig Vandel, og har altid haft stor Friemodighed til at straffe og underviise sine Landsmænd.
Tullimak, 13. a 14. Aar gaml. døbt 1740. iligemaade reyste over med Hr: Egede, og siden med Arnarsak kom til Got-Haab, hvor han er bleven efter.	Var ligeledes vacker opliust i Christelig Kundskab.	Er en Dreng af en god Art.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forfremmelse i Christelig Kundskab.	Hvorledes de samme anvende.
Angusinak, 14. Aar gamm. døbt den 17. Jul. 1740. reyste bort med Forældrene 1741. Sønder efter til Got-Haab, hvor han 1742. ved en ulykkelig Hændelse er bleven borte udi sin Kajak, da han var udfaren paa Sælhunde Fangst.	Kunde sin heele Catechismo allerede 1740. Alle Bønner og de fiedste Sange. Begyndte at Stave og skrive Bogstaver.	Han var den Beste af alle Grønlandste Drenge, ikke alleene lærvillig og begierlig efter Guds Ord, men var og en Hadere af alle dem som foragtede det, ja frimodeligen Straffede dem, ved al Levlighed, ja end ogsaa de gamle. Saa det er høylig at beklage at han saa hastig skulle blive henryft.

De fmaaemyndige som de ere døbte.

Maren, en fattig Enfes Barn, antagen af Peter og Anæ, til Jøefter Datter.	Fød den 24 Augusti 1740.	Døbt d. 5. Novemb. 1741.
Niels, som er Usorak og Petronelles Søn.	Fød den 24 November 1741.	Døbt den 9. Dec. 1741.
Eva, Jacobs og Kristina Datter.	Fød den 14. Februari 1742.	Døbt den 18. Febr. 1742.
Stine, Kaujak og Akalæts Datter.	Fød den 3 Januari 1742.	Døbt den 11. Martii 1742.
Lars,	Fød den 25 October 1742.	Døbt d. 28. Octobr. 1742, men døde den 1. May. 1743.
Maria, Innutaks Datter,	Fød den 6 November 1742.	Døbt den 3. Febr. 1743.

De endnu Udøbte Catechumeni, som til Daaben præpareres.

Navne og Alder.	Forfremmelse i Christelig Kundskab.	
Korklujak, 11. Aar gammel.	1) har læst de fire Iste Parter udi den liden Catechismo med Forklaring. 2) Den første Artikel af Hr: Pontopitans med Forklaring. 3) De fire første Capitler af første Moje-Bog. 4) Begynder at Læse.	

Navne og Alder.	Forsømmelse i Christelig Sindskaab.	
Mitek, 9. Aar gaml. forer- meltes Søster.	Kand det samme, undtagen at hun begynder nu først at Stave.	
Amma, 20. Aar gaml.	Kand det samme.	
Kukke, 16. Aar gaml.	Ligejaa.	
Iggatak, 8. Aar gaml.	1) Kand de fire første Parter i den lille Catechismo. 2) Den første Artikel af Hr: Pontopitans Forklaring. 3) De fire første Capitler af første Mose-Bog.	
Innuko, Nicolaj Broder. 9. Aar gaml.	1) De fire første Parter udi den lille Catechismo. 2) Den første Article af Hr. Pontopitans med Forkla- ring. 3) De fire Capitler af første Mose-Bog. 4) Begynder at legge samæn. Kand det samme.	
Alligiok, 8. Aar gl.	Kand det samme.	
Manniminna, 10. Aar gaml.	Er ligejaa vit kommen.	
Ammak, 8. Aar gaml.	Kand som de foregaaende, alleenist at han begynder først at legge sammen i sin A. B. C.	
Aitseriuk, 15. Aar gl.	Ligejaa.	
Ekkarina, 14. Aar gl.	Ligejaa.	
Keperok, 10. Aar gl.	Lige saa vidt kommen.	
Tullimak, 9. Aar gl.	1) Kand de fire 1ste Parter udi den lille Catechismo. 2) Af Pontopitans den 1ste Artikel med Forklaring. 3) De fire Capitler af første Mose-Bog.	
Killek, 11. Aar gaml.	Kand det samme.	
Kukke, 18. Aar gaml.	Kand de fire første Parter udi den liden Catechismo med de flebste Svar. Begynder at stave.	
Erkek, 11. Aar gaml.	Kand ikkun lidet og er her hos meget efterladet.	
Iserok, 18. Aar gaml.	1) Den første anden og fjerde Part af den lille Catechis- mo. 2) Saliggjorelsens-Orden. 3) Begynder at læse udi een Bog.	
Iggok, 10. Aar gaml.	1) De fire første Parter med Forklaring i den lille Ca- techismo. 2) Saliggjorelsens-Orden. 3) Begynder og at læse.	

Navne og Alder.	Forfremmelse i Christelig Kundskab.	
Elena, forommettes Sø- ster, 8. Aar gaml.	1) Den første anden og fjerde Part med Forflaring i den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens-Orden. 3) Begynder at legge sammen. Kand det samme.	
Allursak, 11. Aar gl.	Ligesaa.	
Orluna, 12. Aar gaml.	Ligesaa, uden alleniste be- gynder først at Stave.	
Aparsuk, 11. Aar gl.	Lige det samme, begynder og at legge sammen.	
Kiutsoriuk, 10. Aar gammel.	1) Den første og anden Part med Forflaring i den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens-Orden. 3) Staver.	
Kauuak, 12. Aar gaml.	Ligesaa.	
Kejegajuk, 10 Aar gl.	Ligesaa.	
Auaruna, 14. Aar gl.	Ligesaa.	
Allarsuk, 14. Aar gl.	Ligesaa.	
Angmalana, 15 Aar gammel.	1) De fire første Parter med Forflaring udi den liden Catechismo. 2) Saliggjorelsens-Orden. 3) Begynder at legge sammen. Kand det samme.	
Nunok, 17. Aar gaml.	Ligesaa.	
Pattursok, 10. Aar gl.	1) Budene uden Forflaring. 2) Den anden Part med For- flaring. 3) Saliggjorelsens-Orden. 4) Staver nogenledes got. Kand nesten det samme.	
Ikseijak, 9. Aar gaml.	Ligesaa, men Staver got.	
Niviarsina, 7. Aar gl.	Ligesaa, men kand ikkun lidet Stave i sin A. B. C.	
Aksapana, 11. Aar gl.	Nesten det samme, og kien- der Bogstaverne.	
Annekatek, 7. Aar gl.	1) Budene uden Forflaring. 2) Troens-Artikler uden For- flaring. 3) Kiender Bogstaverne udi A. B. C.	
Ate, er 5. Aar gaml.		
Attortok, 6 Aar gaml.		

II. Om Unge og Gamles Tilstand ved Got-Haab, har Missionair Hr: Drachard skriftlig tilstillet mig efterfølgende.

I) De Grønclænder som Superintendenten Hr: Egede fordem har døbt (og efter Børne-Bøfferne ere overblevne) ere Efterfølgende.

Navne og Alder.	Kundskab efter Saliggjorelsen Orden og Luth. Catechis.	Vandringer.
Povel, Catechet. Kingak, Povels Kone.	Har god Kundskab. Ligesaa.	Men lever ikke derefter. Er rørt af Guds Ord og den Skikkeligste iblandt dem alle.
Hans, som fulgte med Hr: Sylou til Fride- richs-Haab.	Har god Kundskab og fand temmelig Læse ndi skrevne Bøger.	Er meget stille og af god Natur.
Kinæ, en Pige mod 17. Aar.	Har tiden Kundskab.	Stille af Natur.
Kipisuna, Ungmand.	God.	Forandres til det bedste.
Kaksik, Micha Søster.	Død.	
Niakone, mod 17. A.	Liden.	Stille.
Aujok, 17. a 18. Aar	God.	Forandres til Beste.
Tupernane, er rejst til Fridrichs-Haab.		
Erkoma, skal være faren til Nepisene.		
Koak, er død.		
Utsungitsok, er mod 16. Aar.	Liden.	Bild af Natur.
Amautulik, mod 17. Aar. Koksik, er død.	Temmelig.	Noget stille.
Allipsuna, er mod 10. a 12. Aar gaml.	Temmelig.	Noget stille.
Neusinæ.	Liden.	Stille af Natur.
Tungmak, 17. Aar.	Meget god.	Uafstelig.
Kiviok, hendes Broder 13. Aar.	Temmelig.	Forandres til Beste.

De øvrige ere endeel døde, endeel bortrejste anden stedts hen.

II) De Grønscender som i Vinter har boet paa Nouk kangek, Okaitsut, Karusuk, og paa Sarmitsiak og ere blevene underviiste, ere efterfølgende:

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Adam, mod 50. Aar	Meget god.	Ustraffelig for alle.
Ruth, hans Kone mod 40. Aar.	Ret god.	Uastelig for Verden.
Rachel, ældste Datter mod 20. Aar.	Meget god.	Upaafagelig.
Lea, yngste Søster mod 16. Aar.	Med de allerbeste.	Egempel for alle.
Senniak, den ældste Søn, 6. Aar.	Stæt.	Et Barn.
Auatak, yngste Søn, mod 5. Aar.	Stæt.	Et Barn.
Isach, mod 20. Aar.	Med de allerbeste.	Lyster her og der temml. got.
Eva, mod 40. Aar.	Meget god.	Noget forandret til det beste.
Jacob, mod 30. Aar.	Med det beste.	Uden Forargelse.
Aujak, hans Kone mod nogle og 20.	Liden.	Temmelig Arrig.
Martha, mod 20. Aar.	Meget god.	Sovrig for dette Livs- ncering.
Tuperaget, m. 50. A.	Stæt.	Uftadig.
Kimiarak, Sønnen mod 10. Aar.	Liden.	Barnagtig.
Allianak, m. 30. Aar.	Temmelig.	Stille efter Naturens Drift.
Micha, nogle og 30. Aar omtrent.	Meget god.	Nu meget god.
Malina, Konen mod 30. Aar.	Temmelig.	Arrig.
David, nogle og 20. A.	Meget god.	Uastelig.
Alligiok, nogle og 30. Aar.	Liden.	Stille af Natur.
Inginnak, m. 50. Aar.	Stæt.	Stille af Gemyt.
Kuterok, Sønnen, mod 10 Aar.	Liden.	Noget vild.

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Sukak, mod 16. Aar.	Temmelig.	Meget stille.
Mojarak, mod 50. Aar.	Viden.	Stille.
Kangerlek, Konen mod 40. Aar.	Stæt.	Som de andre Grønscænder.
Auiak, Datteren mod 10. Aar.	Viden.	Noget bild.
Keperok, Dreng mod 16. Aar.	God.	Afstadig.
Pyotak, mod 20. Aar.	Temmelig.	Afstadig.
Isek, en Enke mod 50 Aar.	Stæt.	Som de andre Grøn.
Tajuena, mod 20. A.	God.	Stille.
Arngarsak, m. 40 A.	Stæt.	Som de andre Grøn.
Merke, Dat. m. 10. A.	Stæt.	Ikke meget lyst at høre.
Susanna, og } Skole- Maria } Børn.	Med de allerbeste. Meget got.	Uafstelig. Tager til i det Gode.
Ituek, mod 30. Aar.	Temmelig.	Bild.
Nerpsena, m. 30. Aar.	Meget god.	Forandr. især fra Arrigh.
Kujuk, mod 30. Aar.	God.	Stille af Natur.
Pipik, Konen m. 30. Aar.	God.	Stille som Manden.
Ekaub, mod 50. Aar.	Stæt.	Som hans Landsmænd.
Kejegajuktok, mod 20. Aar.	Temmelig.	Noget forandret.
Angnelluak, mod 20. Aar.	God.	Lidet forandret.
Merkok, mod 12. Aar.	Temmelig god.	Forandr. lidt est. lidt til- beste.
Usorak, nogle og 50. Aar	Viden.	Stille.
Kanyak, Konen nogle og 40. Aar.	Viden.	Stille.
Auiak, nogle og 20. Aar	God.	Meget stille.
Okonak, Konen mod 20 Aar.	Temmelig.	Stille.
Kejengvoak, mod 20. Aar.	Viden.	Stille men noget arrig.
Anningait, m. 30. A.	Temmelig.	Bild og lystig.
Erkalena, Konen nogle og 20. Aar.	Viden.	Bild.

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Usorak, mod 8. Aar.	Slæt.	Et Barn.
Anga, nogle og 30. Aar.	God.	Stille.
Akkerulik, Konen m. 20. Aar.	Liden.	Bild.
Isuak, nogle og 20 A.	Temmelig.	Arrig.
Tejarena, Konen m. 20 Aar.	God.	Af stille Natur.
Kiktorak, nogle og 30. Aar.	Liden.	Bredagtig.
Arngnak, Konen nogle og 20. Aar.	Temmelig.	God af Natur.
Mangilet, mod 50. A,	God.	Stille.
Kusertlune, Konen, nogle og 40. Aar.	Temmelig.	Bild.
Marak, mod 16. Aar.	Liden.	Stille.
Angusinak, m. 14. A.	Liden.	Stille.
Auak, mod 30. Aar.	Temmelig.	Sagte.
Esarkela, Konen nogle og 20. Aar.	Temmelig.	Arrig.
Sillernat, ngl. og 20. A.	Liden.	Bild.
Binnersoak, m. 10 A.	Slæt.	Bild.
Makpek, mod 50 Aar.	Liden.	Som de andre Grøn.
Pernguna, Konen nogle og 30. Aar.	Slæt.	Som de andre.
Arngena, mod 8 A.	Slæt.	Noget bild.
Mikertlena, m. 30. A.	Liden.	Lystig.
Okoaluk, ngl. oc 20 A.	Slæt.	Som de andre.
Arsoakesik, nogle og 30. Aar.	Liden.	Bild.
Amartok, Konen mod 30. Aar.	Slæt.	Stille.
Anningasina, 7 a 8 A.	Slæt.	Et Barn.
Arsuk, temmelig gaml.	Liden.	Stille.
Subbo, noget gaml.	Slæt.	Stille.
Souke, Konen nogle og 30. Aar.	Liden.	Meget bild.

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Naukasak, nogle og 20. Aar.	Slæt.	Som de andre.
Yonga, en Enke, nogle og 20. Aar.	Temmelig.	Stille.
Sulluk, temelig v. Aar.	God.	Meget stille.
Nepise, mid. Aldernde.	Meget god.	Uafstelig.
Takpane, Konen midaldrende.	Liden.	Stille.
Angusinak, Sønnen mod 16. Aar.	Meget god.	Upaafagelig.
Arngnak, Datteren mod 12. Aar.	God.	Stille.
Attak, mod 16. Aar.	Liden.	Stille.
Tellek, mod 30. Aar.	Gendeel.	Forandret.
Kujak, nogle og 20. Aar.	Liden.	Stille.
Kerkok, mod 16. Aar.	God.	Lidet bedre.
Sarbe, Midaldrende.	God.	Stille.
Mitpyak, ung.	Meget god.	Lager til i det Gode.
Kingokitsok, Midaldrende.	Liden.	Lystig.
Tekkorngartok, midaldrende.	Slæt.	Som de andre Grøn.
Tuerrina, m. 16. Aar.	God.	Forandres lidet.
Allengvoak, m. 12. A.	Liden.	Stille.
Kajek, 8 a 12 Aar.	Slæt.	Dorff.
Olak, Ungmand	Temmelig.	Døde nu i Martio.
Kunnane, Konen, m. 20. Aar.	Slæt.	Som de andre.
Assukak, 6. a 8. Aar.	Liden.	Stille og artig.
Kongak, Ungmand,	Slæt.	Dorff og nu er han død.
Alligiok, ung Kone.	Slæt.	Dorff.
Oriunak, mod 8. Aar.	Slæt.	Dorff.
Kannoktok, m. 16. A.	Meget god.	Ufagelig.
Kassertlune, gaml.	Slæt.	Arrig.

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Usorangvoak, 10. a 12. Mar.	God.	Stille, men døde.
Una, Ungmand.	Kun slæt.	Over Høyerie.
Ammanak, nyegift Mand.	Kun slæt i det ganske Huus.	Kand ikke stemme overeens med de andre.

Af for opregnede ere Døbte efterfølgende:

Adam, Ruth, Rachel, Lea, Isak, Eva, Jacob, Martha, Abraham, Micha, David, Susanna, Maria.

III. Over de Grønlandere, som opholde sig i den Herrnhuttske Mee- nighed.

1. Tullimak, døbt af Hr: Poul Egede.
2. Sara, døbt af Bech.
3. Simon.
4. Catharina.
5. Juditha.
6. Samuel, døde for 2. Mar siden.
7. Anna, hans Kone.
8. Mathias, hans Søn.
9. Anna, hans Datter.
10. Noa, døde i Mayo.
11. Rosina.
12. Elizabeth.
13. Rebecha, hans Søster.
14. Salomon, en ung Mand.

(Disse alle ere døbt af Mathias Stach.)

Fra den sidst oprettede Logie Triderichs-Haab har man ingen Underretning fundet have om Missionens Tilstand der, formedelst Skibenes udeblivelse udi tvende Mar efter hinanden. Men af foranførte Designationer, fornemmelig over Christians-Haabs-Ungdom, (thi af denne mig af Hr: Drachard tilstillede Fortegnelse om Grønlandernes forfremmelse i Christelig Kundskab ved Got-Haab, fand man ingen fuldkommen Underretning have, hvor udi deris Kundskab egentlig bestaer, og hvad de haver lært) sees allerede er lagt en temmelig vakker Grundvoed hos endeel, idet end og Børn paa 8 a 10 og 12 Mar, har nesten lært

den heele Lutheri-Catechismum med Forklaring, og Saliggjoreffens-Orden, og de ældre meeget af Hr: Pontopidans tillige, hvilket jeg haaber visseelig vil Fornøye alle dem som ønsker og gierne seer de arme Grønlanderes rette Oplysning, vel viidende, at ingen ræt Christendom kand ventes, hvor ikke tilforn er lagt Grundvold og Begyndelse med en tilstreffelig Kundskab i den Christelige Lærdoms Hoved-Stykker; Men at den lille Kundskab Grønlanderne have ikke heller er uden Frugt og Forbedring i deris Sind og Sæder, seer vi og GUD være Vret! for vore Dyne. Den Barmhiertige og Trofaste GUD som har begyndt sin Gierning iblandt dem, han og fremdeles udføre den til sit u-dødelige Navns-Være og deris arme Siæles ævige Salighed.

Det ønsker hiertelig deris naafadelige Forbedere hos GUD.

Kiöbenh. d. 23. Martii 1744.

HANS EGEDE.

PROSOPOGRAPHIA
KARALITÆ,
INCOLÆ GRÖNLANDIÆ,
UBERIORI DESCRIPTIONI
ANTITISTIS SUMME VENERABILIS
DOMINI
JOHANNIS EGEDE,

VERNACULA CONCINNATÆ,

HOC EPICO LATINO

Inbjefta

^{ab}
OLAO LANGE.

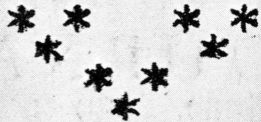
Pastore Urskoviense Diasefes Agerhusia in Norvegia

HAFNIÆ, typis Joh. Christophori Grotij,

Imprimatur. :

J. P. ANCHERSEN Df.

Fert animus, gracili Populum describere versu,
Ad quem Legatum, Superis mittentibus, egi,
Proque virili quem trieteride pascere nisus
Pascua per Domini Verbi sum læta Salubris
Christiloquus, Christo meque adferuisse juvabit.
Illius haud unquam venient oblivia nobis,
Sit licet & nobis jam tertia Olympias acta,
Has res, has oras, ex quo liquit mea puppis,
Me tamen ejus amor dulcis tenet atque tenebit.
Hinc Latio versu, melius quam Danica Prosa
Pertexit totam, telam lubet & properare.
Non ego cuncta meis amplecti versibus opto.
Partibus, ejusdem satagenti Muneris, auris.
Vellitur admonito: Pastorem Tityre, Christi
Pascere oportet oves, deductum scribere carmen!
Carmine nec majus deducto suggerit ansa:
Fertile non opus est, sterilis mihi campus aratur;
Non est res clari, nutrit quæ, nominis, ipsum;
Non loca, non gentes formatae mille figuris;
Non Regum vultus, certissima pignora Mentis
(Illorum quancquam reminiscar Nobiliorum.)
Non ducis in curru facies extantis eburno
(Parca triumphantem in Christo nec Musa silebit)
Non phaleræ mihi grande sonans & forte Epos addunt
Estopus exigum, vastisque paratibus impar:
Quid opus est magnis, placido lectore, Poetis?
Ecce rudis populus! canat hunc, age, nostra Thalia!
Quod satis est, contentus eo, bonus omnia secum
Grønlandus vel lætus agit, tectumque laremque,
Armaque; amyciæumque; canem, crassamque; pharetram.
Heus! affatur, in unam juncto, syrmate vocum;
Non est ingratus lingua; non consonus ulli
Sed notæ, indocilis præduras dicere quasdam
Literulas; reliquæque redundant gutture pleno.
Auribus, indis ut Kerendum, ficta loquela

Arcana est vulgo, nebulom cognita soli,
 Seu latet & ipsum vox falsa referta figuris.
 Ardua dictu; ut scire voles, cunabula nostri.
 Tartarus a dextra, Scythia seu an Thrax furiosus.
 Anne sinistrorsum non inelyta gens Americæ,
 Hæret adhuc, utra natio vulgus conditit isthoc?
 Cui quodcumq; feras, constabit, utramqve referre,
 Seu faciem fulvam simi, nigrosqve capillos,
 Seu studium ponti, seu mores intuearis.
 Humanum genus est, Hominum nomen crepitantum,
 O! utinam fierent homines saniqve Deiqve!
 His, animo lustrem loca, quæ cessere habitanda:
 Oceano abscissas terras superest ita adire.
 Quaq; redit medium Rhodophe porrecta sub axem.
 Lata decem bis habetqve gradus a sexagenis,
 Aspera verticibus compluribus & petit astra
 Diversæ formæ, superatqve cacumine nubes:
 Viginti procul hinc milliaria surgere montes
 Nanta videt, proram putat oras mox tetigisse.
 Illic sparsa tenent stabulis almenta, ubi raro
 Aut herbæ campo apparent, aut arbore frondes.
 Candida quo Regio mage quam Viridis vocitanda
 Inventa si non fuerit felicior ora,
 Quam quondam nostrates incoluere coloni
 Nomenclatores, præprimis Pars orientem
 Versus, ab occidua possessa quam in via longum
 Horrida dissociat glaciis hei! monte mariqve
 Nos habitare sinit tantum & reptare cis oris,
 Ultra iter & pedibus negat hactenus atq; carinis.
 Sic jacet aggeribus niveis informis & alto
 Terra gelu late, septemq; assurgit in ulnas:
 Non mirum: Boreas durat nive, firmaqve reddit
 Tam juga, quam valles, & spirant frigora cauri:
 Nix jacet, & jactam nec sol pluviamqve resolvunt:
 Namque ubi deliquit nondum prior, altera venit.
 Concresecunt subitæ currenti in flumine crustæ,
 Velivolo pelago remoras plus navita pallet;
 Gaudia cusjus imago ratis facit obvia vana,
 Jam simular minitania sæpe cacumina cælo,
 Jam radiat modo Sapphirum, modo Crusta smaragdum
 Mireris, glacies fiat quod proxima fumo,
 Adde, quod & mare fumiget ustum frigora vultum,
 Usqve foris dum sit; verum fumos tepet intrans;

Æraqve, dissiliant vulgo, vestesqve rigescant
 Indutæ, cædatqve securibus advena vina.
 Qvin totæ solidam in glaciem vertere lacunæ:
 Stiriaqve impexis induruit horrida barbis:
 Undaqve jam tergo ferratos stustinet orbes,
 Puppibus illa brevi patulis, diu at hospita plaustris:
 Hac vice eqvum traha multijugis canibus revehatur,
 Pingvibus in stabulis sub sparsa cadavera dio,
 Qvi sint custodes, rapiat ne vulturis agmen;
 Ne fame sed pereant, funguntur fulturis arte.
 Interea toto non secius aëre ningit,
 Intereunt pecudes, stant circumfusa pruinis
 Corpora rara boum: confertoqve agmine cervi
 Torpent mole nova, & summis vix cornibus extant.
 Hos non immissis canibus, non cassibus ullis,
 Instructis agitant pavidos formidine formis,
 Sed frustra oppositum trudentes pectore montem
 Cominus infodiunt telis, graviterqve rudentes
 Cædunt, & magno læti clamore reportant
 Ipsii in defossis specubus, secura sub uda
 Otia agunt terra; congestaqve pingvia, totos
 Advolvere focis adipēs igniqve dedere,
 Semi caro coqvitur, lucet qvibus & calet antrum,
 Pingvibus arrosis uncta ordine lampade plenum,
 Marmoreo veluti de molli monte resecta,
 Cui cucumæ appensæ lapis idem materies est.
 Est, ubi plebshyemes ducunt, & pocula læti
 Limpidiorus aqvæ potant ceu vina falerna:
 Ebrietas toto cælo fugit inscia corda,
 Est qvibus in solo vivendi causa vorare.
 Verum æstivantes tentoria trans freta vectant,
 Qvæ figunt variis stationibus, ut rapit esca.
 Avia qvum resonant avibus convallia parvis:
 Impatiens noctum sol nam vicinior Arcto
 Collectis radiis pallentes discutit umbras,
 Altipotens Cancrum sequem jubet, ut retracedat,
 Lustra Leonis, Virginis hinc dum visitat arva,
 Juncta puellarum serie nunc, nunc & in orbem,
 Pars pedibus plaudunt choreas, sua carmina cantant:
 Pars agilis juvenum sua comprobat atqve petaura;
 Fortior estqve virum siqvis, movet ille lacertas.
 Hic puer, ille senex, gaudet jactuqve pilarum.
 Longa dies vicit brumalia siedera, ludit,

Nulla nocte, genus tunc omne, lucro breve tempus
 Apponens; minor at lepidis nullus labor istis
 Ludus erit, quoque quum ludunt piscesque serasque.
 Bellua cunctis est truculentior hispidus, Ursus
 Concolor & lustris, quæ perpetua nive abundant,
 Quem tamen aut fugere, aut fortes superare valebunt,
 Sunt his cum phocis certamina quotidiana,
 Qveis tamen aut fugere, aut fortes superare valebunt,
 Quæ feret huc hominem, scapha paullo latior ipso,
 Longior at triplo; medioque foramine solus
 Ingerit adstrictus pellitæ se ipse cutitus
 Quam veret, cutis est, tegitur qua post scapha virque
 (Exuviæ cervi & phocæ vestesque, torale)
 Scire velis formam? novilunia dixeris esse,
 Aut radium tectoris, quem remus rapit ales:
 Non modo veste feram, sed voce potis simulare,
 Callet aqua & glaciali pontere phocis.
 Æqvoreus nunc mergus erit, nunc candida perdix
 Præceps quæ vitam terraque marique relinquet,
 Eximat has certiqua mox hamata sagitta,
 Hasta sed hac major Balænis perforat haustum,
 Quum siccis oculis plebs monstra natantia cingit
 Inlilietque natans prædæ, quam forte triumphat:
 Jam cymba solita majori vecta, capaci
 Interpidæ turbæ, vix ungvem a morti remotæ,
 Assiculos tædæ tenui modo pelle ligante;
 Aptè exercitio vestita cohors cito ceto
 Subtus & à tergo resecat, medio æqvore seva.
 Hinc epulis socii patrii æqvīs rite fruuntur:
 Nam rata Lex semel, his quod sint communia cuncta;
 Nec male facta fides dicentibus: ajo, negove;
 Consortem socium nec fallant; si peregrinus
 Verba det, ut proteret nummosque, pari referant par;
 Ast bene notus erit probus hospes ab hospite tutus.
 Hic labor, hic jocus est, procul haud absente caterva
 Fæminea, nulli sed subsidio, nisi remis:
 Considunt transtris cymbæ sociæ, æqvora verrunt.
 Uxor acu faciem picta & Virgo, utraqve pulchra
 Visa sibi, hæc minus illa spurca, comas tutulata,
 A capite ad calcem quam ignobilis unio pompat
 Res alias agit: hanc neque tela, colus, neque mulctra
 Sollicitat; pelles quæ consuat & struat ædem
 Brumalem lapide alterno cum cespite vivo,
 Oblongæ imponit cui tecta minantia terræ,

Planaqve de trabe, qvam mare tritam ad littora trudit;
 Abtarit & latari pellucida suta fenestras
 Intestina feræ; noccant ne Caurus & Auster,
 Vestibulum cochleæ his opponunt assimilantes.
 Qvæqve suo spatio facilis decoqvit at intus
 Victum his deliciosum, qvem mas usqve reportat:
 Frigora qvæ pellant, braccas de pelle, cucullum,
 Et soccos faciunt acubus (nil carius hisce,
 Si modo sint tenues) vestes nitidæqve subinde,
 Qvas, qvoniã non illusas ibi videris auro
 (Pactolus licet aurifer heic aliquando repertus)
 Condecorat prætexta; nec illam purpura præbet;
 Alpida sed pellis, qvam sufficit huic, leporina,
 Fila velut nervus Cervi, qvæ serica adoptent:
 Mollia comparat æqve indusia pluma volucris:
 Est nihil his oris, qvod non fibi commodet usus.
 Hæc eadem sexum fere pompaqve vestit utrumqve;
 Fæmineus cultus differt capitis scapulæqve.
 Vestibus ejiciunt numeros multo pede vernis,
 Protinus excusum qvemqvem deglutiet altor:
 Vindictæ species; sed barbarus emicat inde,
 Inde qve, qvod cruda vescenti perdicis exta
 Stercora vel cervi modo fixi deliciae sint.
 Nausea, vellem, ne tibi turpi more creetur,
 Sordibus & qvod si videas hæc tecta scatere,
 Nemine, sentis oleta, ventante, illinc redolere:
 Vivitur, haud placet ut peregrino, ast qva licet ipsio.
 Nudus uterqve sedet, caluit simul ac domus antri;
 Non tamen ejecit trita, de fronte ruborem:
 Namqve tegenda tegunt, servant & fædera casta,
 Connubio prope, præcipue sed cælibe vita:
 Conjugium plurale scio, vixdum scio stuprum.
 Digna manet qvoqve Virginis hæc Verecundia laude,
 Illa, velut crimen, tædas exosa jugales,
 Ad thalamum qvod non nisi sæpe invita trahatur.
 Barbaries rudis est, venerem qva cedat amico
 Vir cuculo, taliqve viro laus sit probitatis,
 Fatidicis referas accepta nefanda statuta,
 Qvippe sibi qvorum tulit hæc effrena libido,
 Qveis patribus gravida est aliena marita beata,
 Parturienti fæda Diana levans aderitqve.

Cernere jam juvat hic, Matres assvescere prolem
 A teneris operi, qvo sera Senecta fovenda est,
 Utilis ut jaculo & remo sit, membra movendo

Mollia. Progenia aliis non carior usquam,
 Qvam Patribus rigidis, & si numerosior esset:
 Hæret in usque oculis ita, semper ut hæreat infans
 Ex utera dorso: levior non sarcina Matri:
 Dos melior non est, auget qva Nupta Maritum:
 Sola torus sterilis divortii caussa probatur.

Nec tamen has teneras mentes formare laborant,
 Qvæ facerent hominem, studiis & moribus æqve,
 Jpsos utpote qvæ penitus latuere Parentes
 Ipsis hinc dabiturqve nimis reverentia parva:
 Occipiti male percipitur Suprema Potestas;
 Serros & Dominos inter, Juvenesqve Senesqve
 Vix equidem species discriminis ullius extat.

Qvin magis, utqve intelligitur res prisca, futura &
 Qvis sensus Cultusqve Dei; duce qvoqve, rogabis?
 Littera non minima est oculos hos scripta morata,
 Deum monumenta fuere stylo non tradita genti
 Mentis inops hinc est gens, non ratione relicta,
 Qva qvi præpollent, simul atqve potentia fandi,
 Qveis est, his studium fiet veneranda Poësis.
 Carmina cantat ovans Vates, seu, Vasa subibunt
 Hastæ, sive qvis est, qvocum contendere versu
 Alterno juvat hunc: vitio qvod vertitur hosti,
 Nullius oblitus, minus & quidquid sibi laudi,
 Projecit ampullas & sesquipedalia verba,
 Mobilis interea pulsat sua tympana, pelle
 Orbis & ansatus ligni circumdatus ista:
 Opprobrium vinci est: & humi victus residebit,
 Et victor cantat stans gallus ut inferiore:
 Auditrix circumvolitat, plauditqve corona:
 victori dabitur magno tunc palma favore.

Qvid sentire, notes, possint cælumqve tuentes,
 Est qvibus erectos ad sidera tollere vultus.
 Sideribus tribuant aliquot sicut omina qvædam.
 Brutorum seu majorum, qvorum unus & alter,
 Ipsis iudicibus, memoratu digna patravit;
 Non secus ac olim sua stemmata Græcia mendax
 Sustulit usque polos, mutataqve finxit in astra;
 Ast ideo Astrolagum truncum sine jure nocares.
 Nota cui non sunt summi penetralia cæli,
 Qvi ex his terrenis metitur pleraqve celsa,
 Parrhasiam, Phæbem, Phæbumqve, Jovemqve tonantem,
 Dividit haud annos horisqve statisqve diebus;

Sed vicibus Lunæ repetit sua menstrua facta,
Davidicum, sciet hinc quoque, quando reciprocet altum.

His numerare modus digitis non est nisi quinque
Et manuum atque pedum; finitis, non datur ultra.
Sit licet hæc annosa cohors, non computat annos,
Inque diem vivit plerumque incauta futuri:
Unde parum brumæ, quibus indiga, providat escas:
Mutua namque hilaria nimium convivia curat;
Devoret ut multum, multaque famis patiens est.

Tam curvas animas reputes cælestium inanes:
Corpora dum simo curæ sint pingvia sola
Non aliisque bonis inhiat spes atque voluptas
Quæ cupit heic, æterna putans, at dexteriora.
Immortalem animam credens, mortalia sperat,
Funere Mens superans, fore, quæ bona summa capessat:
Lampas, adept, ceti & cervi venatio cui res.

Nomine vel tenuis eheu! nullum Numen adorant
Festus eis ritus riditur, tempora festa:
Spissa superstitio, veterisque ignara Jehovahæ,
Inter eos imitabitur umbram Religionis.
Fabula serpit ubivis, & nugæ vetularum,
Arripit illas credulitas fiducia stulta,
Vix animis leribus veteres aviasque revelles:
Hariolo stolido, reliquis sed callidiori,
Cujus ibi numerus bonis est, absens neve Circe.
Hinc facile est populo vecordi imponere, quod vult,
Credula simplicitas, non prudens, cui dominatur,
Cerea gens equidem flecti, tractabilis æque,
Flagitiis multis vacat, at quoad exterioris.
(Credas, sin serpentum obnoxia terra venenis,
Antiqui Pythonis & huc virus penetrasse.)
Obducta nebulis Ratione, tenens elementa
Omnigeni sceleris, prosapia vera nepotum,
Utpote Adæ, facilis, de phlegmate, quæ vitiosa est,
Ad partem tractu: superatur calliditate.
Obsequiosus & jubet & vetat histrio, quod vult,
Imperiosus, murmure tum dictaque tenebris.

Nunc superos ignotos, nunc furiasque movebit.
His illudere, doctus ita est; effectus at ullus
Non sequitur, nec prosperitas, nec corpora sana.
Promissam Podalirius ægris nullibi præstat
Artis opem, quæ sidetur, hanc natura tulit; sed

Iste tenet sese artibus his, & distinet istos,
Qvo minus aut cuperent qvoddam, aut ratione timerent.

Talis hyperboreo septem subjecta trioni
Libera Gens Kalalit, Riphæo tunditur, Euro.
Vivæ ut & examini velantur corpora setis,
Credita sarcophago qvæ credit vix rediviva
Exspes: auditur qverimonia longa dolentum
Ædibus e resonis defuncti, nænia tristis.
Fæmina lamentans crines sedet irreligata,
Heu! plenasqve frequens plangor confuderit ædes!
Extincta qvodcunqve fuit, vel acus, removetur
Ad tumulum, aut iterum ut viso dolor haud renovetur,
Aut dicto proprio, mutent qvod, nomine, cuncti,
Illud erat qvibus ipsum si commune, propinqui:

Pro miseram gentem! non tanta crepuscula cujus
Imminuere solo, nebulæ non tamqve profundæ.
Qvæ terras faciunt steriles, insvetaque lædunt
Corpora, qvam populo tegit ipsi qvistupor altus
Æternum Numen, qvod diribet omnibus omne
Omnibonum: testis, si nosceret, hic Bonitatis.

O! fortunatam gentem, sua dum bona norit,
Et super hæc æterna bona huic communia vera
Gratia qvæ peperit, manifestat & Optima Christi!
Parce, facultates gentis plorare misellæ,
Saxa cui, mare, seu sinus omnis suppeditabunt,
in qvantum sitis, atqve fames, & frigora poscunt!
Nummos non habet, hinc nummos minus optat:
Non famæ sitis hic, nec vivitur ambitiosa
Pauperte: fames non lauta internecatta illam:
Plus siculis alet & sapiet dapibus caro sola:
Fruge carente solo, paterit bene pane carere:
Dissita longe aliis, procul est discordibus armis;
Prospera Simplicitas, si, ut fallere, nescia falli!
Si mortem excipias, nihil est miserabile genti.

Ullius an miseri tetigit cor cura Salutis?
Non ignara Boni Gens nuncubi partici pavit?
Sumtane Christicola est Gentili reddere pronus?
Fervida clausa caloribus exhibet ut plaga mundi,
Finitima hæc Boreæ, Batavina negotia facta,
Profecere parum qvæ, si non officiebant.
Cum Batavo secat hoc mare Gallus, Teuto, Britannus
Non aliam ob causam, balænas qvam capiendi.
Omnibus unica vox: qværenda pecunia primum est.
Qvid curent animas præ nummis lucra petentes?

Sceptringerum Boreæ penuria cessat at Aura,
 Numinis afflatu qvam Gratia Cessa secundat,
 Qveis Christus Christi qve dedit Pax Nomina Sancta,
 Vox Evangelii Pacis sit nuntia, curant,
 Omnibus ut terris, Sceptro mage subdita qvæsit.
 Tentarunt Opus hocce Priores grande Monarchæ;
 Ast gratis, nolente Deo, jam Posteriores
 Alite plus fausto rem tantam suscipiebant,
 Cæperunt, cæptam amplificarunt augmine magno
 Magnos Magna decent, hoc qvid Noderamine Majus,
 Doctorum tenebris Regionis dante lucernas,
 Accensis facibus Divini Lumine Verbi,
 Barbara gens (proprio justo migrare Colono)
 Noscat ut & Triadem Celebrem super omnia secla
 Illius atqve Salutiferum Medium, Mediator
 Qvi Deus estqve Homo, qvi sceleratos conciliavit
 Et Sancto & Miserante iterum cum Numine Iesus;
 Ne lateat, viaqve ad Cælum, Metanæa Fidesqve,
 Qvæ Studus operisqve boni resplendeat æqve;
 Per latices intrare pios ad Amæna vireta,
 Contingat liqvidas renovari posse per undas
 Totum namqve lavat Deus hoc Baptismate Mundum?
 Hoc Moderamine sit qvid & hoc Molimine majus?
 Qvantæ molis erat Grônlandam qværerere Gentem,
 Regibus Auspicibus Merces est tanta reposta;
 Gloria præ reliqvis Augustos tanta manebit,
 Non sua qvi, Christi sed adaugant Margine Regna;
 Terrarum Domini nobunt Nisi Ei esse secundi.
 Augusti Solio ulteriorem Colchida reddat,
 Pervia demonstrans argis oculatior Unus,
 Provideat, Totus qvi Oculus, credensqve videbit!

Papticolis missis, qvos Divus misit Olavus
 Norigia, atqve superstitionem non minuentes,
 Primus & illorum Senior, qvi pura docerent
 Dogmata Grônlandos Fidei ex idiomate gentis,
 Johannes Egede Hic est Antistes Venerandus.
 Pradigus Hic animæ magnæ sese obtulit ultro,
 Semidium missum dicas a Numine poplo:
 Descripsit sua Gesta pia & res fata gerentis,
 Qvæ non pauca tulit, terris jactatus & alto,
 Ingenium &, mores, Gentis, cui præsidet Amplus:
 Immoritur studiis, & amore senescit habendi
 Lucrandas animas longinqvis tractibus Arcti:
 Hunc habet hæc totum Galatheæ, hæc cura Peculii:

Ardor enim Senis haud Juvenilis deserit artus.
 Carus post genitis, & dignus diciet, Hic Est!
 Hic est, qui Populum mutavit ut Orpheus alter;
 Hic est, insigniqve Camæna qvi referendus!
 Filius est illi, Genitori Operæqve Paternæ
 Qvem Virtute Parem Cælestis Gratia finxit,
 Grandia jam dudum meritis producere Gesta,
 Sitqve diu, precor, una cum Patre sospite sospes!
 Qvisqvis es, O! Lector pie, tu benedicere grata
 Mente memento Viris, mens si tua subdita Christo;
 Si nihil in notis prius est tibi posteriusqve
 Altithroni in terris qvam gliscere ter benedicti
 Regna videre; Salumqve Salum ceu fluctibus altum
 Cognitione Dei vera sic exsuperari;
 Cana licet juga sint, tamen exin prata virere;
 (Advena qvod primus tribuit, tunc terra tuetur
 Nomen, sublestæ qvando fideiqve sepultæ
 Harioli late succedit Cana virescens
 Cum Pietate Fides) glacies secet aspera plantas,
 Enthea corda tamen Divino ardore calere:
 Dissipat igne suo tenebras qvia Justitiæ Sol.
 Pars erit officii, si Christum diligis omnis,
 Grônlando, qvoniam tibi proximus, ista precari,
 Illius ut rebus, qvaqva ratione, mederi;
 (Cætera non miser est, expers miserabilis horum)
 Auxiliiqve Dei, Regis Manibus, populiqve
 Pastoris fido jugi noto optima qvæqve
 Qvin doceare sinas, contentum vivere sorte,
 Sint ubi ubi, cunctis qvam destinat Arbitet Orbis.
 O! semper Viridis propriis locuplet pia Virtus!
 Omne tibiqve, mihi, nostroqve qvod est satis, opto.

NB. (Ingenue fateor, me ab initio Carminis ad sistendum hominem
 ejusqve locum nonnulla ex Virgilio Georg. 1. 3, 343—345. ibid. 351—383.
 qvæ Poeta de Afro & Scythia disseruit, accomodasse, sicuti in cæteris
 hic & illic lectio ejusdem æqve & Horatii, Ovidii, Juvenalis, Persii,
 Sedulii &c. in effigiem mutuata contulit. qvocirca Amyclæus canis ☉:
 robustus, Cressa pharetra ☉: optima (Cretenses erant nobilissimi Sagit-
 tarii.) Rhodope mons Thraciæ ☉: excelsus mons &c. per Synecdochen
 Speciei intelligenda sunt, prout etiam Virgiliana nominata accipienda:
 nam nec Amyclæ urbs utpote Laconiae, nec Cretæ sitæ erant in Africa.)